Rodica Bretin

drumul fără sfîrşit

fantasia

001

Rodica Bretin

drumul fără sfîrşit

fantasia

001

DRUMUL FĂRĂ SFÎRȘIT

Ex meis libris

Ciprian Hanga
1997

Coperta : ANDREI DAN

Lector : DAN APOSTOL

Tehnoredactor :
VALENTIN CARAGHEORGHIEV

© Editura BARICADA, sucursală a Grupului de Investiţii şi Programe, Str. Domniţa Anastasia, nr. 17, 70623, Bucureşti, România

© RODICA BRETIN — 1991

Toate drepturile rezervate. Orice reproducere, integrală sau parţială, prin orice mijloace, efectuată fără consimţămîntul autoarei şi al editurii este ilegală şi constituie un delict sancţionat de Codul Penal.

ISBN 973-9081-00-2

RODICA BRETIN

DRUMUL FĂRĂ SFÎRŞIT

Ex libris

EDITURA BARICADA
BUCUREŞTI, 1991

„There must be something
worth living for
There must be something worth
trying for
Even something worth dying
for
And if one man could stand tall
There would be some hope for
us all.“

Jeff Wayne, **„The War of the Worlds“**

COPACUL SCHIMBĂRII

Eyla a pășit încet, cu grijă, de parcă s-ar fi temut să nu tulbure valurile ierbii ce strălucea de rouă. A rupt o floare, i-a strivit petalele și a murmurat ceva, mulțumită, cînd mirosul dulceag s-a răspîndit în văzduh. A îndesat cîteva flori din acelea în sacul de piele, plin cu rădăcini, frunze și muguri. Unele se uscaseră deja, în altele mustea încă seva. Le adunase din mlaștini, de pe stînci, de lîngă vizuinele fiarelor — pe cele mai multe le știa, le căutase anume, dar cîteva erau noi, neîncercate. „Și cine are să pătimească dacă te înșeli ? Tu sau tribul ?“ Glasul Orei a făcut-o să tresară. Atît de aproape, atît de limpede... Și totuși trecuseră două ierni de cînd mîinile noduroase ale bătrînei nu mai răscoliseră cenușa frunzelor de stejar căutînd vrerea lui Shima, de cînd nu mai pregăteau leacuri de tot felul — vocea aceea scîrțîitoare răsuna numai în mintea Eylei. Căci ea era acum lecuitoarea tribului, cea care trebuia să aducă alinare tuturor. Atîta vreme deprinsese taină după taină așa acum ar fi descojit miezul unui

fruct în care se aflau altul și altul... Umbră supusă, mînată de poruncile Orei, ascultîndu-i necontenitele mustrări și preschimbîndu-le în gînduri pentru mai tîrziu. Pînă ce, într-o zi rămăsese singură și totul se schimbase. Oamenii o ocoleau, o priveau cu alți ochi, parcă temători ; chiar și surorile ei, chiar și Yorn... Îi aducea, ca și pînă atunci, păstrăvi și blănuri de jder, însă i le lăsa lîngă culcuș pe ascuns și Eyla știa că darul fusese mai degrabă pentru a-l îmbuna pe Shima decît pentru ea... Și-a dat la o parte șuvițele ce-i acopereau obrazul, dar ceața de sub pleoape nu voia să se risipească. „Sfîrșitul unui drum nu-i decît începutul altuia“ — hîrîit, parcă batjocoritor, glasul bătrînei a înfricoșat-o, ca întotdeauna. Cum putea Ora să fie sub grămada de pietre din vîrful muntelui și să-i ghicească fiece gînd, să-i pîndească fiece mișcare aici, cale de atîtea zile și nopți de sălașul tribului ? A smuls grăbită ultimele flori roșii — era timpul să se întoarcă acasă.

De patruzeci de răsărituri se trezea și pornea mai departe prin rîpe, albii secate, rariști și grohotișuri, printre tufe țepoase sau mocirle fără de capăt. Le-a revăzut pe toate într-o fulgerare și gîndul că trebuia să le înfrunte din nou i-a venit ca o amețeală. S-a lăsat pe un bolovan, scoțînd cuțitul și o bucată de carne uscată, a tăiat o felie, a mestecat-o pe îndelete, să-i simtă gustul după atîtea poame doar pe jumătate coapte. În clipa aceea un foșnet, apoi trosnetul crengilor au făcut-o să-și ridice

privirea și ochii i s-au întîlnit cu alți ochi, ce luceau în umbra desișului.

Chip de maimuță, colți ascuțiți, brațe care atingeau pămîntul, trup îndesat și vînjos. Și blana întunecată, ce îl acoperea din creștet pînă-n tălpi : un mogur. Dar oamenii-urși trăiau la miazănoapte, în Munții Negri, unde nici un alt trib nu se încumetase vreodată. Ce căuta acesta în cîmpie ? Eyla încremenise, privind la mogurul care se legăna pe picioarele-i scurte, la un pas de ea, parcă neștiind ce să facă. De sub sprîncenele stufoase, ochii ciudați, roșiatici ațințeau ceva anume : brusc, o mînă uriașă s-a întins spre poala ei și carnea a dispărut între fălcile ce s-au închis ca o capcană. Mogurul a mîrîit de plăcere, clipind iute ; apoi a prins să răscolească în sacul de piele, în vreme ce Eyla nu cuteza nici să răsufle. Frunze, petale, ierburi zburau în jurul lor ca o ninsoare și, cînd mogurul a aruncat sacul cît colo, Eyla a închis ochii, așteptînd moartea. O clipă, două, o veșnicie. Nu se întîmpla nimic și nerăbdarea a fost mai mare decît frica. O privire strecurată printre pleoape : omul-urs nu se zărea nicăieri. Tremurînd, Eyla a întors capul. Era singură, încă așezată pe bolovan, în iarba presărată cu frunze și flori ofilite. S-a ridicat încet și vorbele Orei i-au răsunat iarăși în urechi, arțăgoase și parcă fără noimă : „Oamenii nu trebuie să se ucidă între ei ; și așa sînt prea puțini pe lume — fiecare om ce piere ar fi putut răpune un lup. Cînd nu vor mai fi destui

oameni, fiarele îi vor hăitui pe cei rămași ca pe niște căprioare". Bătrîna îi mustra pe vînătorii ce se încăierau la împărțeală, pe aceia care luau fetele cu de-a sila, pe căpetenii, cînd îndemnau la răpunerea străinilor. Și mereu le amintea de moguri — oamenii fără milă, fără alt țel și dorință decît să stîrpească sămînța vieții de sub soare... Ca trezită din somn, Eyla s-a răsucit pe călcîie și a pornit cu pași mari, aruncînd împrejur priviri de sălbăticiune încolțită.

N-a apucat să ajungă departe. Dintre tufele de alun au țîșnit cerbi, căprioare, trecînd pe lîngă ea cu salturi prelungi — și, deodată, cîmpia s-a umplut de trupuri negre, de urlete. Mogurii. Veneau de pretutindeni și ciurda s-a oprit, îmbulzindu-se, într-un ghem cu zeci de capete. Eyla s-a lăsat la pămînt ; s-a rostogolit unde era iarba mai deasă, a început să sape cu mîinile, cu cuțitul, o groapă ce nu se adîncea destul de repede. De-acolo a auzit bufniturile înfundate, mugetele, trosnetul oaselor frînte... Cînd talpa mogurului i-a strivit șalele a dat să se întoarcă. Prea tîrziu : bolta cerului s-a prăbușit peste ea, zdrobindu-i spinarea, țeasta — un fulger alb, apoi n-a mai fost decît întunericul.

...Durerea. Zvîcnind, arzătoare, odată cu sîngele, prin spate, umeri, ceafă. Foșnetul grăunților ce i se frecau de obraz, de plete, amorțeala piciorului de care o tîra cineva. Și-a ridicat pleoapele doar pe jumătate : în jur, bolo-

vani, nisip frămîntat de labe păroase, ici și colo cîte un os. Și izul de sînge, de sudoare, zbieretele ce nu mai conteneau... O smucitură și s-a pomenit în văzduh ; a căzut pe ceva moale, apoi asupră-i s-au îngrămădit un trup, două, nenumărate.

Movila de sălbăticiuni răpuse o înăbușea dar Eyla nu cuteza să se miște. Cerbi, mistreți, maimuțe, căprioare, un lup, ea — și, ațintindu-i pe toți cu ochii aceia roșii, tulburi, mogurii, puii și femeile lor se loveau cu pumnii în piept scoțînd urletele răgușite care-o îngroziseră în cîmpie. Apoi, unul gros ca o buturugă, cu umerii mai lați decît ai urșilor a pășit spre mormanul de prăzi. A smuls picioarele unui cerb și, de parcă atîta ar fi așteptat, mulțimea s-a năpustit să apuce, să rupă... Mirosul de sînge a devenit de neîndurat ; sălbăticiunile moarte zvîcneau într-o ultimă fugă, movila se micșora din ce în ce, și, deodată, trupul de deasupra Eylei a dispărut, o labă a înșfăcat fîșia de piele care-i acoperea șoldurile. O arcuire, călcîiul izbind în chipul hîd, uimirea aproape omenească a mogurului rămas cu veșmîntul în pumn — mai mult n-a văzut. Sărea ca o căprioară peste spinările păroase, se ferea de labele întinse spre ea, a izbit într-un pui ce i se nimerise în cale, apoi n-a mai avut înainte decît nisipul zgrunțuros și picioarele au purtat-o atît de iute că văzduhul îi șuierea pe de lături și trebuia să-l soarbă ca să-i ajungă în piept.

Ivite pe neașteptate, pragul înalt de bolovani, fîșia de apă, insula, copacul cu rădă-

cinile ca niște brațe noduroase s-au amestecat într-un vîrtej. Răceala undelor a făcut-o să-și mai vină în fire. Înghițise destulă apă, dar cînd zvîrcolirile disperate i s-au domolit simțea deja prundișul sub tălpi. A urcat malul agățîndu-se de cioturile ieșite din pămînt ca niște colți, a apucat de marginea unei scorburi, s-a săltat, a năzuit în sus, pe trunchiul cu scoarță împietrită. Tălpile îi lunecau, de cîteva ori s-a prelins înapoi zdrelindu-și mîinile, dar, după o veșnicie s-a văzut călare pe prima ramură, în norul frunzelor mici și lucioase. Abia atunci a privit în urmă. Pe mal, în apă, nimeni. Undeva la celălalt capăt al peșterii, mogurii clefăneau mulțumiți ultimele ciosvîrte. Nici un cap întors spre ea, nici un semn că-și aminteau de prada care le scăpase.

*

* *

Băga mugurii în gură unul cîte unul, mestecîndu-i în silă — erau amari, lipicioși. În primele zile mîncase fructele lunguiețe, cu carnea galbenă și tare. Dar nu mai rămăseseră decît cele de pe ramurile din vîrf, cele la care nu putea ajunge... A coborît, pășind cu luare-aminte de pe o creangă pe alta. Tălpile, palmele se deprinseseră cu pojghița ca de lapte înghețat, ce îmbrăca tot copacul. Știa de unde vine : apa ce picura din bolta peșterii avea în fiece strop un miez cețos care se adăuga crustei vechi, o îngroșa, o întărea. Din pricina ei și

a veșnicei penumbre, multe ramuri erau sterpe ; însă copacul. mai mare decît orice văzuse pînă atunci, înălțîndu-se spre ruptura din munte aidoma unei păduri crescute în sus, era viu, îl auzea trosnind, fremătînd, căznindu-se să ajungă mai repede afară. Ca și ea, copacul născut din limpezimea izvorului, stînci și beznă, se voia dincolo, în lumea soarelui.

S-a vîrît în culcușul de ramuri împletite și frunze. Era moale și îi ținea de cald ; dar trebuia să se ghemuiască înăuntru, asemeni unui melc în cochilie, tocmai cînd s-ar fi putut scălda în lumină. Căci ziua era vremea somnului, a viselor tulburi — numai după apus putea să rătăcească în hățișul de crengi, să se apropie de ochiul de cer, presărat cu stele. Aproape, dar niciodată destul. Din vîrf pînă la buza crestată a văgăunii mai erau două aruncături bune de piatră. Și Eyla, copacul, trăiau în măruntaiele muntelui : el de la începutul timpului, iar ea pentru totdeauna.

Îi era sete. Și-a umezit buzele arse, a privit picăturile ce veneau de sus, pe scoarță. Trebuia să bea — ca și ieri, ca de douăzeci de nopți, gîndul să se arate pe mal, să iasă din frunzișul ce o ocrotea, îi făcea picioarele să tremure, inima să i se zbată asemeni unei păsări în laț. Nu de moguri se temea — o dată vîrîți în gropile lor nu se trezeau pînă ce lumina zorilor nu se revărsa de-afară, dezmorțindu-i. Primejdia era în ea, în simțurile care o îndemnau să fugă, să se furișeze printre zecile de trupuri ce se foiau, se adînceau în nisip, căutîndu-i căl-

dura. Mogurii n-aveau străji, cum n-aveau foc și nici grai. Dar Eyla știa că acolo, între făpturile ce mîrîiau și își arătau colții în somn, între mîinile ce izbeau văzduhul și nisipul la amintirea hăituielii din zi, s-ar fi prăbușit fără să se mai ridice... Cînd lovise într-unul, cînd alergase printre ei nu-i cunoștea, nu le văzuse puterea, sălbăticia oarbă, pornirile. Acum pricepea vorbele Orei : „Mogurii sînt mai vechi decît noi. Vin dintr-o vreme cînd fiarele erau mai înalte decît mamuții, mai rele decît tigrii și lupii. Sînt cruzi ca puhoaiele sau focul și tot atît de neîmblînziți." Dar ce știau Ora, bătrînii ? Nici nu văzuseră sălașul mogurilor, necum să intre înăuntru...

Zorii erau aproape : cerul se făcuse cenușiu, vîntul se pornea iarăși, cu urlete de haită. *Trebuia* să coboare. Salt și prelingere, o ultimă șovăire înainte de a-și da drumul, pămîntul albicios al ostrovului, apoi apa, din care sorbea cu înghițituri mari, înecîndu-se. Întinsă pe burtă, cu fața cufundată în undele reci, nu se gîndise o clipă să ia apa în pumni, s-o ducă la gură. Uitase de toate și aproape că nu s-a mirat auzind alte sorbituri ; dar cînd a ridicat privirea, ochii ce păreau niște fructe de jar în hățișul blănii au dezmeticit-o pe dată.

De pe celălalt mal, mogurul se uita la ea, la fel de încremenit. Au rămas așa un timp, apoi s-au ridicat, el pe vine, ea în genunchi. Și, deodată, Eyla și-a amintit : crîngul din cîmpie, iarba presărată cu petale... Mogurul ce o cruțase atunci se legăna pe picioare cu aceeași

încetineală, cu aceeași nehotărîre. Își amintea și el, oare ?... Pentru oamenii-urși, ieri, mîine n-aveau nici o noimă. *Acum* — răgazul dintre două izbituri de ghioagă, dintre două ghiftuieli — era tot ce puteau pricepe.

De undeva, din peșteră a răsunat un mîrîit ; mogurul a întors capul și Eyla a fost pe creanga cea groasă mai-nainte să se gîndească la asta. Cînd s-a uitat în jos, malul era pustiu. O siluetă înaltă mergea cu pași tîrșiiți, stîrnind nisipul și, fără să știe de ce, Eylei i s-a făcut milă de făptura aceea greoaie, singură într-o mulțime de însingurați fără leac.

...Mogurul și-a înfipt dinții în bucata de carne. Rupea, mesteca zgomotos, înghițea, rupea iarăși. Dar privirea arzătoare, neclintită a Eylei îl nedumerea ; s-a foit de cîteva ori, a pus ciosvîrta jos, s-a scărpinat la tîmplă. Eyla a pășit în apa care s-a închis în jurul ei — nu-și simțea mișcările, tremurul trupului și nu-i era teamă. Cînd s-a ivit în fața lui, mogurului parcă tot nu-i venea să creadă. Oamenii-urși se fereau de apă — „de tot ce nu cunosc" spusese odată Ora — și acestuia aproape că-i ieșiseră ochii din orbite de uimire. A întins laba spre ea : ca atunci, în cîmpie, prima oară. Însă Eyla nu s-a mai tras înapoi, nici măcar n-a tresărit cînd degetele lui au cules una din picăturile ce i se prelingeau pe piele.

S-a lăsat în nisip, ostenită. De la o vreme dormea mult, zi și noapte — și totuși era mereu amorțită, gîndurile i se încîlceau, adesea

vedea și auzea nelămurit, ca printr-o ceață. Poate că de vină era foamea ; căci mugurii și frunzele copacului nu-i umpleau golul din pîntece, ba chiar o făceau să verse. Sau poate că slăbiciunea i-o aducea glasul Orei, tot mai certăreț, tot mai poruncitor. „Nu ceri unei fiare o fărîmă din pradă"... Un nod dureros îi suia în gît, răsuflarea i-a devenit gîfîit, scîncet. Degetele au încleștat singure ciosvîrta, apoi a simțit gustul dulceag, de carne crudă și lacrimile s-au pornit nestăvilite... Tîrziu, cînd s-a oprit, mogurul o privea cu ochi care luceau în lumina lunii și Eyla s-a rușinat — oare chiar devenise ca el, ca ei ? Dar era *el* asemeni celorlalți ? Oamenii-urși nu păstrau legături de sînge : vînătorii, femeile, chiar puii, de cum se țineau pe picioare își purtau fiecare de grijă. Doar la hăituială se uneau, căci numărul le sporea puterea. Pornirea era străveche, și i se supuneau chiar fără s-o priceapă, după cum toți veneau cu prada în peșteră, lăsînd ceva și celor nenorocoși sau neîndemînatici. Numai așa putea dăinui tribul — însă mogurii, ca și oamenii nu se arătau bucuroși să împartă. Puii erau veșnic flămînzi, vînătorii tineri și femeile rămîneau doar cu oase, piei și zgîrciuri dacă grămada de jivine răpuse nu era destul de mare. Mulți ascundeau din pradă dar uitau îndată locul, sub frunțile lor de piatră neîncăpînd două gînduri o dată. Nu și Ukmal — „cel isteț". Eyla îi dăduse numele ; un nume de care el n-avea să știe, pe care nu-l va putea rosti.

L-a privit la rîndul ei, curioasă. De ce n-o răpusese acolo, în lumea de afară, aici, în atîtea nopți de cînd îl găsea pe mal, parcă așteptînd-o ? De ce nu-i trezea pe ceilalți, de ce nu-i aducea ziua, să fugărească, să doboare, să sfîșie vietatea străină de neamul lor, prima care *trăia*, în sălașul morții ? ! Era prea greu de cap ori prea viclean ?... S-a ridicat, dar el a rămas liniștit, uitîndu-se cum intră în unde, cum trece dincolo din cîteva zvîcnete, cum urcă peretele povîrnit. Eyla a mai întors o dată capul : ochii mogurului păreau mai stinși, chipul abia i se deslușea în umbră. Doar laba păroasă, cu palma uitată deschisă s-a rotit în văzduh încet, ca și cum ar fi atins ceva plăpînd și moale.

...A ascultat din nou tăcerea, apoi și-a cuprins genunchii cu brațele, începînd să se legene înainte și înapoi. Obicei vechi : Ora n-o putuse dezvăța de el și nici cei care murmurau că lecuitoarea tribului are mintea prea crudă. Ce le păsa lor ? Shima n-o mustrase vreodată și ea se străduise mereu pentru alții, așa cum îi era menirea... A zîmbit. S-o vadă acum, ceilalți... „Să te vadă așteptînd fiara ! Să te vadă cu el, asemeni lui, despuiată, fără semnul lui Shima pe frunte, hăcuind carnea crudă... Ți-a lăsat viața ? Își împarte prada cu tine ? Într-o noapte o să vină cu mîinile goale și atunci *tu* vei fi prada !". Și-a astupat urechile, însă Ora nu se oprea și, de furie, glasul i se prefăcuse în croncănit. „L-ai uitat pe Shima, m-ai făcut de rușine... Nu ești mai presus decît mogurii,

ești doar o sălbăticiune !“ Țipătul n-a răsunat decît în mintea ei, dar atît de tare că Eyla a tresărit, privind speriată împrejur. Niciodată, nici cînd bătrîna trăia, nici de cînd îi însoțea nevăzută fiece pas, nu cutezase s-o înfrunte... Dar ce avea cu Ukmal ? Mereu, mereu, ce va face ! Însă ce făcea, ce făcuse, nu era destul ?

Ora amuțise. Nu mai voia sau nu putea să răspundă ? Abia la foșnetul nisipului, Eylei i-a venit gîndul că bătrîna nu-i vorbea dacă mogurul era pe-aproape. Se temea de el ? Nimeni și nimic n-o înspăimîntase pe Ora în viață, iar acum nu era nici măcar umbră — de ce tăcerea aceea, nouă, altfel decît oricare alta ?

O răsuflare grea, trupul unui iepure căzîndu-i la picioare — Ukmal. Ca în fiecare noapte — de cîte nopți ?— s-a lăsat pe vine, privind-o cum jupoaie blana, cum împarte carnea. El îi dăduse piatra cu margini tăioase, cînd a văzut-o prea slabă ca să rupă ori să muște, ca oamenii-urși. Ea îl deprinsese să aștepte, să nu se năpustească aidoma fiarelor, oricît ar fi fost de hămesit... La început, mogurul nu luase în seamă numele pe care ea îl rostea mereu, în șoaptă ; după un timp a înțeles că îl cheamă cu vorba aceea și de atunci îi răspundea cu un sunet gros, ca un mîrîit...

Eyla a sfîrșit de ros osul, aruncîndu-l departe, pe nisip — era ultimul. Se săturase. Nicicînd nu-i păruse peștera mai liniștită ; se simțea împăcată cu toată lumea, pînă și cu Ora, pînă și cu mogurii. A sărit în picioare, rîzînd pe înfundate de încetineala cu care se ridica Ukmal :

oamenii-urși erau atît de stîngaci... Ar fi vrut să alerge cu ea, să vînture apele domoale, să priceapă ce era pata de lumină care se strecura printre cleștii rădăcinilor, purtată de unde. Dar el rămăsese pe mal, cu brațele atîrnînd ca niște ramuri frînte, privind-o cum se apleacă să bea, cum își răcorește obrajii încinși.

O sorbitură, încă una, apoi pletele i-au șiroit spre apă, muindu-se, stînjenind-o. Și, deodată, labele ce-i încleștau șoldurile, degetele înfipte în carne, strigătul care i-a murit în gîtlej, de teama celorlalți... Se zbătea, lovea — în zadar. Cu ultimele puteri s-a răsucit și așa, strivită, cu mîna întinsă într-o ultimă implorare, a șoptit, rugă și blestem : Ukmal. Mogurul s-a oprit. Nările îi fremătau, pieptul i se umflase ca al unui zimbru înfuriat. Dar apăsarea a slăbit și ea s-a tîrît spre undele al căror plesnet i-a smuls un geamăt. N-a știut cum a ajuns dincolo, cum s-a cățărat. Abia sus, în culcuș, lacrimile i-au țîșnit fierbinți, odată cu suspinele.

...Urlete, mîrîituri, bufniturile ghioagelor în trupuri. Eyla s-a afundat în mormanul de frunze, încercînd să adoarmă din nou. Fusese o vreme cînd tresărea la orice zgomot, cînd asculta tremurînd strigătele înecate iute, pîrîitul oaselor în strînsoare, apoi — întotdeauna — clefănitul ce urma unei încăierări. Se întrebase adesea, cum și cînd avea să-i vină rîndul ; dar nu crezuse că Ukmal... „Te-ai mințit singură !“ — glasul Orei, bucuroasă de dreptatea ei. Eyla nu i-a răspuns. Urmele celor

două palme uriașe, cu degetele rășchirate, parcă vopsite cu verde și galben erau acolo, pe pielea ei, durerea i-o amintea la fiece mișcare.

Jos, hărmălaia se întețea. Eyla a dat din umeri : văzuse atîtea... Femei încleștate sălbatic, într-o luptă din care prea rar încolțea o nouă viață, pui prefăcuți într-un terci de blană sîngerîndă pentru că furaseră un os sau cîteva zgîrciuri, înfruntările cumplite dintre vînători, cînd învinsul era sfîrtecat de trib înainte ca ghioaga celuilalt să-i fi stins cu totul tresăririle... Și, printre cei care loveau și erau loviți, Ukmal. La fel, poate mai rău ca ei. Fiindcă el *știa*, fiindcă sub țeasta lui încăpeau gînduri și simțiri. De-atunci o aștepta pe mal, noapte de noapte — „ca să sfîrșească" ar fi spus Ora. Cîteodată lăsa carnea, nucile și pleca, însă cel mai ades rămînea pînă în zori, cu ochii la copacul din insulă. Ce era pentru el făptura ascunsă în frunziș ? Pradă, femeie, mai altfel decît altele dar numai a lui, întreagă, să-l îndestuleze ? Eyla și-a pus mîinile la urechi. Urletele din peșteră, glasul bătrînei îi ciocăneau mai departe tîmplele, însă nu le lua în seamă. Ora — ce însemnau acum și aici, învățăturile ei ? Iar pentru moguri nu mai avea decît milă. Căci neamul oamenilor era aidoma copacului din peșteră : muguri, frunze, ramuri. Seminții care au fost, care o să vină. Unele năzuiau spre lumină, altele se uscau în beznă. În oamenii-urși se strînsese prea multă sete de viață, prea mult dor de moarte — una

dintre ele le va aduce negreșit pieirea... „Și totuși, pînă la urmă, te vei duce la el". Eyla știa că bătrîna grăiește adevărul. Dar cu ce era vinovat Ukmal ? Cunoșteau mogurii altă lege decît aceea a pornirilor ? Și ea, ce vină avea ea ? Îi era foame, îi era sete, și, mai ales era atît de singură... „Vrerea ta este și a lui Shima" — Ora părea tristă, ostenită și Eyla a înțeles, a simțit că n-o va mai auzi vreodată.

Un pas greșit, lunecarea călcîiului, prelingerea cu brațele în jurul trunchiului, rostogolirea pe prundiș. Dincolo de apă, Ukmal aștepta. I-a văzut într-o fulgerare ochii sîngerii, zvîcnetul mușchilor sub blană. Nu s-a oprit, a despicat undele, alergînd apoi spre el de parcă i-ar fi fost teamă să nu-și schimbe gîndul. Mogurul nu adusese pradă — venise oare clipa ?... Mîna lui i-a apucat umărul și Eyla a scîncit ușor, ca un copil înspăimîntat. Dar atingerea nu era dureroasă, ci mai curînd liniștitoare. Pete cafenii, jilave, năclăiau ghioaga. Ukmal gîfîia încă. Abia atunci și-a amintit de încăierarea dinainte. A privit spre gura peșterii : oamenii-urși dormeau, presărați la întîmplare pe poiana de nisip, parcă mai puțini ca de obicei. Movile de noapte, de ură, de orbire... Un mîrîit și o smucitură au făcut-o să se dezmeticească. S-a luat după mogur fără să șovăie, primind gîndul-țipăt fără uimire : avea s-o dea celorlalți, se hotărîse în sfîrșit să răpună străina, prada...

Au trecut pe lîngă o femeie frîntă peste niște bolovani, pe lîngă cîțiva pui strînși lao-

ialtă ; peste tot, bălţi de sînge, culcuşuri răscolite, vînători cu ţeste sparte, alţii încovrigaţi în cîmpie ? Eyla încremenise, privind la moşiţe dintr-un mistreţ, coarne de cerb, de care atîrnau încă fîşii de blană neagră, doi vînători tineri, îngheţaţi de moarte în aceeaşi clipă, în aceeaşi încleştare... Eyla şi-a ridicat ochii : nu mai voia să vadă, nici să se teamă. Dacă avea să piară acolo, în labele oamenilor-urşi, va fi liberă. Nici foame, nici durere — nimic. Însă Ukmal mergea mai departe, şi gura peşterii se mărea, perete de stele, izvor de adieri proaspete, deasupra şi dincolo de trupurile mogurilor, de nisipul mustind de sînge. Apoi, pragul prea înalt, săritura, văzduhul tare al lumii de afară, spinarea lui Ukmal legănîndu-se în faţa ei...

Soarele s-a ivit de după o creastă, imens, aproape alb, inundînd pădurea, stîncile, cu puhoaie strălucitoare, ce-i răneau ochii pînă şi prin pleoape. Orbită, Eyla s-a rezemat de un trunchi. Toate erau atît de puternice : razele, vîntul, mirosul de brad... Ori, poate, simţurile ei nu se treziseră încă. De aici, din vîrful muntelui se desluşeau limpede rîpa în care dădea peştera mogurilor, cîmpia năpădită de şerpii albaştrii ai apelor. Undeva, dincolo de zare era sălaşul în care se născuse. Ciudat, dar asta nu-i mai spunea nimic. Tribul va avea o altă lecuitoare, ai ei, Yorn, o uitaseră deja, Ora o părăsise... S-a întors spre peştera morţii — ieşeau

primii vînători, grăbind spre o nouă hăituială, apropiindu-şi sfîrşitul. Un mormăit : Ukmal îi văzuse şi el. Au plecat alături, mogurul cu ghioaga pe umăr, Eyla silindu-se să rămînă dreaptă sub vîntul care-i învălmăşea pletele, sub ploaia de lumină ce îi prefăcuse trupul într-o torţă vie.

GHEAȚA VERDE

Dayo a trebuit să îmbrîncească zdravăn pentru a-și croi drum prin grămada de trupuri. În jur nu vedea decît ochi lucind în lumina torțelor și degete rășchirate, gata să-i smulgă carnea din mîini. A strîns-o din răsputeri și a trecut mai departe, împărțind ghionturi cu nemiluita. Unii nu păreau să se sinchisească, alții mîrîiau furioși, dar pînă la urmă se dădeau la o parte. În spatele său, îmbulzeala creștea ; curînd au început să răsune țipete și icniturile înăbușite ale încăierărilor. Izul de carne friptă îi înnebunise pe toți și privirile se aținteau lacome spre cerbul din care mușcau cu sîrg cuțitele de piatră. Abia își luaseră vînătorii partea, că femeile și copiii s-au și năpustit. Dayo cunoștea prea bine foamea ce le răscolea măruntaiele ; pînă ieri fusese și el printre băiețandrii care dădeau tîrcoale focului, încercînd să fure vreo bucată scăpată pe jos... Îl primiseră în ceata vînătorilor numai după ce hăituise cerbul două zile la rînd, doborîndu-l pe malul Fluviului Negru și aducîndu-l în spate pînă la peșteră, ca un adevărat bărbat.

S-a așezat lîngă perete și, apucînd ciozvîrta cu amîndouă mîinile, și-a înfipt dinții în carnea zemoasă. Era pe jumătate crudă și mirosea a fum, însă i se părea că niciodată nu mîncase ceva mai bun. Fusese întîiul său vînat și, după datină, puterea, sprinteneala ori șiretenia făpturii răpuse avea să treacă asupra sa. Își alesese iuțeala piciorului, căci a ajunge primul într-o hăituială putea însemna primejdie, dar și cîștig.

O umbră s-a prelins pe dinaintea lui, și Arla s-a așezat tăcută, privind cu jind la carnea aburindă. Dayo mestecа liniștit, prefăcîndu-se că n-o ia în seamă, cînd a zărit pe pieptul ei o strălucire verde. A întins mîna, dar fata s-a dat înapoi, acoperind licărul cu palma. Dayo a prins-o de umeri, a răsturnat-o și a început s-o tăvălească prin nisip. Arla fusese întotdeauna încăpățînată, iar acum strîngea cu îndîrjire lucrul acela atîrnat de o fîșie subțire de piele. A încercat să-i desfacă degetele, însă ea s-a pornit să-l zgîrie și, pînă la urmă, a trebuit să-i dea drumul. Hotărîndu-se deodată, băiatul i-a întins osul pe care mai rămăsese ceva carne ; încă neîncrezătoare, Arla a smuls o bucată, înghițind-o pe nemestecate, înainte de a se ghemui din nou lîngă el. Uitase cu totul de la ce se luaseră la harță și Dayo a putut să privească în voie bulgărele de gheață verde care lucea pe pielea arsă de soare a fetei.

Nu mai văzuse asemenea piatră. A cuprins-o în palmă, simțind-o rece și netedă, aidoma unui trup de șarpe ; Arla a murmurat ceva despre rîul care curgea prin fundul peșterii, dar nu s-a mai ferit și băiatul a lăsat bulgărele străveziu să cadă, de parcă numai împotrivirea ei îi dăduse vreun preț.

...Ceilalți adormiseră de mult, însă lui Dayo gîndurile nu voiau să-i dea pace. O vreme s-a tot răsucit, ca și cum nisipul ar fi fost încins, apoi a rămas cu ochii ațintiți spre bolta întunecată, ascultînd șuierul răsuflărilor grele și foiala necontenită a trupurilor înghesuindu-se unul într-altul. Cineva aruncase crengi de brad în foc și trosnetul lemnului mistuit a acoperit o clipă toate zgomotele. Flăcările se zbuciumau amarnic în văzduh, iar lui Dayo i s-a năzărit că făpturi de negură se nășteau din neclintirea stîncii, căscîndu-și boturile deasupra oamenilor ce dormeau fără grijă. Erau poate urșii cei mari, care trăiseră aici înainte să-i doboare naomii alungați de năvălirea munților de gheață peste pădurile lor... De atunci se scurseseră multe răstimpuri de-o viață, soarele încălzea iarăși lumea, dar tribul nu mai plecase din peștera cu pereți înnegriți de fumul nenumăratelor focuri și torțe.

Într-un tîrziu, Dayo s-a întors spre intrare : afară era liniște și stelele umpleau noaptea de lumină. Cei care vegheaseră focul dormeau lîngă mormanul de jar ce abia mai pîlpîia, iar frigul cobora asupra naomilor zgribuliți sub

blănuri și piei, ca însăși răsuflarea înghețată a muntelui.

Arla tremura și scîncea în somn ; blana alunecase dezgolind-o și băiatul a privit-o lung, de parcă o vedea pentru întîia oară. Și-a trecut palma peste spinarea arcuită, peste umerii rotunzi și, pe neașteptate, a luat-o în brațe ca atunci cînd erau copii, în nopțile de iarnă. Fata s-a lipit de el, iar Dayo și-a îngropat obrajii în pletele cu mireasmă de iarbă, închizînd în sfîrșit ochii.

...L-a trezit dogoarea care-i încingea fruntea. Ridicînd pleoapele, a văzut mai întîi flacăra torței înfipte lîngă el, în nisip. Apoi, chipul Arlei și strălucirea bulgărelui străveziu s-au amestecat într-o rotire amețitoare, iar băiatul a mormăit ceva nedeslușit, încercînd s-o alunge. Arla s-a pornit să rîdă în hohote. L-a tras spre ea — în ochi îi stăruia o licărire jucăușă și Dayo a știut că n-o să aibă tihnă pînă ce nu-i va face pe voie.

Au pășit cu fereală printre naomii ce dormeau în jurul vetrei, scăldați în lumina cețoasă dinaintea zorilor. Peștera era așa de mare că ar fi putut adăposti de zece ori mai mulți oameni, iar pereții plini de găuri și galerii păreau niște faguri înălțați de albine uriașe. Mai toate galeriile se înfundau ori coborau în adîncul pămîntului, însă cîteva duceau spre alte și alte peșteri, înșirate ca scoicile pe o salbă. Arareori se încumeta cîte un vînător să intre în lumea beznei necurmate ; cei norocoși se întorceau înfricoșați de moarte și nu puțini pie-

riseră în măruntaiele muntelui despre care bătrînii spuneau că nu putea fi străbătut nici într-o viață de om.

Cînd au ajuns la gura văgăunii de unde izvora șuvoiul grabnic și rece, Dayo s-a oprit o clipă. Apa aceea, născută din întuneric și piatră, îl uimise întotdeauna și numai după ce fata a intrat fără teamă în gîtlejul neguros a urmat-o, prin undele care li se-nvîrtejeau în jurul gleznelor.

După o vreme, galeria a început să se lărgească, iar băiatul a trecut alături de Arla, ridicîndu-și torța spre trunchiurile gălbui ce răsăreau din boltă aidoma unui crîng răsturnat. Se uita la copacii de piatră, cu ramurile ca niște coarne butucănoase, cînd degetele fetei i-au încleștat umărul : înainte se întindeau o peșteră și un lac cum Dayo nu mai văzuse vreodată.

Undele erau limpezi ca văzduhul, lumina torțelor aprindea flăcări orbitoare pe prundișul presărat cu grăunțe de jar, roșii, galbene sau verzi și băiatul s-a întors spre Arla de parcă ar fi vrut să se încredințeze că totul era aevea — dar ea pornise spre mijlocul lacului și a trebuit s-o urmeze, cufundîndu-se tot mai mult în apa atît de rece încît îi tăia răsuflarea. Cînd valurile le-au trecut de piept, fata a pus torța în mîna lui și s-a lăsat iute la fund, răscolind nisipul cu degete agere. Pînă să se dezmeticească Dayo, ieșise, cu doi bulgări verzi, alungiți, la fel cu acela pe care-l purta la gît.

Băiatul a primit darul în tăcere. Privirea îi stăruia încă în adîncul ochilor viorii, unde

tremura o lumină nouă, cînd i-a văzut lărgindu-se de spaimă. S-a răsucit brusc, la timp ca să se ferească de jivina ce venea spre el, căscîndu-și botul cu dinți rari, încovoiați. Nu era nici pește, nici vidră, ci un soi de șopîrlă cu capul rotund și piele albă, lipicioasă, ca a viermilor care se iveau din mlaștini în nopțile de vară. A trecut printre ei fără să-i vadă, dar s-a întors repede, scoțînd capul din apă, și abia atunci Dayo a înțeles că făptura aceea nu avea ochi deloc.

Ca la un semn, plescăituri puternice au început să răsune una după alta în liniștea peșterii. Spinări, cozi, boturi despicînd valurile, aproape, mereu mai aproape... Ca prin vis, Dayo a văzut o torță izbind într-o jivină gata să-l înșface și s-a pomenit tras spre mal, prin apa ce clocotea de forfota șopîrlelor stîrnite. Clipe lungi, ca o veșnicie, lupta cu valurile, atingerea unui trup lunecos ; apoi, încă amorțit, s-a cățărat anevoie pe stîncile împresurate de grohotiș, luînd-o la goană după fată, pe cînd jivinele năpădeau malul, cu șuierături mînioase.

S-au oprit, abia mai suflînd, doar cînd torța Arlei a început să pîlpîie. Ciotul de lemn a mai fumegat o vreme, apoi s-a stins — acum nu mai aveau decît o flacără care să alunge Bezna cea Mare... Au pornit mai departe și înainte le alunecau umbrele, firave, tremurătoare, de parcă teama oamenilor ar fi fost și-a lor. Uneori trecerea se strîmta într-atît că naomii trebuiau să se tîrască ; atunci, umbrele

se făceau nevăzute, iar Arlei i se părea că rămăseseră și mai singuri.

Întunericul și tăcerea îi pîndeau de pretutindeni și fata s-a agățat de Dayo, înfiorată. Un pas, încă unul. Buzele uscate de o arșiță urcînd dinăuntrul pieptului, tîmplele zvîcnind înebunitor, răceala pietrei zgrunțuroase pe piele, brațul care o încolăcea fără să poată alunga frigul, nemișcarea din jur. Cotitură după cotitură, meandre mai largi sau mai înguste, același văzduh negru ce înghițea lumina, și, deodată, galeria preschimbîndu-se într-o gîtuitură, iar undeva, la capătul ei, o licărire asemeni unei stele ce clipea, prietenoasă.

Cu un strigăt de biruință, Dayo și-a aruncat torța și s-au strecurat pe rînd în văgăuna mustind de noroi. Duhoare de putreziciune, ascunzișuri viclene, timpul scurgîndu-se prea încet, înșelînd simțurile... Muntele le apăsa trupurile, încleștîndu-i ca pe o pradă, gheare de cremene le brăzdau carnea, bezna îi învăluia ca un abur otrăvit, dar ei se tîrau mai departe, gîfîind, cu gîndul numai la ochiul de lumină albăstruie, care făgăduia viața.

...Strălucirea soarelui i-a copleșit pe neașteptate, ca o ploaie de vară. Gîtlejul de piatră se curma deasupra unei poieni, la marginea pădurii și Dayo s-a prăvălit în iarbă, sleit de puteri. Arla a rămas în picioare, privind uimită împrejur : cerul, brazii, adierile, toate erau așa cum le lăsase, dar păreau atît de noi și minunate... Mîna i s-a încleștat pe bulgărele străveziu și îndîrjirea i-a asprit trăsăturile în

vreme ce și-l smulgea de la gît, azvîrlindu-l în văgăuna cea neagră.

S-a întors spre băiatul care se ridicase, ațintind-o cu o încordare dureroasă. Acolo, în adîncul pămîntului, în ei se născuse ceva încă fără nume ; amîndoi o simțeau și în ochi aveau aceeași bucurie, așa cum, rătăcind prin măruntaiele muntelui care le voise pieirea, trăiseră cu întreaga ființă aceeași spaimă.

*

* *

Așezat pe un bolovan, la intrarea în peșteră, Dayo cioplea un vîrf de lance. La fiecare izbitură, scînteile țîșneau ca un roi de licurici și o ploaie de așchii mărunte se desprindeau din muchia de cremene. Băiatul lovea repede, aproape fără să se uite, rotind neîncetat piatra ce începea să semene tot mai mult cu un mugure ; însă mîinile își vedeau singure de lucru, căci gîndurile i se învolburau aidoma norilor în furtună... Nici astăzi nu izbutise să doboare nimic, deși străbătuse pădurea din zori pînă la amiază, ajungînd tocmai pe malul Fluviului Negru. Pîndise acolo pînă ce focul soarelui a prins să pîlpîie pe boltă, dar nici o jivină nu venise la adăpat. Și totuși, nicăieri nu se vădea vreun semn de primejdie. Leii vînau departe, în savană, iar în ținutul naomilor panterele nu cutezau să iasă după pradă decît pe înserat. Ce băgase pînă-ntr-atît spaima în făpturile pădurii, mai tăcută și mai pustie decît

galeriile din munte ? În afara pașilor săi, nimic nu trezise foșnetul frunzelor, nici o chemare nu răsunase în văzduhul unde chiar și vîntul părea înfricoșat... Știa că făpturile fără grai erau, uneori, mai înțelepte decît oamenii. Aflaseră oare că ghețarii vor porni iarăși spre cîmpii, strivind totul în cale ? Aveau să se reverse puhoaiele înecînd brazii sub mîl, ca în vremile despre care povesteau bătrînii ? Încercase zadarnic să înțeleagă, dar gîndurile țeseau mereu alte gînduri, fără ca vreunul să aibă capăt ori puterea de a-i desluși primejdia.

Unul cîte unul, vînătorii se întorceau cu mîinile goale, lăsîndu-se osteniți în jurul focului și ațintindu-i inima de jar cu priviri mohorîte. Ultimul s-a arătat Laoh ; naomii l-au zărit de departe, alergînd ca hăituit de lupi. Striga ceva și bărbații au sărit să-și ia lăncile, înghesuindu-se la gura sălașului, gata să pornească din nou. Poate că omul găsise o urmă proaspătă ; dar unde era Rukh ? Căci nimeni nu și-i amintea pe cei doi frați cu chipuri aidoma, altfel decît împreună... Au auzit răsuflarea grea a celui care urca povîrnișul, dar abia cînd a ajuns înaintea peșterii, brăzdat de spini și cu ochii ieșiți din orbite, au știut că aducea vești de spaimă.

Laoh nu se pricepea la vorbe. Puterea îi stătea în brațele vînjoase și în pieptul mai lat ca al unui urs ; înțelepciunea lui era ascultarea, căci se supunea bucuros vrerii fratelui său, care hotărîra întotdeauna pentru amîndoi. Acum, că Rukh nu se afla lîngă el, se simțea mai neajutorat ca un copil : gîndurile nu voiau să se adune, să se închege, iar vorbele ce i se revărsau de pe buze păreau mai fără șir ca oricînd. Rukh ar fi știut cum să le spună celorlalți despre făptura aceea cumplită, dar se prăpădise în valurile fluviului și el, Laoh, nu se oprise o clipă, gonind fără să ia aminte la trupul purtat de ape ca un trunchi frînt, smuls din rădăcini... A încercat totuși, cu graiul lui sărac și poticnit, să arate cît de mare era șopîrla cenușie pe care o crezuseră un stei de piatră. Cînd au văzut că se mișcă și au auzit trosnetul copacilor năruindu-se sub labele și coada-i năprasnică au luat-o la fugă cu moartea în suflet, de-a dreptul prin hățișuri. Și Rukh se înecase în apele spumegînde, iar el își azvîrlise ghioaga ca să poată alerga mai repede și venise să-i vestească și să le ceară ocrotire.

Naomii făcuseră cerc în jurul lui Laoh și îl ascultau în tăcere. Nu deslușeau pe de-a-ntregul vorbele încîlcite ale bărbatului uriaș dar slab de minte, însă groaza lui n-avea nevoie de multe lămuriri. Ceva ca un vînt rece s-a furișat în piepturile tuturor și, cînd un tunet a răsunat la marginea zării, mulți au tresărit fără voie. Laoh era cel mai puternic dintre ei ; Rukh fusese cel mai iscusit. Care din vînători avea să mai cuteze a trece Fluviul Negru, în ținutul făpturii cu labe de cremene ?

...Căpriorul s-a oprit la marginea pădurii, adulmecînd neliniștit, apoi, dintr-un salt a dispărut, în întunecimea brădetului. Adunîndu-și puterile, Arla a iuțit și mai mult goana. Îl hăi-

tuise încă din zori, dar acum rămînea tot mai în urmă şi, ajunsă în prima poiană, s-a aplecat spre adînciturile din covorul de muşchi. Un foşnet a făcut-o să-şi ridice privirea : sălbăticiunea venea drept spre ea, aţintind-o cu coarnele şi, încremenită de uimire, fata a sărit în lături doar în ultima clipă. Arla văzuse adesea vietăţi încolţite şi cunoştea puterea fricii ; însă căpriorul părea mînat de ceva mai presus de spaimă ori disperare, căci toate haitele pădurii nu ar fi izbutit să-i toarne o asemenea nebunie în sînge.

Fata şi-a plecat lancea, ascultînd. Nici o pasăre nu însufleţea văzduhul, nici o jivină nu se furişa prin desişuri. Se stinsese orice boare de vînt şi, fără foşnete sau zvon de aripi, pădurea părea pustie, ca la venirea iernii. Parcă întreaga lume aştepta ceva, iar încremenirea aceea, a copacilor, a pămîntului şi a ierbii, s-a strecurat în trupul Arlei ca un şuvoi de gheaţă. Nu ştia de cine sau încotro să fugă şi rămas ţintuită locului, ca şi cum ar fi prins rădăcini.

Brusc, pămîntul s-a scuturat, iar undeva, în depărtare, brazii au prins să trosnească, prăbuşindu-se ca loviţi de trăsnet. Vaietul lemnului frînt răsuna tot mai puternic şi gîndurile Arlei se zbuciumau mai rău decît valurile Fluviului Negru sub aripa vîntului. De cînd se ştia îi fusese mereu teamă : de colţii fiarelor, de viscol, foamete ori singurătate. O înfricoşaseră puhoaiele ce răbufneau primăvara din albii, bezna din adîncul muntelui şi nesfîrşirea cerului străjuit de stele reci. Dar pînă atunci primejdia avusese un nume... Fata şi-a încleştat mîinile pe lance : ar fi vrut ca totul să se sfîrşească, orice îi era dat să înfrunte.

Cînd uriaşa şopîrlă s-a ivit dintre copaci păşind pe labele dinapoi şi căscîndu-şi fălcile la vederea ei, Arla nu şi-a putut crede ochilor. Jivina era aşa cum spusese Laoh : aidoma unui stei de piatră ce prinsese viaţă. Abia acum pricepea groaza vînjosului naom, care nu se temuse vreodată. S-a tras înapoi pas cu pas, furişîndu-se în umbra desişurilor, apoi a luat-o la fugă, căutînd ocrotirea trunchiurilor ce înfruntaseră de atîtea ori puhoaiele.

În urmă-i, pădurea vuia ca la vreme de furtună. Cîteodată, peste foşnetul cetinii şi geamătul brazilor despicaţi se înălţa un glas de tunet. Mai cumplit decît răgetul leului, decît mugetul fluviului scăpat dintre maluri. La răstimpuri, Arla auzea bătrînii copaci prăvălindu-se, revărsînd seva din răni proaspete. Mirosul de răşină umplea văzduhul fără să poată înăbuşi izul de putreziciune pe care-l răspîndea trupul parcă atunci ieşit dintr-o bulboană, anume ca să înspăimînte întreaga fire. Nici una dintre făpturile pămîntului nu s-ar fi putut măsura cu jivina ai cărei colţi erau mai lungi decît braţul unui om ; puternice ori viclene, iuţi sau veninoase, înaintea ei nu erau decît pradă. La început, gîndul acela i s-a părut Arlei tare ciudat. Apoi, vorbele ce îi răsunau sub frunte s-au învălmăşit într-un zumzet care-i făcea tîmplele să zvîcnească. În clipele de cumpănă, înăuntrul

său păreau să sălășluiască mai multe glasuri ; unele o sfătuiau cu înțelepciune, altele erau pline de mînie ori de nerăbdare. Însă acum amuțiseră toate și rămăsese doar cel al spaimei, strigîndu-i să gonească mai repede, tot mai repede, ca niciodată în viață.

Inima îi bătea să-i spargă pieptul, genunchii i se muiaseră, văzduhul îi frigea nările. Tocmai se cățăra pe povîrnișul unei viroage cînd un trosnet asurzitor, acoperindu-le pe toate celelalte, a făcut-o să se întoarcă : un brad se prăbușea asupră-i și, pentru o clipă, i s-a părut că întreaga pădure se năpustește s-o strivească. S-a tras înapoi, scăpînd arma și acoperindu-și fața cu brațele. N-au izbit-o decît ramurile subțiri din vîrful copacului, dar a fost de-ajuns ; s-a pomenit zăcînd sub mormanul de cetină, țintuită la pămînt, fără scăpare. Se mai zbătea încă, încercînd să salte povara ce-o înăbușea, cînd șopîrla a azvîrlit trunchiul cu o singură lovitură de coadă. Botul i s-a căscat asemeni unei văgăuni, iar limba neagră, ascuțită a fulgerat chiar lîngă umărul fetei. Prea tîrziu — rostogolindu-se într-o parte, Arla a țîșnit spre marginea pădurii, mai sprintenă ca o căprioară.

Dincolo de ultimii brazi începea o vale adîncă, săpată de ape printre niște dealuri pe care nu creștea nici măcar iarba. Cîndva, povesteau bătrînii, în locul acela se înălțaseră munți mai falnici decît al naomilor ; peste ei trecuseră însă ghețarii, măcinîndu-i pînă ce rămăseseră doar cîteva stînci, zbîrcite ca scoarța copacilor uitați de vreme. Prea puține jivine

se avîntau în capcana aceea de piatră, care putea ascunde orice. Vînătorii o ocoleau ; pînă și vîntul se sfia să pătrundă în rîpele întortocheate, dar fata a grăbit într-acolo cu ultimele puteri.

...Ghemuită într-o crăpătură, Arla nu cuteza nici să răsufle : șopîrla suia după ea și, sub pașii grei, dealul se cutremura din vîrf pînă la poale. Capul cenușiu s-a coborît spre deschizătură, ochii făpturii au părut să crească nemăsurat, iar duhoarea de mlaștină a învăluit lumea ca un fum înnecăcios. Fata s-a lipit și mai tare de piatra rece, mușcîndu-și buzele ca să nu țipe. Clipe cît zilele, măsurate de nemișcarea ochiului care nu clipea niciodată, de amorțeala cărnii și-a minții ; apoi, un vis ciudat. Vedea smîrcuri nesfîrșite, cîmpii ascunse în ceață și aburi deși, roșiatici. Pe alocuri se iveau spinări solzoase ori capete de șopîrlă ; deasupra lor, zarea era galbenă ca ierburile pîrjolite de secetă, iar soarele, nefiresc de mare, se apropia de asfințit. Prin văzduhul acela de jar zburau alene păsări cu aripi de liliac și coadă de șarpe, din pîcla însîngerată răzbăteau răgete, freamătul unor trupuri uriașe, încleștîndu-se cu furie. Viață și moarte — mai ales moarte, adesea fără rost... S-a trezit cu un geamăt. Se întunecase, dar ochiul șopîrlei era tot acolo, strălucitor și rotund. Devenise alb ca zăpada și, deodată, Arla a înțeles că nu-i decît Luna, lumina înghețată a nopților. Un oftat chinuit i-a scăpat din piept ; adunîndu-și curajul s-a strecurat afară, privind cu fereală împrejur. Valea era pustie : nici urmă de făptură cenușie, nici o miasmă de mîl, doar

bolovani și grohotiș. Tremurînd din tot trupul, fata a pornit spre sălașul naomilor poticnindu-se și tresărind la fiecare pas.

* * *

Flăcările abia mai pîlpîiau. În peșteră se înstăpîniseră întunericul și frigul, dar paznicii focului nu păreau să se sinchisească. Dayo a strigat de cîteva ori la ei, apoi s-a ridicat. Din pricina beznei se lovea de trupurile întinse pe jos, însă n-a răsunat nici o ocară, iar oamenii s-au tras la o parte din calea lui fără să murmure.

A apucat un braț de ramuri și le-a azvîrlit peste foc. Îndată, lemnul a început să trosnească și vîlvătăi înalte au alungat umbrele spre bolta peșterii, ca pe un stol de lilieci. Băiatul s-a uitat împrejur : tribul era acolo, adunat laolaltă ca în fiecare seară. Cei mai mulți dormeau, unii priveau spre foc fără să-l vadă, cu ochii lipsiți de strălucire... Dayo a simțit cum amărăciunea i se preface în mînie. Cîteva zile de nenoroc la vînătoare fuseseră de-ajuns ca naomii să-și piardă curajul ? Cei din care se trăgeau trecuseră odinioară prin Iarna cea Mare. Și nu uitaseră să cînte ori să rîdă, nici măcar atunci cînd haitele flămînde ajungeau pînă la gura peșterii.

A căutat-o din ochi pe Arla. Se ghemuise lîngă niște bolovani și ținea pleoapele lipite, dar băiatul știa că nu doarme. Noaptea o auzea

gemînd și zbuciumîndu-se fără contenire, de parcă șopîrla cea cumplită ar fi urmărit-o pînă și în vis... O adiere înghețată a pătruns în sălaș, iar flăcările s-au plecat într-o parte, ascunzîndu-se în mormanul de jar.

Atunci, în tăcerea grea a răsunat țipătul unei femei. Dayo a țîșnit în picioare, înșfăcînd o creangă aprinsă ; o dată cu el s-au ridicat și alții, privind buimăciți spre intrarea unde se ivise un cap solzos, ai cărui ochi păreau niște hăuri verzi. Un singur strigăt s-a ridicat din toate piepturile : prelung, sfîșietor, făcînd să vuiască pereții de piatră. Era tînguirea celor vii, a celor ce fuseseră cîndva și a celor ce nu apucaseră încă să fie ; în vaietul acela, întreg neamul își plîngea pieirea.

Întîi au dat să se năpustească afară, dar coada șopîrlei a secerat năprasnic văzduhul, năruind într-o clipă furnicarul de trupuri. Cei rămași în picioare au luat-o la fugă care-ncotro : unii încercau să se cațere pe stîncile netede, alții se învîrteau în loc de parcă groaza le luase mințile, destui au trecut peste vatră fără să-i simtă dogoarea... Zadarnic : pămîntul însuși se zguduia sub călcătura făpturii al cărei glas umpluse peștera și o grindină de pietre cădea din boltă, ridicînd nori de nisip.

Dayo o zărise pe Arla alergînd spre galeriile din fundul peșterii ; a strigat-o, însă chemarea i s-a pierdut printre țipetele, plînsetele și gemetele ce răsunau pretutindeni. Cînd a încercat să-și croiască drum spre ea prin învălmășeală s-a pomenit azvîrlit dintr-o parte în

alta, tîrît, strivit. Nimeni nu se mai gîndea decît la sine și cei nu îndeajuns de puternici sau de iuți n-au izbutit să scape. Băiatul nu se uita în urmă, dar îi auzea pierind și durerea lor îi încrîncena carnea. S-a aruncat la pămînt înainte ca șopîrla să izbească din nou, s-a rostogolit pînă după o stîncă și abia acolo a cutezat să răsufle.

Făptura cenușie s-a întors în mijlocul peșterii. Mulți naomi se vîrîseră în găurile din pereți, însă mai mulți, zăceau fără viață ; doar cîțiva alergau fără rost, făcînd-o să se înverșuneze asupră-le. Nici unul nu încercase să i se împotrivească. Nu era numai spaima de moarte — trecuseră prin destule, dar întotdeauna avuseseră un loc unde să se poată întoarce, unde flacăra vieții arsese mereu pentru ei. Din iarna în care cei vechi luptaseră cu urșii, nici fiare, nici triburi vrăjmașe nu izbutiseră să pătrundă acolo ; acum, jivina aceea îi zdrobea chiar în sălașul unde văzuseră lumina zilei. La ce bun s-o mai înfrunte ?... Așa gîndea și Dayo, cînd un țipăt l-a făcut să sară ca ars : printre cei ce fugeau dinaintea făpturii cu iz de smîrcuri, Arla se poticnise de un trup sfîrtecat, prăvălindu-se lîngă vatră.

Fără să știe cum, băiatul s-a trezit în fața șopîrlei care-și slobozea urletul de izbîndă. Ținea în mîini o lance și inima îi sălta năvalnic, însă nu-i era teamă. Simțea doar o nerăbdare ciudată, o văpaie în piept. Flacăra aceea îi dădea tărie și, ridicînd arma a priceput că așa era arsura mîniei. Răzvrătirea celor slabi împotriva

celor fără de milă, a prăzii împotriva hăitașilor. Și puterea, ce crescuse în om, neștiută, de cînd cel dintîi luptase cu soarta în loc s-o primească, asemeni atîtor alte făpturi ale pămîntului.

În peșteră se lăsase liniștea. Pretutindeni, în firide sau după bolovanii mai răsăriți, naomii își uitaseră groaza și ochii tuturor se ațintcau spre Dayo. Cînd coada acoperită cu solzi a izbit nisipul, învîrtejindu-l, din cîteva piepturi a țîșnit un strigăt. Șopîrla nu se grăbea însă ; aplecase capul ca să-l deslușească mai bine pe omul cu lancea și, oglindit în ochii verzi, băiatul părea o gîză prinsă într-un strop de rășină. Jivina era nedumerită : niciodată nu văzuse vreo vietate altfel decît fugind dinaintea ei, or aceea nu se clintea, deși mai avea încă suflare.

Degetele lui Dayo se albiseră strîngînd arma, sîngele îi zvîcnea făcîndu-l să tremure de încordare și un singur gînd îi stăruia în minte, ca o poruncă. Dîndu-și capul pe spate, a slobozit un strigăt cum naomii nu mai auziseră pînă atunci. Era glasul celor care nu aveau nici colți, nici gheare, dar ajunseseră mai temuți decît leii, chemarea celor care biruiseră în lupta cu urșii și cu ghețarii, atunci cînd neamul fusese gata să piară...

O duhoare cumplită l-a învăluit și limba despicată a șuierat pe deasupra-i. Fără să-și piardă cumpătul, băiatul s-a tras în lături și a zvîrlit lancea din toate puterile, nimerind drept în ochiul verde. Un răcnet de durere, apoi fălcile jivinei au retezat văzduhul în locul unde fusese Dayo o clipă mai-nainte. Și

atunci, o fulgerare s-a înfipt în gîtul solzos : Laoh își aruncase lancea și se năpustea, cu o ghioagă în mînă. Nu departe, Arla se căznea să ridice un bolovan, iar băiatul a apucat la rîndul lui o ghioagă. Însă chemarea i s-a pierdut într-un urlet revărsat din zeci de piepturi : vînătoarea cea mare începuse. Din toate părțile, asupra șopîrlei a prins să plouă cu pietre și lănci, țepușe și torțe și, curînd, trupul cenușiu s-a umplut de țepi ca spinarea unui arici. Naomii păreau un roi de viespi înfuriate ; la răcnetele jivinei răspundeau cu chiote ascuțite, izbind iarăși și iarăși, fără contenire. Unii cădeau, dar ceilalți se avîntau și loveau ca un singur om, fără teamă, fără șovăială : aveau să-și răzbească vrăjmașul ori să piară laolaltă... Cînd o stîncă desprinsă din perete a izbit-o în creștet, șopîrla s-a clătinat, apoi s-a muiat deodată, prăvălindu-se pe o coastă. O pădure de lănci i-a străpuns pîntecele, urletul i s-a prefăcut în horcăit, apoi o ultimă înfiorare a zguduit coada uriașă și făptura mlaștinilor a rămas nemișcată pentru totdeauna.

Un ochi nu era decît o rană sîngerîndă, însă celălalt, larg deschis, părea o piatră verde, străvezie, ca o bucată de gheață. Arla s-a apropiat încet, fără să-și poată lua privirea de la lucirile din adîncul lui. O putere grozavă o trăgea într-acolo și, pe neașteptate, s-a pomenit din nou în cîmpia smîrcurilor și a soarelui roșu. Totul era acum pustiu : nici una din zburătoarele cu solzi nu mai plutea prin văzduh și nici o spinare nu se ridica din mîl. Tăcere

și nemișcare. Într-un tîrziu, din străfundurile mlaștinii, din înaltul cerului s-a auzit un geamăt care îi sfîșia inima. Nu era glas omenesc, nici de fiară ; era geamătul unei lumi ce pierea în uitare, cu toate făpturile ei...

Și-a venit cu greu în fire. Ochiul verde se întunecase, dar fata nu simțea decît sfîrșeală în locul bucuriei sălbatice a naomilor. Cineva i-a cuprins mijlocul, sprijinind-o. Dayo îi netezea înfrigurat pletele, obrajii, o strîngea la piept șoptind vorbe pe care nici el nu le pricepea pe de-antregul. Și Arla a știut atunci că niciodată n-avea să mai cunoască teama, iar vremea se va scurge peste amîndoi, mereu, ca peste o singură ființă.

DRUMUL FĂRĂ SFÎRȘIT

Zăpada înghețată își înfigea colții în tălpile ei goale, dar Sheena pășea mai departe, de atîtea zile că le pierduse șirul, ținînd-o mereu către miazăzi, sub soarele ce se ivea în fiecare dimineață tot mai firav, ca un foc gata să piară. Fusese o vreme cînd strălucirea lui încălzea întreaga fire, făcînd pădurea și savanele să freamăte de viață. Acum, frigul amorțea pînă și gîndurile, iar amintirile fetei începeau să pălească, una cîte una, spulberate de șuierul vîntului. La popasuri, cînd gharii se lăsau să cadă pe pămîntul rece, istoviți și înfometați, Sheenei îi treceau pe dinainte năluciri fugare, însă nu mai știa dacă erau aievea sau nu. Zărea o peșteră cu pereți de piatră gălbuie, pe care lucirile flăcărilor alunecau ca o apă de jar, vînători hăituind prada prin hățișurile pădurii, apoi un chip ce-i părea cunoscut, privind-o din undele lacului. Fata aceea se afunda în valuri iscînd o ploaie de stropi, apoi ieșea rîzînd și scuturîndu-și pletele ude. Sheena știa că făptura cu ochi scînteietori nu poate fi ea. Pleoapele o usturau, dacă își ducea palmele

la obraji îi afla aspri ca scoarța copacilor, iar buzele crăpate de ger îi sîngerau aproape tot timpul...

Dar mai rea decît vifornița, mai chinuitoare decît foamea care-i ardea necontenit măruntaiele, era negura ce învăluia tot mai adesea cîmpia fără de sfîrșit. Apusul venea atît de iute că răgazul de lumină părea doar o punte îngustă între două prăpăstii de beznă. Uneori, cerul rămînea întunecat zile întregi și vijelia se năpustea aprig asupra oamenilor, gata să-i îngroape sub nămeți. Se tîrau însă mai departe, ca o ceată de umbre, avînd un singur gînd, o singură spaimă ; să nu încapă în ghearele nopții care prefăcuse lumea într-un pustiu încremenit. Sheena îi cunoștea puterea, căci văzuse munții de gheață mînați din urmă de fluturarea marilor aripi negre, acoperind păduri și savane, ucigînd copacii și jivinele deopotrivă.

De-atunci gharii fugiseră mereu. Cei care se răzlețeau de trib erau pe dată înghițiți de troiene, asemeni celor prea vlăguiți ca să se mai scoale în zori. Unii pieriseră în rîpele stîncoase, alții cînd gheața lacurilor se fărîmase pe neașteptate, dar cei mai mulți își pierduseră nădejdea și cădeau în cîmpie ca niște frunze smulse de vînt.

Într-un amurg, cînd Sheena s-a prăbușit în zăpadă, ceilalți au trecut pe lîngă ea fără măcar s-o vadă. A încercat să se ridice, însă trupul îi amorțise, iar de pe buze i-a ieșit doar un geamăt slab ; apoi, nămeții au cuprins-o în îmbrățișarea lor moale și, curînd, n-a mai simțit nimic.

...Deschizînd ochii a văzut mai întîi cerul boltindu-se deasupra ei, fără urmă de nor. S-a uitat spre soare, de parcă s-ar fi mirat să-l găsească la locul lui, a clipit de cîteva ori, orbită de strălucirea zăpezii şi s-a ridicat în picioare. Nu-şi amintea cum ajunsese acolo, nici nu ştia încotro s-o apuce. Gîndurile îi erau aidoma pustiului alb, de pe care ninsoarea ştersese orice urmă. Tremura de frig, dar mai ales o chinuia foamea şi a pornit încet spre pădurea ce se zărea în depărtare.

Mergea zgribulindu-se sub vîntul tăios şi, uneori, se afunda în troiene pînă mai sus de şolduri. Cînd a păşit printre primii copaci, focul cerului dădea să se stingă ; s-a aşezat pe un trunchi prăvălit şi a rămas o vreme nemişcată, abia mai răsuflînd. Apoi, gheara care o rîcîia fără milă a făcut-o să-şi scuture amorţeala. A desprins o fîşie din coaja mesteacănului căzut, dar gustul acrişor i-a stîrnit şi mai rău foamea. S-a lăsat în genunchi, începînd să sape cu mîinile în zăpadă. După un timp groapa se adîncise destul şi s-a ghemuit înăuntru, strîngîndu-şi blana zdrenţuită în jurul trupului. Nu se auzeau decît vaierul vîntului, al copacilor — într-un tîrziu, osteneala a biruit-o şi a adormit, vegheată de licărirea stelelor.

...A trezit-o răsuflarea fierbinte ce îi spulbera zăpada de pe faţă. Stăpînindu-şi tresărirea s-a uitat cu fereală, printre pleoape : ceva, ca un şarpe cafeniu îi aluneca peste piept, apoi i-a încolăcit mijlocul, săltînd-o în văzduh. Strînsoarea era însă blîndă şi, cînd jivina cea mlădi-

oasă a aşezat-o înapoi, adulmecînd-o şi răvăşindu-i pletele, Sheena a cutezat în sfîrşit să deschidă ochii.

S-a pomenit în umbra unui dîmb mişcător, acoperit de o blană deasă şi încîlcită, ce atîrna pînă aproape de pămînt. Văzînd colţii arcuiţi, picioarele cît nişte trunchiuri şi trompa legănîndu-se deasupră-i aidoma unei făpturi însufleţite, Sheena şi-a ţinut fără voie răsuflarea : ajunsese în puterea stăpînului savanei, de care se temea pînă şi leul arămiu... A început să tremure, şi-a acoperit faţa cu braţele, dar mamutul s-a îndepărtat pufnind zgomotos şi, peste o clipă, o uitase cu totul.

S-a ridicat în picioare, printre uriaşii cenuşii care treceau pe lîngă ea fără s-o ia în seamă. Trompele păroase le unduiau necontenit, frîngînd crengile, doborînd orice le stătea în cale. În urma lor nu rămîneau decît gropi şi grămezi de trunchiuri dezgolite, însă mamuţii nu se opreau din mestecat, nici măcar atunci cînd smulgeau vreun copac, trăgîndu-l afară din pămîntul îngheţat cu o singură opintire.

Nimic din ce era bun de mîncat nu scăpa de ochii lor iscoditori. Rupeau ramurile subţiri îndesîndu-le în gură, apoi adunau repede cîte un bulgăre de zăpadă, aruncîndu-l în gîtlejurile nesăţioase. Dacă nu izbuteau să ajungă la crengile rămase ca prin minune verzi, împingeau cu frunţile pînă ce trunchiurile se îndoiau ca nişte trestii iar copacii bătrîni se frîngeau, cu un trosnet sec. Pofta le era pe potriva trupurilor

uriașe și fata s-a pomenit întrebîndu-se dacă se săturase vreodată. Aproape că-și uitase propria foame, dar merele din arbuștii închirciți i-au adus aminte că de zile întregi nu pusese nimic în gură. S-a repezit să le adune, ferindu-se dinaintea mamuților care lăsau dîre adînci în zăpadă. A mîncat cu lăcomie cîteva poame, apoi a pornit să caute altele. Se uita gînditoare la făpturile acelea, pe care nici viscolul, nici troienele nu le puteau abate din drum. Cine ar fi cutezat să înfrunte puhoiul de trupuri ce doborau pădurea asemeni munților de gheață și nu se temeau nici chiar de bezna care le călca pe urme... Se scurgeau spre miazăzi, ca un fluviu ce-și adună apele și, hotărîndu-se brusc, Sheena a luat-o la fugă după ei.

* * *

Trecuse destulă vreme de cînd fata mergea prin cîmpia înghețată, în pasul domol al turmei. Cît anume n-ar fi putut spune, dar i se părea că trăise dintotdeauna printre mamuți. Se obișnuise să-i vadă mereu în jur, ocrotind-o cu puterea lor liniștită, iar dacă i se întîmpla să ațipească pe lumină dormea iepurește, de teamă că uriașii vor pleca fără ca ea să prindă de veste.

Din ziua în care li se alăturase, nu mai știa ce-i foamea. Chiar în mijlocul pustiurilor albe, mamuții dădeau peste tufe sau ierburi îngropate sub zăpadă înainte ca gerul să le veştejească ; scormoneau cu răbdare după ele, iar

Sheena se ținea pe aproape, găsind mai întotdeauna destule rădăcini de crin dulce, alune și ciuperci ca să se sature.

Uneori, vîntul se pornea să bată cu furie, spulberînd nămeții, iar cerul și pămîntul se topeau într-o singură mare de fulgi groși, purtați de vîrtejuri urlătoare. Doar cînd negura se înstăpînea peste lume, mamuții încremeneau locului, în picioare, așteptînd ivirea altei zile. Fata nu izbutise să afle dacă dormeau sau nu, dar o dată cu întunericul vechile spaime i se furișau din nou în suflet, alungîndu-i somnul și silind-o să rătăcească prin pădurea de picioare și trompe pînă tîrziu, în zori.

Într-o noapte viforoasă, cînd nălucile beznei îi dădeau tîrcoale cu țipete prelungi, s-a apropiat de puii care stăteau laolaltă, atît de învălmășiți că numai cu greu și-a putut face loc între două trupuri mițoase. Blana lor nu se asprise încă, iar Sheenei i se părea că miroase a iarbă pălită de soare. O căldură plăcută îi dezmorțea mădularele și fata s-a lipit mai strîns de puiul care se răsucise în somn, încolăcind-o cu trompa. Gîndurile, tăinuite atîta vreme i se zbăteau sub frunte asemeni unor puhoaie de primăvară. Își amintea mai ales nopțile din peșteră, cînd gharii dormeau fără griji, ocrotiți de văpăile Focului-Părinte... A simțit din nou sfîșierea aceea, mai dureroasă decît mușcătura gerului ori sfredelul nemilos al foamei. Crezuse că negura i-a alungat toate amintirile și iată-le năvălind iarăși, ca un stol de vulturi flămînzi... A rămas cu ochii larg deschiși spre bolta întu-

necată, întrebîndu-se pe unde rătăceau acum gharii care presăraseră cîmpia asemeni fulgilor, așternîndu-se unul după altul pe pămîntul înghețat.

*
* *

La început, răstimpul dintre zori și amurg îi păruse Sheenei rostuit doar ca să măsoare curgerea leneșă a drumului fără de sfîrșit ; apoi, semnele schimbării au început să se arate și zilele n-au mai semănat între ele ca urmele pașilor pe zăpadă... Furtuna mai răbufnea cîteodată, dar colții gerului nu erau la fel de aprigi și, de la o vreme, vînturi calde s-au pornit să sufle peste cîmpie. Cerul se limpezise și, sub mîngîierea soarelui, aburi deși au prins să se ridice din blana uriașilor ce pribegeau mai departe, spărgînd pojghița mereu mai subțire de gheață. Adesea, pete cafenii murdăreau albul zăpezii și fata simțea pămîntul sub tălpi, cald și moale, ca o făptură ce se trezea din îndelungatul somn al neființei.

Curînd, primele lujere verzi au străpuns clisa mustind de apă, iar în văzduh s-a răspîndit mirosul dulceag al crinilor. Cu fiecare zi, iarba se înălța tot mai mult, dar mamuții păreau cuprinși de o neliniște ciudată. Se opreau pe neașteptate, începînd să adulmece împrejur, pe urmă porneau iarăși, zorindu-și puii cu chemări nerăbdătoare, iar Sheena abia se putea ține după ei. Apoi, într-o dimineață a trezit-o un foșnet cum nu mai auzise și, înainte de a

deschide ochii, s-a pomenit ascultînd încordată. Era ca și cum nenumărați șerpi se tîrau spre ea, frecîndu-și solzii de nisip, dar, cînd și-a ridicat pleoapele, ceva asemeni unui talaz s-a aplecat deasupră-i, înecînd-o într-un freamăt ce a umplut zările.

Turma păștea în apropiere. Uitîndu-se la spinările care se iveau ca niște insule din marea de iarbă, fata a priceput : uriașii aceia erau meniți nemărginirii savanei, așa cum păsările se nășteau pentru zbor, iar peștii pentru a se cufunda în adîncuri... Răzlețiți pentru întîia oară de cînd îi întîlnise, mamuții smulgeau alene mănunchiuri de iarbă și ghara a știut deodată că *ei* ajunseseră la capătul drumului.

A pornit printre tulpinile dese și unduitoare, care, uneori, îi treceau de creștet. Aproape că uitase mireasma tare a savanei și n-a deslușit decît prea tîrziu zvonul de primejdie printre nenumăratele glasuri ale ierbii. S-a înfiorat, deși focul cerului străjuia neclintit pe boltă. În pustiul alb, spaima de negură le înghițise pe toate celelalte ; acum își amintea că pe lume mai erau gheare și colți ce puteau curma la fel de lesne firul subțire al vieții. Nu văzuse decît lucirea ochilor aurii, dar știa că fiara era acolo, furișîndu-se ca o umbră ; pe neașteptate, vîntul i-a adus un iz aspru și fata a luat-o la fugă, cu groaza morții în vine.

Simțea că o lasă puterile, cînd ierburile au început să se rărească și s-a pomenit înaintea unei movile de pămînt. Din urmă a răsunat un mîrîit tunător și, o clipă, a crezut că era chiar

glasul mării verzi, ce se prăvălea asupră-i. Tigrul s-a ivit de-ndată, căscîndu-și botul în vreme ce Sheena se năpustea spre dîmbul sterp și neted ca un mușuroi de furnici.

S-a cățărat cu înfrigurare pe povîrnișul abrupt, mînată de răsuflarea jivinei. Ajunsese la jumătatea urcușului, cînd pămîntul i-a fugit de sub picioare ; s-a lăsat în genunchi, înfigîndu-și mîinile în peretele moale, apoi a dibuit o piatră și s-a agățat de ea. Bolovanul s-a desprins imediat și ghara s-a lipit cu tot trupul de lutul rece, simțind cum alunecă, puțin cîte puțin, spre tigrul ce rîcîia la poalele movilei.

Și-a adîncit degetele în pămînt, izbutind să se oprească, dar la fiece mișcare peretele i se sfărîma sub palme și, într-un tîrziu s-a rostogolit la cîțiva pași de fiara stîrnită. A auzit clămpănitul fălcilor deasupra ei, apoi ceva greu i-a apăsat ceafa, afundînd-o în noroi.

În clipa aceea, un răget a cutremurat întreaga lume și tigrul a țîșnit într-o parte, mistuindu-se în marea de iarbă. Sheena s-a răsucit uimită, dar la început n-a văzut decît niște fulgerări alburii, împungînd văzduhul strălucitor de atîta lumină. A încercat să se ridice, însă trupul istovit nu-i dădea ascultare și a rămas nemișcată, pe cînd umbra făpturii care se oprise în fața ei o acoperea cu totul.

Mamutul o privea legănîndu-și trompa și ghara n-a îndrăznit să se clintească. Stăpînii savanei o scăpaseră din puterea negurii, a frigului și-a foamei, iar acum unul de-al lor go-

nise fiara tărcată, dăruindu-i iarăși viața. Însă în ochii lui nu deslușea decît freamătul ierbii și lunecarea domoală a apelor cerului. Cînd a trecut mai departe, parcă fără s-o vadă, Sheena a sărit în picioare, uitînd de spaimă și oboseală și, înainte ca uriașul să ajungă între tulpinile înalte, pășea alături de el tăcută, cu privirea în pămînt.

De la întîmplarea aceea fata s-a ținut mereu în preajma lui. În zori alerga să adune cîteva ouă din cuiburile presărate pe-ntinsul cîmpiei sau își umplea brațele cu poame, apoi grăbea spre mamutul a cărui spinare se ridica deasupra ierburilor aidoma unei movile. Nici o fiară nu cuteza să-i dea tîrcoale uriașului cenușiu, dar uneori, după asfințit, cînd răgetele tigrilor flămînzi răsunau în depărtare, Sheena se înfiora fără voie.

La fel ca și ceilalți, mamutul nu părea să doarmă vreodată. Mesteca necontenit, de la răsăritul soarelui pînă pe înserat, iar dacă fata se trezea noaptea, îl vedea în picioare, străjuind zările și adormea liniștită, ca și cum stăpînul savanei era acolo doar pentru a-i veghea somnul. Ghara se întrebase adesea ce gînduri se nasc sub fruntea aceea de piatră... De la o vreme aducea mlădițe pline de rouă, lăsîndu-le înaintea lui ; uriașul le adulmeca, le înghițea fără grabă și Sheena nu știa dacă în adîncul ochilor ațintiți asupra ei licărise doar nepăsarea sau o lumină nouă și iscoditoare.

Într-o dimineață, tulpinile mustind de seve, pe care abia le rupsese au rămas neatinse ;

mamutul își răsucea trompa de parcă ar fi căutat o adiere anume, apoi a slobozit o chemare căreia i-au răspuns pe dată altele, asemeni unor ecouri. Cînd l-a văzut pornind din nou spre miazăzi, Sheena a simțit împunsătura de ghimpe a spaimei. Abia se deprinsese cu marea de iarbă și iată că turma era gata să pribegească iarăși... N-a șovăit decît o clipă, apoi a țîșnit în goană după uriașul ce se depărtase deja, nerăbdător să-i ajungă din urmă pe ceilalți.

...Mergeau de zile întregi și, cînd turma s-a oprit în sfîrșit, ghara era atît de istovită că abia mai putea să-și tîrască picioarele. Asfințitul turna jar în puhoaiele spumegînde ce despicau savana de la un capăt la altul și vuietul lor se ridica pînă la bolta înroșită de marele rug al soarelui. Mamuții s-au înșirat de-a lungul fluviului, privind spre malul celălalt, care părea nespus de departe. Cînd primul a pășit în undele ce se învîrtejeau în jurul său, în turmă s-a stîrnit un soi de freamăt. Unul cîte unul, uriașii au intrat în apă și fata i-a văzut spărgînd netulburați șuvoaiele, așa cum înfruntaseră atîtea viscole și troiene. S-a apropiat de țărm, dar valurile care săltau năvalnic au făcut-o să se tragă înapoi înfricoșată. S-a lăsat în genunchi, golită de vlagă, în vreme ce mamuții treceau pe lîngă ea, afundîndu-se într-o ploaie de stropi.

Deodată o trompă groasă i-a încolăcit mijlocul. Pînă să-și vină în fire s-a pomenit deasupra puhoaielor și a închis ochii, strîngînd pleoapele cu putere, ca și cum asta ar fi apă-

rat-o de bulboanele clocotitoare. N-a știut cît a rămas așa, atîrnînd între ape și cer, dar, într-un tîrziu, vuietul fluviului s-a prefăcut în murmur nedeslușit și mamutul a așezat-o domol pe pămînt.

Se înnoptase. Cîmpia era plină de crini înalți, strălucind sub razele lunii. Liliecii treceau în zbor tăcut pe deasupra lor și întreaga fire părea cuprinsă de o liniște adîncă. Apoi, treptat, mireasma amețitoare a crinilor s-a ridicat de pretutindeni, iar văzduhul s-a umplut de triluri și bătăi de aripi. Mulțimi de păsări se întreceau să-și înmoaie aripile în lumina blîndă, vulpile se hîrjoneau lătrînd ascuțit și iepurii țîșneau la tot pasul aidoma unor gheme de fum. Din ierburi răsuna foșnetul aricilor, niște căprioare au trecut cu salturi sprintene, apoi o panteră s-a furișat abia clintind tulpinile, de parcă ar fi simțit că noaptea aceea nu era făcută pentru hăituială.

Totul părea altfel decît pînă atunci, mai viu și mai frumos decît orice văzuse vreodată ghara. Mamutul era lîngă ea și colții îi luceau stins, ca niște ramuri proaspăt descojite. Fata a întins mîna, atingîndu-i cu sfială trompa ; pe neașteptate, o chemare i s-a desprins de pe buze și făpturile din cîmpie au amuțit o clipă la auzul glasului omenesc. Apoi larma a început din nou, copleșitoare, ca mireasma florilor albe, iar Sheena a izbucnit într-un hohot de rîs, înălțîndu-și brațele spre luna care-i dăruia bucuria, de atîta vreme uitată.

* * *

Dincolo de cîmpia înflorită se întindea o pădure de arțari și la poalele ei a găsit Sheena vatra plină cu cenușă. Era doar un cerc de bolovani și buturugi pe jumătate arse, dar fata s-a aplecat, răscolind praful alburiu dinăuntru cu degete tremurătoare. Parcă simțea căldura Focului-Părinte, mirosul de carne rumenită, auzea trosnetul crengilor mistuite de văpaie. În peștera gharilor flăcările nu se stingeau niciodată și nimeni nu-i tulburase pînă la ivirea negurii și a munților de gheață... A încercat zadarnic că recheme chipurile celorlalți : nu vedea decît un șir de umbre împletindu-se sub șfichiuirea vifornițeii. Însă cenușa arăta că pe acolo trecuseră oameni, poate chiar cei de-un sînge cu ea.

Degetele i-au dat peste rămășițe de carne și ghara a scormonit mai departe ; brusc, a sărit în picioare ca mușcată de șarpe, privind cu ochii măriți la salba de scoici încurcată printre oasele lungi. Fusese un foc al kuailor, seminția mîncătorilor de oameni. Scunzi și lați în umeri, cu brațele atîrnînd pînă mai jos de genunchi, kuaii aveau trupul acoperit de un păr negru, des ca o blană. Sheena nu-i întîlnise vreodată, dar bătrînii îi știau prea bine : trăiau prin desișuri, dormind pe pămîntul gol, apăreau pe neașteptate, ucigînd bărbați și femei deopotrivă, apoi se făceau din nou nevăzuți în pădure. Dacă nu găseau nici un străin asupra căruia să se

năpustească se luptau între ei, ca haitele de lupi. N-aveau lănci sau topoare de cremene, ci doar ghioage, uriașe — adesea copaci tineri, smulși din rădăcină. Vicleni și cruzi, kuaii erau mai răi decît fiarele, doborînd orice făptură ce le ieșea în cale, de parcă ar fi dușmănit întreaga fire.

Un trosnet de ramuri a făcut-o să tresară, apoi mamutul s-a oprit lîngă vatră, adulmecînd-o liniștit. După o vreme, trompa i s-a lăsat pe umărul Sheenei, care s-a întors încet spre el. Ochii stăpînului savanei o ațințeau cu blîndețe și în adîncul lor s-a ivit lumina unei înțelegeri aproape omenești cînd lacrimile au prins să curgă pe obrajii fetei, picurînd în cenușa spulberată de vînt.

...Întîi a fost doar o licărire ; apoi, văpăile roșiatice au cuprins toată bolta și focul cerului a început să ardă cu putere, scuturînd roua din florile albe. Mamutul despica neabătut valurile de crini și, alături de el, Sheena abia se zărea. Jur împrejur, spinările păroase ale turmei înaintau ca un puhoi de stînci mișcătoare, iar fata și-a ridicat privirea spre soarele care dezmorțea treptat lumea și i-a zîmbit.

CALEA RENILOR

Sub pojghița subțire, întărită de ger, zăpada păstra, parcă, puțin din căldura soarelui. Lațul, momeala erau neatinse. Yaro le-a acoperit, ridicîndu-se. Pîrîitul gheții sfărîmate de încălțări, de coada lăncii răsuna pînă departe în liniștea zorilor, dar nu-i păsa : oricum nu rămăsese nici o jivină pe malul lacului, în pădure, în toată lumea aceea încremenită... Desișurile moarte, aceiași copaci închirciți, copcile aproape astupate ; și, deodată, urmele. Yaro le-a privit o vreme, gînditor. Urme de pași : proaspete, mici, abia ghicite. Copil ? Femeie ? Ce căuta aici, unde nici măcar vînătorii nu veneau de bună voie ?... S-a uitat pe furiș la movilele unde dormeau iahuții trecuți în neființă. Să fi fost oare *altceva* ?

Dincolo de ultimii copaci, Yaro s-a oprit din nou. Șirul de urme se curma tot mai des, găsise zăpada răscolită, cîteva gropi, un ac de os așa cum aveau femeile tribului, ba chiar adîncituri de palmă în troiene. Teama i se prefăcea în uimire — cine cutezase oare ?... Apoi, dînd în lături un păienjeniș de crengi, a vă-

zut-o. Rhea — cea mai dorită dintre fiicele iahuților. Se aplecase să adune poamele zbîrcite, îngropate încă de la prima ninsoare, iar blănurile de pe ea se desfăcuseră, dezgolind-o pînă mai sus de șolduri. Ceva a zvîcnit în pieptul lui Yaro, și-a auzit răsuflarea hîrîită și a făcut fără voie un pas înainte. În clipa aceea, femeia s-a îndreptat de spate ; avea obrajii supți, ochii prea mari, lucind de foame și de spaimă, mîinile îi tremurau. Yaro s-a rușinat. Se știau de copii și nicicînd nu îi trecuse prin minte s-o ia cu de-a sila. Însă de la un timp parcă nu mai era el — de sub chipul său, cu alte gînduri, alte fapte, se arăta mereu un străin pe care nu izbutea să-l alunge... S-a răsucit pe călcîie, pornind aproape în fugă ca să n-audă glasul ce îl îndemna să frîngă trupul firav, să-și înfigă dinții în carnea moale și caldă.

Cînd a intrat în cort era ostenit peste măsură, dar tulburarea nu-l părăsise. Și-a aruncat armele, lațurile într-un ungher, a pufnit mînios pe nări, s-a prăvălit pe grămada de piei de lîngă foc. Anga cosea. Cu obrazul ascuns de șuvițele lungi, liniștită, fără grabă. Ca întotdeauna, Yaro uitase de ea. Și totuși sora-sa era aici, în cortul lor, îl aștepta ca în fiecare zi cu fiertura gata și nu-l întreba nimic.

Anga nu putea vorbi — așa se născuse, iar tribul o îngăduia, atîta vreme cît nu trebuia să-i poarte de grijă. Însă nimeni nu uitase că era altfel decît ceilalți și Yaro știa că nici o femeie n-ar fi venit în cortul unde trăia Anga... Gîn-

dul i-a fugit iarăşi la Rhea, la clipa de nebunie de lîngă lac... Dacă *el* nu mai era stăpîn pe mintea lui, ce vină să-i găsească soră-sii ?

A luat vasul din mîna Angăi, l-a dus la gură, a sorbit. Zeama îi frigea buzele, gîtul, fîşiile de carne erau pline de oase subţiri, ca nişte ace — dar erau bune, gustoase, îi umpleau trupul de putere, alungau amorţeala. Apoi, brusc, fiorul : fusese ultimul peşte. De şase răsărituri pleca şi se întorcea fără vînat. Dacă jivinele pieriseră, venea rîndul iahuţilor. Toţi o pricepeau — nu şi Anga.

Afară, viscolul se pornise. Pieile cortului, întărite de ger, trosneau sub răbufnirile furtunii, pădurea vuia în depărtare şi glasurile iernii se topeau într-unul singur, asurzitor, chemînd o amintire veche, ştearsă... Tropotul de copite, pămîntul zguduit, valurile de spinări revărsîndu-se fără contenire, pădurea de coarne umplînd zarea. Şi ziua cea mare, a vînătorii : pîndarii ce mînau turmele spre lac cu torţe şi urlete, grindina de săgeţi, trupurile păroase bulucindu-se pe maluri, sărind. Apoi, lăncile se înfigeau în coaste şi grumazuri şi, la apus, Tutku pluteau ca nişte buşteni pe apele înroşite... Tutku : renii-fraţi. Soseau la topirea zăpezii, să aducă viaţă oamenilor, pămîntului. Dar asta fusese de mult ; pînă şi iahuţii care, asemeni lui Yaro, văzuseră turmele cu ochii lor începeau să se îndoiască.

Focul abia mai pîlpîia şi bezna, frigul erau aproape. Yaro a pus cîteva lemne peste grămada de jar, vîrîndu-se în culcuşul rece.

Alături, Anga a gemut în somn şi licărirea flăcărilor ce trăgeau să moară s-a răsfrînt pe obrajii uzi de lacrimi. Atunci, de undeva, de dincolo de lume a răsunat o chemare groasă, pătrunzătoare, de parcă ar fi strigat însuşi pămîntul, sătul de povara zăpezii. Cînd a amuţit, liniştea s-a lăsat iarăşi peste fire şi Yaro a rămas multă vreme cu ochii aţintiţi în întuneric, fără să doarmă şi fără să fie treaz.

...Dimineaţa, cerul se limpezise. Unul cîte unul, iahuţii au ieşit să se bucure de soarele blînd ; se uitau în jur, apoi la întinderea albă, vălurită şi chipurile tuturor vădeau aceeaşi înţelegere a celor ce aveau să vină, aceeaşi împăcare. Trupurile pe care veşmintele atîrnau de parcă ar fi fost puse la uscat se mişcau încet, şovăielnic printre corturi, vorbele erau puţine, rîsul pierise. În copilăria lui Yaro, fumurile vetrelor se ridicau spre boltă ca o pădure — acum rămăseseră doar cîteva, stinghere în valea cea largă. Şi iarna, mai rea decît oricare alta nu voia să se sfîrşească... Glasuri de copii l-au dezmeticit ; Yaro a întors capul după mogîldeţele care alergau spre pădure, cu zarvă şi nepăsare de vrăbii. Ca întotdeauna, Anga era cu ei, una de-a lor, primită fără teamă. De ce copiii de-acum, asemeni celor cu care crescuse se dovedeau mai buni decît bărbaţii şi femeile ce priveau atît de ciudat după soră-sa ?

S-a aşezat pe o piatră. Cîte un vînător îşi încerca arcul, vîrful lăncii, o femeie strîngea legăturile cortului, adîncea un ţăruş : tribul se

trezise la viață. A zărit-o pe Rhea apropiindu-se cu niște crengi în brațe. Nici iarna, nici foamea nu-i împuținaseră frumusețea — sau poate așa i se părea lui... Nu-și luase ochii de la ea și fata i-a zîmbit, pe cînd își scutura pletele lucitoare. Oftînd, Yaro s-a apucat să ascută un țăruș. Niciodată nu va găsi destule piei ca să plătească pentru Rhea — dar le mai agonisea cineva ? Mai avea rost ?

Strigătele : învălmășite, spărgînd văzduhul, tihna clipei. De pe deal, copiii se rostogoleau într-o avalanșă de mîini și picioare ce se agitau cu deznădejde. Vînătorii au apucat armele, femeile s-au pornit să țipe. Doar Yaro se uita la Anga, care venea înaintea celorlalți, sărind peste gropi, peste bolovani, cu ochii lărgiți, cu gura căscată într-un strigăt neauzit, mai dureros decît orice văzuse vreodată. Cînd i-a căzut în brațe abia mai răsufla, obrajii îi ardeau, ceva i se zbătea sub tîmple gata să le spargă — și, pentru întîia oară, Yaro a priceput cît de cumplit era chinul celei ce nu putea vorbi. Copiii n-apucaseră să ajungă, cînd pămîntul a prins să tremure și vîntul a abătut peste sălaș mirosul pe care l-au cunoscut cu toții, deși mulți erau prea tineri ca să-l știe, iar alții îl crezuseră uitat — izul de țărînă răvășită sub copite, de trupuri asudate, prin care curgeau sevele vieții. Tutku. Se întorceau, se înduraseră de frații lor, oamenii... Tîrziu, Yaro și-a simțit gîtul, pieptul, vlăguite, a auzit, printre urletele de bucurie ale tribului, gemetele slabe ale soră-sii, aproape înăbușită în strîn-

soare. I-a dat drumul, numai pentru a o sălta iarăși în văzduh, rîzînd de parcă își pierduse mințile. Renii veneau, iahuții n-aveau să piară...

Întîi ca o negură ivită pe deal, ocolind pădurea, apoi revărsîndu-se asupra văii, pînă ce de la o zare la alta n-a mai fost decît mulțimea de spinări și coarne, Tutku pășeau fără grabă, cu liniștea celor puternici. Gheață, bolovani, buturugi erau sfărîmate, înecate în pămîntul muiat, prefăcut în mocirlă, aburii răsuflărilor se ridicau spre boltă, unindu-se într-o ceață pe care adierile nu izbuteau s-o destrame. Trup după trup, val după val, renii umpleau lumea, și sălașul, corturile, fîșia pe care se înghesuia tribul păreau un plaur într-o viitură. Nici o săgeată, nici o lance n-au pornit ; cu brațele căzute a neputință, iahuții încremeniseră. Nici bătrînii nu-și aminteau să fi auzit de o așa puhoire, de atîția Tutku laolaltă. Cum să alegi, cum să dobori unul, zece, din zidul mișcător, cu mai multe capete decît frunzele pădurii ?

Yaro rămăsese locului, la un pas de șuvoiul viu ; n-a simțit-o pe Anga desprinzîndu-se, n-a văzut-o întinzînd mîna. Dar, cînd puiul de ren a răbdat mîngîierea fără să se tragă în lături, cînd Anga a atins grumazul unui Tutku, botul altuia, Yaro a știut care era scăparea. Ceilalți s-au uitat cum smulge țărușii cortului, cum adună pieile, armele ; înțelegînd, s-au năpustit ca un roi asupra sălașului și, la amiază, iahuții se pierdeau în depărtare, încovoiați de poveri.

* * *

De cîte ori își ridica privirea, Rhea vedea arcul, săgețile și legătura de piei din spinarea lui Yaro. Atît. Pășea așa de aproape că umbrele li se uniseră într-una lîngă care a Angăi părea măruntă ca a unui copil. Zăpadă, pămînt cafeniu, iarbă : schimbîndu-se aidoma colinelor, pădurilor, steiurilor ce creșteau, însoțeau curgerea necurmată de reni, rămîneau în urmă pentru a face loc altora. Oare de cîte răsărituri mergeau alături de turme ? Rhea nu-și mai amintea. La început, gheața se muia doar la amiază, căpătînd iarăși tărie, colți, odată cu fuga soarelui. Noaptea, vîntul purta vîrtejurile de fulgi peste lume, ziua gerul mușca din carne, din puteri. Renii scoteau rădăcinile de prin smîrcuri, rodeau lichenii uscați, coaja și ramurile copacilor, pînă și desișurile pline de spini. Apoi, primăvara a prins să-i ajungă, să-i întreacă. Din movile ieșeau aburi, pîraiele își săpau făgașe noi, mușchiul se cățăra pe stînci ; pretutindeni țîșneau, se desfăceau muguri. Tutku păreau alții : blana li se îndesea, căpăta luciu, erau mai ageri, mai iuți. Alungaseră iarna de pe întinderile tăcute și pustii, iar cîmpiile verzi le dădeau, la rîndu-le, viață.

Anga s-a poticnit, a mai făcut cîțiva pași, apoi a lunecat în noroiul mustind de apă. Rhea și Yaro au fost lîngă ea în aceeași clipă : ținea pleoapele strînse și tremura din tot

trupul, fără să-i simtă, fără să audă mugetele renilor ce se buluceau în jur. Au răsunat glasuri răzlețe, amuțite de liniștea care coborîse peste cîmpie — ca întotdeauna, iahuții se supuneau vrerii turmelor. Pînă în zori, abia aveau vreme să așeze tabăra. Corturile nu-i înfricoșau pe Tutku ; nici focurile, nici oamenii care tăiau hălci din carnea renilor-frați. Dar izul ce se răspîndea pînă în zare — carne friptă, grăsime sfîrîind pe jar — nu le plăcea. Se depărtau și, pentru încă o noapte, iahuții trăiau așa cum apucaseră din bătrîni, bucuroși să uite drumul de peste zi.

...Rhea a mai mușcat o dată din bucata de carne, apoi a pus-o jos. Nu putea. Nu izbutea să înghită, văzînd-o pe Anga cum mestecă bulbii, ciupercile din fiertura alburie ; dintre toți, doar sora lui Yaro nu se atingea de ce le dăruiau Tutku. Nu pricepea oare că fusese voia lor să-și împartă cu tribul sîngele, vlaga ? A îndemnat-o iar să mănînce, vorbindu-i cu blîndețe, dar Anga se uita la ea cu ochii mari, parcă fără s-o vadă. Yaro a ridicat din umeri ; părea nepăsător, și totuși, Rhea îi știa zbuciumul, durerea. Atunci, în prima zi, îi fusese teamă : de el, de Anga... Plînsese mult, însă tatăl său primise mormanul de piei și ea s-a sculat, pornind alături de vînător. Avea să fie a lui, să împartă culcușul cu bărbatul acela străin... Iar în cort, Anga, ghemuită lîngă vatra care devenise și-a ei, ațintind-o cu ochi de vietate bolnavă, ascunzîndu-și chipul cînd mîinile lui Yaro au smucit veșmîntul noii venite... Mai

apoi, Rhea s-a deprins cu fata care nu putea vorbi, cu sfiala și mișcările ei prelinse, cu liniștea ce-l făcea pe Yaro să ofteze, neputincios. Și, adesea îi lua parte Angăi, uimindu-i pe iahuți și pe bărbatul ce nu crezuse că va afla vreun suflet care să-nfrunte tribul pentru sora lui cea slabă de minte.

O adiere rece — Anga ieșise. Cineva a cuprins-o de la spate și Rhea a întors capul, zîmbind : Yaro abia așteptase să rămînă singuri. Cînd a răsturnat-o, ea s-a zbătut, l-a îmbrîncit și el s-a prefăcut mînios ; dar amîndoi rîdeau. Pe urmă, răsuflările li s-au iuțit, mîngîierile s-au preschimbat în strînsoare, bărbatul i-a țintuit trupul sub al lui și Rhea l-a primit cu tremurul dintotdeauna, lăsînd căldura să-i năvălească în vine, s-o umple ca o apă, să o poarte dincolo de gînduri și simțiri... Cînd s-a dezmeticit, Yaro dormea și ea a închis ochii, suspinînd de mulțumire. Era cald și bine, moleșeala îi urca de la șale spre piept ; doar pieile culcușului i se păreau prea grele și le-a îngrămădit peste Yaro. S-a întors pe-o parte, întinzîndu-se în voie. Mîncase pe săturate, focul și lămpile cu grăsime ardeau cu flacără înaltă — și toate veneau de la Tutku. Îi auzea foindu-se, pufnind în întuneric. Trupurile păroase frecîndu-se unul de altul, țărîna și bolovanii sparți de copite, fălci mestecînd fără contenire — sunetele se topeau într-un murmur monoton, tot mai nedeslușit... În vis, se luminase de ziuă. Zăcea cu fața spre cer, pe o cîmpie de piatră, singură. Iahuții, renii, Yaro, nu

mai erau. Deasupră-i, stoluri de corbi se învălmășeau pe boltă, ascunzînd soarele și, deodată i s-a făcut frig. A sărit în picioare și, chiar în clipa cînd primul corb se prăvălea spre ea a zărit-o pe Anga venind în goană, cu părul fluturînd în vînt ca o aripă neagră... S-a trezit scăldată în sudoare, ostenită ca după un urcuș. A rămas nemișcată o vreme, ascultînd noaptea : Tutku erau acolo, afară, Yaro se răsucea în somn. Dar Anga ?

Întîi n-a văzut decît pădurea de coarne între care rătăceau razele lunii. Apoi a deslușit trupurile, atît de înghesuite că păreau unul ; și, chiar înaintea cortului, într-un nod de spinări, capete și grumazuri, sora lui Yaro. A făcut un pas spre ea și renii s-au tras în lături, neliniștiți. Doar Angăi îi căutau mîngîierile, la ea veneau să le scoată spinii din blană, s-o atingă cu boturile lor umede, fierbinți. Un gînd, răsturnînd altele, chemînd crîmpeie de amintire, limpezind simțiri ce n-apucaseră să se-nfiripe : pentru fata fără grai, Tutku erau cu adevărat frați, așa cum nu fuseseră iahuții... S-a pomenit între făpturile care-o priveau cu ochi mustrători, lîngă fata care nu s-a mirat văzînd-o. A luat-o în brațe, și-a lipit obrazul de al ei și au rămas așa, auzindu-și inimile, sub bolta nemărginită.

...Cineva o scutura de umăr. Și-a ridicat pleoapele, dar le-a strîns iute, orbită. Yaro terminase de legat pieile cortului, Anga era aplecată deasupră-i, văzduhul răsuna de tropote, mugete — turmele porniseră, și cu ele iahuții,

furnici trudind pe Marele Drum. Începea o nouă zi.

O vreme au mers alături, Yaro cu capul în piept, surd la toate, ea uitîndu-se la Anga, întrebîndu-se ce gînduri ducea cu sine fata supusă și domoală. De unde tăria cu care primea foamea și setea, spaima și frigul, singurătatea ? Anga : tăcere, așteptare, nicicînd pripită, nicicînd șovăitoare... I-a rostit numele, lungindu-l, întîrziind sunetul, altfel decît pînă atunci. Fusese doar o șoaptă ; dar fata a zîmbit și chipul, ochii i s-au luminat. Deodată a fost frumoasă, așa cum Rhea n-o mai văzuse, cum nimeni, nici chiar Yaro n-o știa.

Anga a dus un deget la buze, la frunte ; îi arăta ceva. Un pui de ren se poticnise și, din urmă, un Tutku cu blană sură și-a vîrît botul sub el, săltîndu-l ; a așteptat pînă ce făptura cea firavă s-a putut ține pe picioare, apoi amîndoi s-au pierdut în mulțime. Puiul nu părea să fie al nimănui — însă bătrînul îl luase cu el. Cîți iahuți l-ar fi ocrotit pe unul care nu era din cortul lor ? Pe Tutku, oamenii îi numeau frați numai ca să-i cheme spre locurile de pieire — dacă mai fusese vreun alt înțeles în vorba aceea, tribul uitase. Și, oare, trebuiau să ucidă atîția chiar și acum, cînd viața forfotea în jur ?

Soarele nu ajunsese încă la amiază dar undeva, în depărtare, văzduhul începea să se întunece. O negură deasă, neclintită, crescînd încet, stavilă în calea puhoiului care nu se-ntorcea, nu încerca s-o ocolească. Tîrziu, au

deslușit creasta de piatră ce tăia cîmpia de-a curmezișul, de la un capăt la altul al lumii. Și totuși, renii o țineau drept într-acolo, se făceau nevăzuți, val după val, în trupul de stîncă — dar cum ? Unde ?... Abia la asfințit, intrînd în umbra muntelui, iahuții au zărit gura neagră prin care turmele se scurgeau în măruntaiele pămîntului. Și, unul cîte unul, s-au oprit.

Rhea s-a agățat de bărbatul care, aidoma celorlalți, privea uimit, cu brațele căzute, peștera ce înghițea ren după ren. Un vaiet prelung s-a ridicat din spate : femeile plîngeau moartea tribului. Rhea a scuturat din cap îndărătnică. Fără Tutku nu se putea ; dacă ei se duceau în lumea de beznă, iahuții aveau să-i urmeze. Nimeni n-a luat-o în seamă. Ochii lui Yaro erau goi, oamenii se așezau pe pămînt cu mișcări stîngace, de parcă i-ar fi amorțit gerul... O mînă a apucat-o pe a ei, spărtura din munte a prins să se mărească și Rhea a înțeles că mergea, că Anga o trăgea după sine, că Yaro venea și el, apoi, șuvoiul viu i-a cuprins, i-a luat în vîltoarea de mugete, duhori și coarne.

...Lumina zilei nu mai era decît o licărire ; sau poate doar o părere. Miasmele acre ale trupurilor înghesuite între malurile de piatră, aburii răsuflărilor preschimbaseră văzduhul într-o mlaștină prin care ecoul tropotelor rătăcea orbește, căutînd zadarnic scăparea. Renii îngrăbeau în tăcere, pufnind tot mai des — înfricoșați, stîrniți ? — și Rhea alerga o dată cu ei, gîfîind, mînată de boturi jilave, lovind cu

pumnii în coastele celor ce-o striveau. Îşi lepădase poverile, veşmintele, dar sudoarea o scălda din creştet pînă-n tălpi, aerul încins îi ardea gîtlejul, pielea, ca o ploaie de jar. Nu-şi auzea ţipetele ; sub tîmple nu-i răsuna decît bubuitul copitelor pe stîncă, goana altor turme, înaripate, în întunericul de deasupra. Ceva ascuţit i-a sfîrtecat şoldul şi s-a ferit, pomenindu-se între două namile care zvîrleau din picioare : peştera se îngusta. Vînzoleala s-a înteţit, ici şi colo, mugete scurte au străpuns bezna. Nişte coarne au îmboldit-o din nou şi Rhea a izbucnit în hohote, sfîrşită. Cît o să mai ţină cazna ? Unde era Yaro ?... Braţele cuiva i-au cuprins mijlocul, au săltat-o în spinarea unui Tutku ; în vreme ce se prăvălea peste greabănul unduitor, a mai simţit-o pe Anga lipindu-se de ea apoi şi-a afundat obrazul în părul aspru, cu iz de iarbă şi ţărînă şi nimic n-a mai fost aevea.

* * *

Rezemată de o piatră, Rhea privea cerul : noaptea se mai împotrivea încă zorilor, lumea întreagă dormea. Din ceaţa care învelise pămîntul s-au ivit întîi o umbră, apoi alta şi alta, mari, păşind fără zgomot. Numai doi Tutku s-au apropiat ; din blană, de pe coarne le picura apă, iar cînd şi-au aplecat capetele spre ea, fuioarele alburii ce le ţîşneau din nări au împrăştiat vraful de frunze cu care se acoperise. Rhea le-a netezit frunţile, însă renii fremătau nerăbdători şi, înţelegînd, s-a întors spre fata ghemuită în groapa-culcuş.

Au pornit amîndouă, sprijinindu-se de grumazul lor, urmate de turmă. Ieşiseră din rîpă, cînd prima rază de soare a străpuns negurile ca o lance. Rhea şi-a ferit ochii cu palma. Aşa fusese şi atunci : după o veşnicie, cînd s-a pomenit afară din munte, lumina îi arsese ochii şi a ţipat, dezmeticind-o şi pe Anga. S-au rostogolit şi au rămas în ţărînă, înecate în colbul stîrnit de puhoiul petelor cafenii ce lunecau pe lîngă ele. Tîrziu, spre seară, au putut să-şi ţină pleoapele ridicate, dar limpede n-au văzut decît după multe zile. Cît stătuseră în peşteră ? Aveau buzele crăpate de sete, erau flămînde, pline de mîzgă ; îşi pierduseră tot, arme, piei, pietrele de scăpărat, pînă şi legătura de la gît, semnul tribului. Dar erau împreună şi muntele le lăsase viaţa. Unde rătăceau iahuţii, Yaro ?...

Trosnete de crengi, foşnetul frunzişului, muşchiul umed înăbuşind sunetele : pădurea părea încă adormită. Renii se risipiseră printre trunchiuri, însă cei doi Tutku bătrîni, călăuzitorii, vegheau. De cînd puhoiul se desfăcuse, nu întîlniseră vreo altă turmă. La început, Rhea nu pricepuse. Pădurea le îndestula, pe ele şi pe Tutku deopotrivă : iarba creştea înaltă în poieni, rîuri iuţi aruncau somonii pe maluri, desişurile erau încărcate de poame, nu găseau cuib fără ouă. Apoi, copacii s-au rărit, scaieţii au năpădit pămîntul, stîncăriile — lu-

mea cea nouă nu era atît de darnică. Jivina care îi rodea pîntecele s-a trezit încă o dată și Rhea a uitat iarăși gustul cărnii. Din zori pînă-n noapte, Anga și ea alergau, se cățărau pe trunchiuri, pe steiuri și movile pentru cîteva alune sau o înghițitură de miere înnegrită. N-aveau din ce împleti lațuri și arareori doborau vreo pasăre ; însă nu izbutiseră să prindă făptură cu blană. Fără Tutku ar fi pierit. Ei le încălzeau trupurile învinețite de frigul care preschimba fiece fir de iarbă într-un spin, ei aflau întotdeauna un izvor, un pîrîu sub frunzele moarte ori sub pietriș. Iar cînd amîndouă se opreau, istovite, uriașii cu coarne groase ca niște ramuri așteptau să li se suie în spinare și le purtau mai departe, pînă la căderea serii. Tutku : renii-frați...

De la un timp, grohotișul era pretutindeni. Pădurea rămăsese în urmă, doar pe alocuri vreun pin singuratic ori niște flori ce se ascundeau printre bolovani mai înviorau pămîntul sterp. Apoi, n-au mai fost decît licheni și ciuperci presărate la umbra stîncilor, ca niște pete de zăpadă încă netopite. Renii călcau cu fereală pe pietrele tot mai alunecoase, de parcă ar fi zăcut într-un rîu. Dînd peste cîteva adunate laolaltă, Rheei nu i s-a părut ciudat ; dar grămezile s-au înmulțit continuîndu-se în șiruri drepte, ca și cum ar fi fost așezate anume să arate calea.

Spre asfințit, la poalele unui povîrniș, Tutku s-au strîns lîngă ele, ațintindu-le cu ochi rugători. Rhea s-a uitat împrejur : nici o mișcare, nici un zvon de primejdie, doar movilele ce păzeau hotarul dintre cer și pămînt. I-a îndemnat ușor pe cei doi, Anga a trecut în frunte și au început să urce. Pînă să ajungă în vîrf, bolta se umpluse de nori pe care vîntul nu izbutea să-i mai împrăștie. Tutku pășeau încet și iscodeau văzduhul, culmea presărată cu stînci îmbinate într-o pădure încremenită, fără crengi, fără frunze. Se frămîntau, adulmecau temători, iar cînd primul fulger a despicat cerul, turma a tresărit ca o singură făptură. Așteptau tunetul, însă bolta a rămas mută. Rhea s-a înfiorat : ochi nevăzuți pîndeau din umbră, gheare și colți făceau piatra să scrîșnească. A căutat mîna Angăi : ce avea să se întîmple ?

Vîntul se opintea cu icnituri furioase împotriva stîlpilor cu chip de om ; însă abia după ce al doilea fulger a deslușit încruntarea, licăririle verzui din găvanele goale, coamele de mușchi de pe creștete, Rhea a simțit cu adevărat frica. De cînd vegheau oamenii de piatră lumea aceea ? Înadins îi aduseseră pe reni aici? Oare vînau, răpuneau și ei, ca iahuții ?

Parcă auzindu-i gîndurile, uriașii prindeau viață, unul cîte unul. Gurile li se deschideau să sloboadă hohote sălbatice, mîini apărute de nicăieri se întindeau să apuce, trupurile înfipte în deal se zbuciumau, gata să se smulgă. Anga se ghemuise la pămînt, ferindu-și capul cu brațele. Tutku se buluceau în jurul ei și-al Rheei, cînd dansul umbrelor a contenit deodată și trăsnetul s-a înfipt în spi-

narea unui uriaş. Scăldat într-o flacără orbitoare, omul de piatră s-a clătinat cîteva clipe ca şi cum ar fi încercat să se împotrivească, apoi s-a prăbuşit, zdrobind totul în cale.

La vederea sîngelui ce mustea în ţărînă, turma s-a tras în lături şi, cu un muget care amuţea urletul vîntului, s-a risipit, mînată de nebunie. Curînd, peste tropote a răsunat, copleşitor, trosnetul de pădure aprinsă al coarnelor lovite de coarne. Cei mari îi călcau în picioare pe cei slabi, puii muşcau ca lupii, fiecare lupta pentru sine — să iasă din capcana de cremene, dintre păzitorii acelui loc al morţii. Însă moartea era acolo, cu ei, în ei. Se încleştau orbeşte, fără cruţare, fără să ştie pe cine doboară şi continuau să izbească în trupurile căzute ori se învîrteau pe lîngă ele pînă ce erau răpuşi de alţii, mai puternici. Strecurîndu-se ca o zvîrlugă, Rhea o tîra cu de-a sila pe fata care-şi pierduse minţile de spaimă. Au trecut pe lîngă un ren năpădit de vrăjmaşi, pe lîngă unul ce-şi înfigea dinţii în grumazul unui pui, printre perechi de luptători cu coastele năduşite, cu boturile pline de spumă. Apoi, norocul le-a părăsit. Dincolo de ultimii uriaşi, dealul se curma într-o prăpastie şi de pe buza aceea îngustă, Rhea i-a văzut pe cei doi Tutku, volbură de coarne şi copite, despicînd, strivind, zvîrlindu-şi potrivnicii în văzduh. O clipă, doar o clipă, a crezut că vin să le scape. Dar ochii lor se schimbaseră în boabe de sînge şi Rhea s-a întors spre fata care-i fusese mai aproape decît ai săi, decît Yaro. I-a mîngîiat obrazul ud,

s-a aplecat, a săltat un bolovan şi a păşit către moarte.

N-a apucat să ajungă. Ceva ca o aripă i-a fluturat pe alături : Anga fugea cu braţele întinse, mai iute ca vîntul. A zărit-o trecînd pe lîngă primul Tutku, repezindu-se la celălalt, *al ei*, ca atunci cînd îl chema la hîrjoană. Şi, tot ca atunci, el şi-a coborît fruntea ; însă de data asta a lovit. Trupul alb s-a înţepenit între coarne, jumătate pe grumaz, jumătate atîrnînd şi Rhea a urlat ca o fiară, scăpînd piatra din mîini. Renul slobod s-a răsucit pe negîndite : un pîrîit şi ramurile de os s-au amestecat, capetele s-au proptit unul într-altul. Tutku au încremenit, măsurîndu-se în tăcere. Spinările li se arcuiseră, copitele se înfipseseră în pămînt ; suflau scurt, şuierător. Apoi, cel dinspre Rhea a prins să dea înapoi. Un pas, al doilea, tot mai aproape, tot mai repede, nălucirea limbilor vinete, a coarnelor năclăite de sînge, umărul unuia, sfîrtecat, piciorul fetei, spînzurînd ca rupt din rădăcină, pletele lipite de greabănul din care săreau stropi de sudoare... Şi trupurile îngemănate, prăvălindu-se odată cu Rhea în hău, ţipătul ei, singurul, spintecînd bezna.

*
* *

Yaro a tras aer în piept, l-a dat afară cu zgomot, apoi degetele i-au pornit din nou de-a lungul coastelor subţiri, întinzînd pielea. Nici

una nu se rupsese. Doar cînd i-a atins marginea petei roșcat-albăstrii, ce coboară pînă sub pîntece, Anga a gemut, fără să deschidă ochii. O altă mînă a dat-o la o parte pe-a lui — Rhea a presărat frunzele mustind de sevă, le-a acoperit cu mușchi, cu iarbă, a potrivit o blană deasupra. A mai pus niște crengi pe foc și căldura s-a revărsat spre ei, peste trupul care a părut să se înmoaie deodată, ostenit de prea multă durere. S-a uitat la Yaro, și, fără să știe de ce, bărbatul s-a mai liniștit. Rhea era alta. Avea o putere nouă, pe care i-o simțea deopotrivă cu Anga, cu renii. Ce devenise femeia aceea care-l sfia, ca o făptură nemaivăzută?

...Zile și nopți așteptase la gura peșterii, pînă ce și ultimii Tutku, neputincioșii, se tîrîseră afară. Zile și nopți rătăcise căutînd turmele, strigînd pînă ce din gîtlejul ars n-a mai ieșit o șoaptă. Uneori, dădea peste urmele renilor ; dar nicicînd nu găsise vetre, cenușă, un semn că oamenii îi însoțeau. Și totuși *nu voia* să creadă că ele nu mai erau. Rhea : mai mult decît clocotul sîngelui, o sfîșiere în întreaga lui ființă, un gol pe care nimic nu-l putea umple... Anga : atîta vreme o veghease doar pentru că-i era soră — acum știa că fata fără grai aducea alinarea, blîndețea primăverii dătătoare de viață... Și, trezindu-se din somnul puțin, chinuit, pleca mai departe să le afle, să fie din nou împreună, pînă la capăt.

Văzuse din zori rotirea norilor de păsări negre peste dealul și pădurea împietrită. Apoi,

pe culme, printre mormanele de carne năpădite de corbi, printre stîlpii ce străjuiau nepăsători atîta moarte, speranța i s-a stins, întîia oară. Cum să fi scăpat *ele* în lumea ce înghițise mulțimile de Tutku, doar pentru a-i răpune pe rînd, mai cumplit și mai lesne decît ar fi făcut-o om sau fiară ?... În tăcerea apăsătoare a auzit un bocănit, trosnete. S-a furișat cu teamă pe marginea prăpastiei : jos, într-o albie de nisip și tufe dese, două trupuri pe jumătate strivite țineau în încîlceala coarnelor ațintite spre cer un altul, omenesc. Cu o piatră, Rhea spărgea capcana cafenie ; dîre de sînge uscat îi brăzdau spinarea, brațele, dar lovea înverșunată, fără să ridice ochii spre bolta viermuind de păsări, spre cei cîțiva reni strînși în jurul ei de parcă i-ar fi căutat ocrotirea...

Un foșnet. Rhea a rostit ceva și renul s-a întors la ai lui ; pricepuse ? ! Yaro i-a privit din nou pe marii Tutku. Nu era unul să nu fi avut o rană ; păreau să-și fi venit în fire dar acolo, pe culme, zăceau destui doborîți, poate, chiar de ei. Și Anga... Apoi, Yaro și-a plecat fruntea — se dovediseră iahuții mai buni în iernile cu ger și foame ? Calea renilor-frați n-avea să fie ușoară, însă trebuia s-o deprindă. Pentru Anga, pentru Rhea.

Gîndul, săgeată otrăvită i-a sîngerat inima. Mai era *el* destul pentru femeia care biruise frica, lumea vrăjmașă, pînă și moartea? Una din șuvițele ei atîrna prea aproape de flă-

cări. A luat-o în palmă : era moale ca mușchiul și lucea. Rhea nu s-a clintit. Mîna lui a mai întîrziat o clipă, dar n-a atins pielea. Atunci, degetele femeii au cuprins-o strîns și Yaro a simțit ghimpele din piept topindu-se, ca și cum n-ar fi fost.

CHEMAREA ADÎNCURILOR

Stătea nemișcată în bătaia vîntului, lăsînd jarul scurs din înalturi să-i aprindă luciri pe trup, pată albă, stingheră, în nemărginirea talazurilor. Apoi a despicat văzduhul dintr-un zvîcnet și marea a primit-o, ca întotdeauna. Cu cît cobora, zbuciumul apelor rămînea în urmă, se topea, doar la răstimpuri ceva rece o înfășura, o smucea după sine, dar nu era șarpe ci curentul din adîncuri și Oona învățase să-l cunoască, să nu se teamă. Mai jos, și încă, și încă... A deschis ochii abia cînd degetele i s-au înfipt în nisipul de la fund. Undeva, deasupră-i, soarele plutea pe valuri ca o meduză roșiatică, pipăind marea cu brațe de lumină. Coralii ce urcau spre țărm asemeni unei păduri împietrite nu se zăreau aici ; în locul lor, crînguri de mărgean, anemone, pești sclipind ca niște frînturi de curcubeu... După o vreme a dat peste o puzderie de scoici înghesuite una într-alta. Se închideau scuipînd bule argintii, dar Oona le desprindea cu dibăcie și sacul i se umplea, se îngreuna. Niciodată nu ajunsese atît de departe — însă în apele de lîngă mal, scoicile, crabii

şi langustele se găseau tot mai rar, de parcă li s-ar fi stins neamul. Harpoanele, frînghiile cu cîrlige împuţinaseră ţestoasele şi peştii cei mari, iar ceilalţi erau prea iuţi şi oamenii din golf trăiau din ce arunca marea după furtună. Încă dinainte ca Oona să vină pe lume, familie după familie porniseră spre alte zări şi acum nu mai erau decît cîteva colibe dincolo de plaja ce se înnegrea odată de mulţimea luntrelor trase seara pe uscat...

Nu mai vedea limpede, sîngele îi ciocănea sub tîmple — o zvîcnire a întregului trup şi Oona s-a înălţat spre cerul răscolit de valuri. Mîinile încleştînd lemnul aspru, văzduhul umplîndu-i dureros pieptul, răsuflarea chinuită, şuierătoare — de ce întoarcerea era întotdeauna mai grea ? A săltat sacul, l-a răsturnat în barcă, însă ochii îi rămăseseră la aburii cenuşii care viermuiau în depărtare. Curînd, norii şi vîntul aveau să toarne venin în ape şi marea se va porni să fiarbă. A şovăit : grămada de scoici o să le-ajungă două zile, poate trei. Şi apoi ?... Cu încă o privire spre aripile zdrenţuite ale furtunii, s-a scufundat iarăşi.

Strălucirea pădurii de mărgean pierise şi scoicile nu mai erau de găsit în undele tulburi, ce învîrtejeau nisipul. Puţini cutezau să coboare în adîncuri cînd bolta îşi schimba culoarea, împreunîndu-se cu talazurile în zbucium şi turbare. Şi Oonei îi era frică : de clocotul apelor, de întunericul şi tăcerea din larg, de-acolo unde nu se mai zărea fundul, de umbrele uriaşe, care se mişcau alene în lumea ce preschimba albas-

trul în negru... Dar chipul bătrînei, cu obrajii supţi şi ochii îngropaţi în orbite, o mîna înainte. Nu-i era mamă, o luase la ea cînd nici nu ştia să meargă ; în vara aceea, furtuna înghiţise multe luntre şi, printre cei pe care-i furaseră apele se nimeriseră toţi din coliba Oonei. Femeia n-avea pe nimeni. Crescuse copilul, dăruindu-i anii cînd, încă dorită, bărbaţii se arătau gata să-i poarte de grijă. Iar acum... Abia mai putînd să se ridice din culcuş, cu pielea atîrnînd, prea largă pentru sacul de oase al trupului, rugîndu-se de fată să plece, să fugă din golful foamei fără să privească în urmă... Nişte peşti subţiri au săgetat apa şi Oona s-a luat după ei — poate, în scobiturile stîncilor avea să-i încolţească.

Bolovani, peretele de piatră şi, brusc, desişul de mărgean, ramuri împletindu-se, închizîndu-i calea, silind-o să apuce printr-un tunel îngust. O unduire, alta, mîinile, capul, trupul strecurate printre fălcile capcanei, apoi gaura ce se căsca la capăt — peşteră ? prăpastie ? —, prelingerea spre gîtlejul de beznă şi doi ochi galbeni, ivindu-se de nicăieri. Oana a ţipat, dar de pe buze i s-au desprins doar bule de aer şi, luîndu-şi seama, a zvîrlit sacul spre luminile ce se apropiau tot mai iute. A împins, şi-a făcut loc cu puterea spaimei, pînă ce a văzut, sus, prea departe, luntrea asemeni unui peşte adormit pe valuri.

Ceva a prins-o de gleznă — rece, lunecos. Răsucindu-se, s-a pomenit înaintea braţelor de caracatiţă, ce unduiau şi se zvîrcoleau de parcă

fiecare ar fi fost o altă făptură. Pînă să-și vină în fire, unul îi încolăcise mijlocul, altul sînii, al treilea îi căuta gîtul — și toate o trăgeau, încet, spre bîrlogul din perete. S-a agățat de tufele de mărgean, care se frîngeau una cîte una. Cuțitul îi atîrna, legat de încheietură ; l-a apucat, a început să reteze orbește și valuri de sînge verzui au îngroșat apa. Dar alte și alte brațe s-au abătut asupră-i. Ochii răi, ciocul ca al păsărilor de pradă, norii de crenguțe smulse s-au amestecat, a scăpat cuțitul și s-a lăsat în voia caracatiței ; doar cînd trupul moale, cleios, s-a lipit de al ei, Oona a tresărit încă o dată, fără putere. O purta spre vizuina de beznă cu nenumărate brațe care sugrumau, șfichiuiau, storceau, întinzînd-o și ghemuind-o din nou și ea se supunea ; o golea de sînge, de viață, cu nenumărate guri ce sugeau, înfigeau dinți-cîrlige, guri fără de buze, usturătoare, răzuind pielea. Era una cu caracatița, simțea cum se scurge în făptura ce o pătrunsese, o sorbea... Oona s-a cutremurat, de un ultim gînd : nu voia să moară. Nu atunci, nu acolo, nu așa.

Strînsoarea a slăbit brusc, cîteva brațe s-au desprins, ochii bulbucați s-au rotit după delfinul care lovise și se năpustea iar. O pată neagră a învăluit-o și Oona n-a mai deslușit nimic. Dar smuciturile cumplite, tresăririle caracatiței se îndeseau ; apoi, o nouă izbitură și trupul străin i-a dat drumul. În vreme ce plutea spre înalturi, l-a zărit tîrîndu-se afară din norul întunecat, presărînd mărgeanul cu fîșii de carne, hărtănit fără contenire de delfin. A

mai văzut rămășițele plasei agățate de picioarele ei, răsucindu-se oribil, pe urmă n-au fost decît bulele care-i țîșneau din gîtlej, tot mai mari, tot mai multe...

Tușind, Oona a sorbit lacomă aerul proaspăt. Sîngele îi gonea năvalnic prin vine, inima îi spărgea pieptul și, pe neașteptate, a simțit spinarea netedă și caldă de sub ea. A început să se zbată, lovind cu pumnii în făptura care i-a răspuns cu sunete ciudate, arcuindu-se. Fata a lunecat în apă, dar delfinul a ridicat-o într-o clipă și sunetele acelea s-au auzit din nou, parcă mustrătoare. Oona s-a silit să înoate singură ; era însă prea ostenită și se cufunda mereu. Un bot a împuns-o, delfinul i s-a strecurat sub braț, a săltat-o și, înțelegînd, fata s-a lăsat purtată printre valurile care nășteau creste de spumă.

Cînd au trecut de stîncile ce păzeau intrarea în golf, nori vineți acoperiseră soarele. În larg, furtuna răscolea talazurile, dar aici apa era liniștită și, de îndată ce a simțit nisipul sub tălpi, Oona a pornit spre plajă, clătinîndu-se. Abia pusese piciorul pe țărm, că glasul delfinului a răsunat iarăși ; fără să se uite înapoi, a grăbit, astupîndu-și urechile. De acum, avea să adune rămășițe, ouă din cuiburi, crabi morți, orice. Dar nicicînd n-o să se mai cufunde în adîncuri — marea nu cruța de două ori... Alerga, vîntul șuiera împrejurul ei, copacii se îndoiau trosnind și, cînd a intrat în colibă, suflarea furtunii i-a luat-o înainte.

Focul din vatră a mai pîlpîit o dată, apoi s-a stins. Bătrîna dormea. Nu s-a întors și Oona i-a văzut trupul țeapăn, răsucit nefiresc, a murmurat ceva, temătoare, s-a aplecat... Bătrîna era rece și ea a rămas acolo, mîngîindu-i în neștire părul cărunt, fără să plîngă, fără să-și strige durerea, fără să audă urletele furtunii — singură.

*
* *

Oona aștepta, ascunsă printre ierburile ce unduiau alene ; deasupra ei cîțiva pești se furgăreau în joacă și, înșelată de neclintirea aceea, o langustă i s-a cățărat pe picior. Fata a rîs fără să-și dezlipească buzele, pe tăcute, așa cum învățase de la *el*, a răbdat o vreme furnicăturile ce-i urcau spre șolduri, apoi s-a scuturat și, chiar atunci, umbra cenușie a țîșnit dintr-o parte, răsturnînd-o. Fusese acolo tot timpul, uitîndu-se cum îl pîndește... S-a luat după delfin și el s-a întors, a lăsat-o să i se agațe de coadă ; pe urmă au șerpuit împreună spre pădurea de mărgean, printre păsări-pești și meduze adormite.

Ramuri clătinate de curenți, arici zburlindu-se furioși, un pește ce se umflase, arătîndu-și ghimpii de pe coaste. Ici și colo, scoici uriașe își clămpăneau fălcile cît o barcă, caracatițe se furișau din vizuini, dar Oonei nu-i păsa. Era cu *el* și frica, degetele înghețate care-i strîngeau inima, ceafa de cîte ori se scufunda, pieriseră ca și cum n-ar fi fost vreodată. Apele întunecate, în care înota greu, de parcă ar fi trebuit să împingă cu mîinile, cu fruntea, un zid nevăzut, bulboanele rotindu-se spre adîncuri, clocotul valurilor fugărite de vînt, toate le înfrunta știindu-l aproape... L-a îmbrățișat strîns, iar el a pornit spre văzduhul ce părea o piatră albastră, căzută peste mare.

Au ieșit amîndoi într-o volbură de stropi, singuri sub bolta senină. Din ziua furtunii, nici un nor nu mai pătase cerul. Ziua aceea... Caracatița, lupta, apa care-i năvălea în gîtlej le-ar fi putut uita — dar nu și ploaia ce înmuia movila de pămînt sub care abia o culcase pe bătrînă, arsura din piept, usturimea pleoapelor... Tîrziu, după miezul nopții se pomenise pe mal, privind marea ce dormita, potolită, aidoma unei jivine în sfîrșit sătulă. A rămas multă vreme, dospindu-și ura — dar ce erau ea și ura ei înaintea nemărginirii de ape ?... — pînă cînd a luat aminte la pata negricioasă pe care valurile n-o risipeau de lîngă picioarele sale. O chemare și delfinul a venit tîrîndu-se prin apa mică ; Oona i-a netezit spinarea, botul și, pe neașteptate, lacrimile au prins să-i curgă, amestecîndu-se cu spuma sărată, adusă de adieri...

Soarele cobora, istovit și Oona a început să înoate cu mișcări iuți, prelinse — pe *el* nu izbutise să-l ajungă niciodată, însă nu s-ar fi găsit în tot golful bărbat sau femeie care s-o întreacă — pe cînd delfinul îi dădea tîrcoale, rîzînd cu ochii, cu trupul, sporovăind și împroșcînd-o cu stropi. Doar după ce fata s-a întins pe nisipul fierbinte al plajei, a spintecat valu-

rile înapoi, spre larg ; moleşită, Oona s-a uitat în urmă-i pînă i-au căzut pleoapele şi a adormit, la doi paşi de marea ce îşi murmura cîntecul de seară.

Cînd a deschis ochii, soarele tocmai se ivise pe boltă. Alţi ochi, mici, negri, o aţinteau fără să clipească : o şopîrlă încă nedezmeticită se oprise lîngă obrazul ei. Oona s-a ridicat, scuturîndu-şi pletele. A păşit în apă, s-a spălat îndelung, apoi a suit pe un bolovan şi a dus la buze cochilia culeasă de pe jos. Sunetul scurt, ascuţit a făcut aerul să tremure. Încă unul şi, din larg, s-a întors răspunsul pe care-l aştepta. Un trup cenuşiu a sărit dintre valuri, iar Oona şi-a ridicat braţele **să-l** grăbească. Atunci, a zărit luntrea.

Venea dinspre recife şi bărbaţii dinăuntru vîsleau mişcîndu-se în acelaşi timp, ca o singură făptură. Curînd le-a desluşit bărbile roşii, sălbatice : Aglo şi Nork, fraţii a căror colibă era în celălalt capăt al golfului. Ce căutau aici ? Fiecare lovitură de vîslă îi aducea mai aproape şi, cînd *el* le-a tăiat drumul, Oona a dat să ţipe — prea tîrziu. Aglo era în picioare, harponul a ţîşnit ca fulgerul ; mai mult n-a văzut, căci apele se închiseseră peste creştetul ei. Înota ca niciodată în viaţă, razele o orbeau, marea îi părea de piatră, trebuia s-o spargă, picioarele i se muiau cu fiece zvîcnet. O durere cumplită în piept, de parcă s-ar fi rupt ceva, apoi braţul stîng i-a înţepenit şi s-a trezit sub apă.

Adîncurile erau liniştite, limpezi. Asta a făcut-o să-şi mai vină în fire, dar a trecut des-

tul pînă ce gheara cea rece şi-a slăbit strînsoarea, lăsînd-o iar stăpînă pe trupul ei. S-a săltat pe coama unui talaz : ţărmul, golful erau pustii. Nicăieri vreo barcă — i se năzărise totul ?! În clipa aceea, un alt val a ridicat-o în văzduh, chiar deasupra petei de sînge care se întindea, încet, pe faţa mării.

*
* *

Oona spărgea o cochilie după alta, înghiţind carnea gălbuie, tremurătoare. Cînd n-au mai fost, a prins să răscolească printre cioburi — îi era încă foame. De zece răsărituri, foamea se ivise din nou lîngă ea. Şi spaima. Mai fusese aşa şi înainte să-l întîlnească, dar de-atunci trecuse o viaţă — sau numai o vară ?! Cu *el* alături, nu se întrebase ce va fi mîine. Acum... A sărit în picioare, risipind grămada de scoici fără să ia seama la ascuţişurile care îi crestau talpa. Să plece ! S-a uitat împrejur : stînci, nisip, cîţiva copaci. Amintiri ? Dar nimeni nu trăieşte din atîta.

O aşchie, în depărtare. Aglo şi Nork se întorceau şi, după o vreme, vîntul i-a adus mirosul de peşte, de sînge. Ca mai întotdeauna, barca era plină. Cum izbuteau să răpună aşa de mulţi ?... S-a ghemuit după o stîncă — braţele păroase, rotindu-se prin aer ca ale unei caracatiţe o înfiorau. Era mai curînd silă decît teamă, însă nu li se arătase fraţilor roşii ; şi nici pe la alte colibe, să vadă dacă mai rămă-

sese cineva în golf. Ce-i păsa ei ? Delfinul era mort, ca și bătrîna, de ceilalți, oameni sau jivine, nu voia să știe.

A intrat în apă. Nu-și cioplise altă luntre și înota doar pe lîngă mal, printre colții de piatră și bolovanii năpădiți de ierburi, prinzînd, uneori, vreun crab ori pești verzui, ațoși, prea leneși ca să fugă. Cel mai adesea însă, nu găsea decît scoici mici, greu de smuls din crăpături... S-a lăsat sub peretele înclinat, a vîrît mîna cît a putut de adînc. O zvîrcolire, crusta țepoasă zgîriindu-i degetele : o langustă. A încleștat-o, s-a băgat și mai mult în nisip, dar vietatea se ținea zdravăn și, pînă la urmă, i-a scăpat. Fata a pornit de-a lungul stavilei — deasupra, valuri spărgîndu-se de stîncă, jos, întuneric și liniște. Pe neașteptate, în perete s-a căscat o trecere. De dincolo venea lumină, apa ieșea mai caldă, cîțiva pești au săgetat snopul de raze. Oona s-a prelins prin despicătură, peste anemonele albe, urcînd spre soare ; cînd a scos capul afară, în ochiul de mare împresurat de stînci care-și aplecau creștetele spre mulțimea peștilor netulburați, a văzut întîi mușchiul acoperind faleza, apoi, ca o nălucire, un trup neted, cenușiu.

S-a apropiat, șovăitoare. Peștii s-au dat la o parte și țipătul fetei a răsunat la nesfîrșit, lovindu-se de pietre ca o pasăre oarbă. Un harpon străpungea delfinul, țîșnea din pîntecele spălat de valuri, din carnea roasă, dezvelind pe alocuri oasele ; spinarea fusese ciugulită de pescăruși, ochii nu mai erau — de ce, de ce să-l batjocorească așa ?! Și-a luat avînt, a apucat frînghia de care atîrna harponul, a smucit o dată, de zece ori, într-un tîrziu și-a adus aminte de cuțit și chiar atunci a deslușit pata deschisă de pe cap, botul mai scurt. Nu era *el*.

Un huruit, frînghia s-a desprins și Oona, trupul putrezit au căzut în apă, pe cînd o poartă din trunchiuri se prăvălea de-a curmezișul trecerii, retezînd apa aidoma unei securi. Dintr-un salt, fata a fost acolo. A împins, a zgîlțîit gratiile printre care abia îi încăpea mîna, a încercat să se cațere pe lemnele lucioase. Peștii se vînzoleau pe lîngă ea, unii se strecurau, dar cei mai mulți erau prea mari și, asemeni lor, la fel de neputincioasă, fata s-a întors în mijlocul capcanei de piatră.

...Era vremea cînd marea se trăgea către larg, dezgolind plajele. Între pereții de cremene nu rămăsese decît o băltoacă tulbure, încinsă, care scădea mereu. Peștii se înțepeneau între bolovanii de la fund, o loveau peste picioare, căscau boturile, năuciți de vipie și Oona s-a rezemat la umbră, întrebîndu-se cît de curînd își va pierde mințile în groapa plină cu mortăciuni. Un pește argintiu a sărit pînă la jumătatea porții, izbindu-se de trunchiuri cu un plesnet sec, alții se încăieraseră, undele fierbeau în dreptul gratiilor.

Un glas răgușit, încă unul, răspunzîndu-i și, într-o clipă, Oona era sub apă. Pe culme s-au arătat doi oameni. Au coborît un coș, apoi un bărbat și-a dat drumul pe frînghie. Văzîndu-l, fata a tresărit : Aglo. Ar fi trebuit să știe. Doar

frații roșii puteau să născocească asemenea capcană... Și acum, harponul mușca din trupurile solzoase, le lepăda în coș, se împlînta în altele. Bărbatul nu zăbovea să aleagă ; omora, scurt, cu o bucurie mohorîtă, de parcă împlinea o veche răzbunare. Băltoaca se înroșise, nisipul și mîlul se amestecau cu apa, cu anemonele strivite. Oona a țîșnit în picioare, dar s-a încovoiat pe dată, vărsînd, printre horcăituri și icnete. Prin ceața ce-i împăienjenea ochii l-a zărit pe Aglo la numai un pas. Vîjîitul armei, vîrful zdrelindu-i coapsa, degetele ei agățîndu-se de ieșiturile stîncii, spaima care o ajuta să suie. Pe urmă un strigăt — al cui ? —, căderea, și întunericul ce i-a umplut mintea, cînd capul i s-a lovit de pietre.

...Murmurul valurilor, tunetul de sub tîmple, amețeala care nu voia să se risipească. Oona a privit printre pleoape : era noapte și stelele clipeau pe apele negre în care i se cufundaseră tălpile, lumea se răsturnase, ba nu, ea atîrna spînzurată de glezne, cu mîinile în aer, fără să atingă nisipul. O durere surdă îi apăsa creștetul, dinăuntru. A dat să se miște, dar din pîntecele prăbușit între oasele șoldurilor și coaste, noduri după noduri i s-au îngrămădit în gît și a rămas liniștită, pînă ce rotirea stelelor s-a prefăcut în legănare, apoi s-a oprit. Gîndurile i se adunau anevoie. Mirosul de pește se amesteca, la răstimpuri, cu trîmbe de fum, peste toate plutind izul dulceag al sîngelui. A întors capul : Aglo și Nork dormeau lîngă foc,

între mormanele de pești doar pe jumătate curățați de carne. Îi vedea pentru prima oară așa de-aproape. Cu pletele și bărbile încîlcite, cu părul acela roșu, crescînd în smocuri pe piept, pe brațe, cu orbite adînci și trupuri de matahală, nici nu păreau oameni. Din gurile căscate răsunau hîrîieli, șuierături și un mîrîit gros, necurmat. Nimeni și nimic n-avea să-i trezească pînă în zori.

Gemînd, Oona s-a încordat, a izbutit să se-ndoaie de mijloc și, după o vreme a ajuns cu mîinile la frînghia care-i rosese pielea. Era jilavă, lipicioasă, însă rănile amorțiseră și nu le simțea. A pipăit, a tras pînă ce a căzut înapoi abia suflînd ; a încercat iarăși, și iarăși, zadarnic. Nu făcuse decît să-și adîncească legăturile, să-și rupă unghiile. S-a lăsat să atîrne, istovită și în clipa aceea a deslușit peștii lungi, de culoarea nopții, spînzurînd la fel ca și ea de bîrnă. Spaima a izbucnit doar atunci, ca o lumină îndărătul frunții : ce voiau Aglo și Nork ? S-o aibă cu de-a sila, să le fie femeie ? N-ar fi fost singura pe care s-o împartă doi bărbați, în golf rămăseseră puține fete, pînă și văduvele aveau căutare. Dar de ce o legaseră astfel, ca pe o pradă ?... Și-a umezit buzele crăpate : stelele păleau, cerul se alegea de mare, zorii nu erau departe. Curînd, o să afle.

...Hîrșîit de piatră pe piatră, bufnituri înfundate. Soarele ardea ca o flacără, vîntul murise, marea părea încremenită. Cu spatele la apă, Aglo netezea tăișul securii, al cuțitelor,

încă de la răsărit ; mai încolo, Nork înşira peştii pe plajă, le reteza capetele. Tăceau amîndoi, însă mişcările lor aveau o grabă ciudată, crîncenă. Într-un tîrziu, Aglo s-a ridicat, venind spre bîrna de care atîrnau patru trupuri — peştii vineţi şi ea. Fata a privit printre pleoape umbra omului şi a securii, lovitura, peştele căzînd, dîra lăsată pe cînd era tîrît pe nisip. L-a văzut pe Aglo înfigînd tăişul în pîntecele moale, pe Nork vîrînd mîinile înăuntru, măruntaiele smulse — apoi, trupul cu solzi de beznă n-a mai fost decît o carcasă golită, aidoma unei scoici fără carne.

Aglo s-a întors, după altul. În vreme ce-l hăcuiau, Oona şi-a strîns pumnii, înnebunită. Ce să facă ? Să ţipe, să se zbată, să le arate că-i vie ? Avea să fie a lor — şi gîndul i-a adus iarăşi gheme acre în gîtlej — dar altfel o vor lăsa aici, s-o ciugulească păsările, s-o usuce arşiţa şi vîntul... N-a apucat să se hotărască. Peştii zăceau despicaţi, zvîntîndu-se la soare. Era rîndul ei. Cineva i-a tăiat legăturile şi, frîntă pe un umăr asudat, cu ochii la securea ce i se legăna lîngă obraz, s-a trezit azvîrlită într-o mocirlă de sînge, solzi şi măruntaie.

A rămas aşa, pe o coastă, ţinîndu-şi răsuflarea, uimită că bărbaţii nu-i aud bătăile inimii. Unul s-a aplecat, a răsturnat-o cu faţa spre cer, i-a smucit picioarele în lături ; celălalt a înălţat securea şi, la strigătul fetei, totul s-a oprit, o clipă. Cei doi s-au holbat neîncrezători cînd Oona s-a răsucit, apucînd cuţitul uitat pe

jos, cînd lama a şuierat prin aer şi s-a înfipt în umărul lui Nork. Abia după ce fata sărise peste cenuşa din vatră, pornind în goană spre stînci, fraţii roşii şi-au venit în fire : Nork a scos un răcnet, Aglo a zvîrlit arma şi au luat-o la fugă în urma ei, rotindu-şi braţele ca pe nişte ghioage.

Aglo şi Nork. Urlînd stîrniţi, tot mai aproape, hrănindu-şi turbarea cu fiece salt. Oona s-a poticnit ; încă puţin şi a început să se caţere pe steiul alunecos, gîfîind, orbită de pletele care-i cădeau peste obrajii încinşi. Cînd a ajuns pe creastă, cînd n-a mai avut unde năzui, a privit împrejur. Marea, împingînd zările pînă la boltă, plaja, crîngurile, o colibă, o luntre trasă pe ţărm, chipurile sălbăticite ale bărbaţilor, mîinile murdare de sînge şi noroi... Pămîntul însuşi, care se întindea s-o mînjească, s-o înghită. Un pas — piatră, altul — văzduh. Apoi gîndul : adîncurile, pentru totdeauna. Spre ele cădea, ameţită de lumină şi freamătul valurilor s-a prefăcut în vuiet, trupul i se rostogolea năvalnic spre prăpastia tărcată, iar marea creştea, creştea, umplea lumea... Cînd a spart-o, nimic n-a mai avut noimă decît întunericul, pacea adîncurilor care-o primeau în veşnica lor tăcere.

Pădurea de mărgean lucea slab, neschimbată şi fata nu s-a mirat cînd *el* s-a ivit din hăţişuri. Apa o strivea de pretutindeni, dar frica îi zăcea undeva, pe plajă, lîngă peştii spintecaţi — aici era atîta linişte, atîta uitare... Umbrele

piereau, carapacea verde se subția din ce în ce, pînă a plesnit în stropi de spumă și, trezită la viață, Oona a țipat ca într-o naștere. Simțea iarăși dogoarea amiezii, spinarea de dedesubt, auzea glasul *lui* — era cu putință ? A tresărit : găsise ruptura cărnii, ocolind aripioara, coborînd de-a lungul cozii. Înțelegerea și-a făcut loc cu greu între gîndurile încîlcite. Însă mîinile ei știau și mîngîiau în neștire, trupul întreg i se scutura de plîns — amintirea *celuilalt* putrezind în capcană era prea vie, prea dureroasă...

Delfinul pornise spre larg. Se silea să înoate cît mai iute, nu se oprise măcar o clipă să se uite la ea — unde grăbeau oare ? Înainte, zarea se deschidea, era a lor, nimeni n-avea să-i mai despartă. Înapoi ? Valurile care se duceau să moară la țărm, creștetele copacilor, nisipul presărat cu scoici. Și luntrea fraților roșii.

I-a văzut cu ochii minții, lopătînd din răsputeri, împlîntînd vîslele ca pe niște harpoane și tot atunci a înțeles că-i vor ajunge, că veneau să sfîrșească ; ea și delfinul nu erau doar pradă, făpturi nesupuse ale mării, ci singurii care-i înfruntaseră vreodată. Iar Aglo și Nork *trebuiau* să-i răpună — altfel, cum să mai poată ieși în lumea apelor, ce îi îngrozea atîta ?... Barca se mărea, strigătele celor doi se auzeau deslușit : în noaptea aceea, de bîrnă o să atîrne, uscîndu-se la foc încetul cu încetul, o femeie și-un delfin.

Țîșnit de nicăieri, sunetul a sfîrtecat văzduh și talazuri, atît de ascuțit, de înalt, că

Oona și-a simțit tîmplele vibrînd. Trupul cenușiu se încordase ca un arc, era un gînd-faptă, iuțeală nefirească, un zvîcnet fără început și fără de capăt, și sunetul se revărsa din el aidoma luminii din soare. O vreme, luntrea a rămas la depărtare egală. Dar nici o ființă nu putea înota prea mult astfel — treptat, umbra botului de lemn s-a întins peste picioarele fetei și o altă umbră a crescut alături : Aglo se apleca să-i înșface. Cînd a vrut să-l lovească, bîlbîiala înspăimîntată a lui Nork, degetele care nu se mai închideau, barca oprită brusc, toate s-au petrecut așa de repede că nu s-a dezmeticit decît după ce sutele de spinări cenușii au umplut marea în juru-i și glasurile delfinilor au făcut să amuțească pînă și talazurile.

...Era, poate, luna. Ori noaptea cea caldă. Ori marea peste care ploua cu stele. Și atingerile, îndemnurile cărora le răspundea, pierdută în joaca aceea nouă, lunecînd între adîncuri și cer. Toți voiau s-o cunoască, îi vorbeau și Oona rîdea, nu pricepea încă, dar graiul lor nu-i mai părea străin. Au săltat-o în văzduh, s-au îmbulzit să o prindă, au rostogolit-o pe crestele de spumă trecînd-o unul altuia ; pretutindeni dădea de boturi, trupuri fremătătoare, și, printre atîția aidoma în lumina lunii, *el*, mereu aproape, aștepta.

Într-un tîrziu, cîrdul s-a potolit, înotau alene, cîte doi, trei, în necuprinsul de liniște și ape. Țărmul nu se mai zărea de mult. Dar fata

uitase pămîntul, foamea, singurătatea, uitase de Aglo și Nork — erau dintr-o altă lume, dintr-un alt neam... Delfinul i-a unduit pe sub braț și Oona a închis ochii, lăsîndu-se purtată spre bolta ce se unea cu marea în pleoape de raze. O nouă zi și încă o viață aveau să se nască acolo, printre făpturile mai vechi decît oamenii.

PLOAIA CEA MARE

Mergeau clătinîndu-se prin apa tulbure, care le trecea de genunchi și Warra se afunda mereu în ochiurile de mlaștină ascunse sub păienjenișul ierburilor. De fiecare dată, Khun o trăgea afară și porneau mai departe, istoviți, printre smîrcurile ce clipoceau în jurul lor, pîndind răbdătoare. Zadarnic încercau să deslușească ceva dincolo de aburii care se înălțau în văzduh, aidoma răsuflării unei făpturi uriașe. Nu se zărea nici o stîncă, nici un petec de pămînt ; doar pe alocuri, cîte un stejar ce rezistase puhoaielor pentru a pieri sufocat de miasme. Pierduseră nădejdea să mai vadă soarele ivindu-se dintre negurile care înecau cerul. Se opreau numai atunci cînd ceața devenea beznă de nepătruns, silindu-i să caute un trunchi sau vreo insulă de plaur unde așteptau să treacă noaptea. Tremurau tot timpul de frig, iar foamea îi lăsa arareori să doarmă ; cu toate astea, în zori o luau de la capăt fără să șovăie.

Uneori, turmele de nori se înfruntau deasupra lor ca niște zimbri înfuriați și la marginea zării răsunau glasuri de furtună. Așa începuse

totul : cîteva tunete, apoi şuvoaiele s-au pornit să cadă fără contenire din cerul întunecat, pînă cînd pămîntul n-a mai vrut să le primească. Apa şiroia prin păduri în pîraie înspumate, cîmpiile se umpluseră de bălţi, rîurile se preschimbau în torente, revărsîndu-se peste maluri cu mugete de fiară... Într-un tîrziu, ţinutul daharilor a devenit o mlaştină clocotitoare, dar apele continuau să crească, acoperind rîpele, măcinînd temelia dealurilor, dezrădăcinînd cei mai bătrîni copaci. Păsările se roteau în văzduh cu ţipete jalnice, în vreme ce puhoaiele se înverşunau împotriva întregii firi, înghiţind neîncetat crînguri, oameni sau jivine. Vînător şi pradă piereau laolaltă, iar peste undele veşnic flămînde rămîneau să plutească doar aburii otrăviţi ai spaimei...

Khun şi Warra se întorceau la peştera din vale, cînd şuvoaiele au ţîşnit din lunca rîului, tăindu-le calea. Lepădînd antilopa pe care o hăituiseră toată dimineaţa au luat-o la fugă cu iuţeala vîntului, reuşind să ajungă printre arbori înaintea apelor spumegînde... De atunci o ţinuseră tot spre răsărit, prin mlaştina ce părea fără de capăt. Ploaia contenise în cele din urmă, dar soarele nu se arăta încă, iar smîrcurile erau învăluite într-o lumină palidă, ciudată. Noroiul se usca încet, desprinzîndu-li-se de pe trup ca o piele solzoasă. Dintre bălţile stătute apăreau ostroave de pămînt sau de ierburi ; însă picioarele li se afundau la fel de adînc în clisa care se întărise doar la suprafaţă şi la tot pasul dădeau peste jivine moarte, ce umpleau văzduhul cu miasme dulcege.

Uneori întîlneau şerpi groşi, zăcînd încolăciţi în mocirlă, aşteptînd ca soarele să-i trezească din amorţeală, alteori cîte un clipocit le vestea apropierea unei sălbăticiuni. Într-o noapte, un leu a trecut pe lîngă desişul unde se adăpostiseră, pufnind şi împroşcînd apa, altă dată s-au pomenit în mijlocul unei herghelii care i-a părăsit abia pe înserat. Zăreau adesea turme de cerbi, urşi singuratici sau chiar bizoni. Toate făpturile, mari sau mici nu voiau altceva decît să scape din mlaştini : numai hienele scormoneau mîlul în căutarea stîrvurilor, izgonind vulturii ce fîlfîiau alene, ca nişte umbre.

La ei se gîndea Kuhn în nopţile cînd somnul nu i se lipea de pleoape. Îşi amintea de peştera neamului dahar, de focul care îndepărta întunericul şi teama. Parcă auzea încă glasurile aspre ale vînătorilor, cîntecele femeilor şi larma necurmată a copiilor, parcă o vedea pe sora lui între celelalte fete, punîndu-şi podoabele pentru Dansul Soarelui... Acum rămăseseră singuri să înfrunte apele sub ochii vulturilor ce se roteau tăcuţi, aşteptînd.

Dar, într-o dimineaţă, cerul s-a limpezit deodată şi soarele a scăldat pămîntul într-o strălucire orbitoare. Vînturi calde au început să sufle peste mocirle şi, curînd, tulpini noi au răsărit dintre smîrcuri. Pretutindeni, apele dădeau înapoi din calea ierburilor biruitoare, savana lua locul mlaştinii, se iveau stînci roşcate, acoperite de muşchi. Daharii păşeau tot mai des pe pămînt tare, apoi cîmpia a prins să urce şi, într-un tîrziu, au zărit munţii.

...Umbrele înserării se lungeau vestind căderea beznei, cînd au dat peste ce mai rămăsese dintr-un cerb mare. Coarnele zăceau în iarbă asemeni unei tufe uscate, iar oasele curățate de carne fuseseră zdrobite așa cum numai ursul cenușiu putea s-o facă. Kuhn a privit lung grămada de ciolane lucitoare în timp ce fata se lipea de el tremurînd : vremea hăituielii venise iarăși.

Pămînt gol : o crustă cafenie, presărată cu bolovani, arareori cîte un desiș țepos. Undeva, în depărtare se înălța zidul albastru-verzui al munților, deasupra căruia ardea uriașul foc din cer. Dogoarea lui înfierbîntase încă din zori lutul întărit, făcîndu-l acum să crape cu pîrîituri prelungi, ce umpleau văzduhul de colb.

Kuhn alerga orbește, trăgînd-o pe Warra după el. Se împleticeau, cădeau și se ridicau iarăși, luptîndu-se pentru fiecare gură de aer. În locul strigătelor de spaimă, din gîtlejuri le răzbăteau doar hîrîituri și ei goneau năuciți, fără să vadă pe unde calcă. În urma lor, două trupuri parcă vîrstate cu sînge unduiau fără grabă deasupra țărînei încinse : tigri. Boturile li se încrețeau la răstimpuri și ochii le aruncau sclipiri aurii ori de cîte ori vreunul dintre dahari se poticnea icnind de durere. Era în fiece mișcare a fiarelor o așteptare încor-

dată și o bucurie așa de crudă, încît Kuhn simțea că i se încrîncenează carnea și strîngea coada securii cu atîta furie că părea gata să o fărîme. Cînd Warra s-a prăbușit și a rămas întinsă, abia mai răsuflînd, bărbatul a săltat-o în spinare, pornind înainte, aproape la fel de repede. Curînd însă, puterile au început să-l părăsească, iar fuga i s-a domolit.

Primele smocuri de iarbă prăfuită se iveau deja printre pietre și pădurea se deslușea tot mai limpede în zare, cînd tigroaica a țîșnit dintr-o dată, cu un mieunat răgușit, tăind calea oamenilor din cîteva salturi. Văzînd că tigrul își iuțește și el pasul, Kuhn s-a oprit, lăsînd-o pe fată să lunece în iarbă. S-a înțepenit bine pe picioare, înălțîndu-și securea, pîndind fiarele ce se apropiau cu mișcări furișate. Au sărit în același timp, însă daharul s-a ferit cu dibăcie, năpustindu-și arma în creștetul tigrului ; lovitura a căzut pieziș, nu îndeajuns de puternică, dar atît de dureroasă încît sălbăticiunea s-a rostogolit la pămînt, urlînd. În aceeași clipă, tigroaica s-a răsucit spre Warra, care apucase să se ridice în genunchi. Din pricina grabei, fălcile s-au închis în gol, însă botul a izbit ca un pumn în pieptul fetei, azvîrlind-o cît colo ; înainte să se poată dezmetici, s-a pomenit țintuită sub trupul care fremăta, stîrnit de împotrivirea prăzii. În vreme ce ghearele încovoiate îi pătrundeau în carne, l-a zărit pe fratele ei prăvălindu-se între labele tigrului și a gemut, înfigîndu-și cu îndîrjire degetele în blana fiarei.

Deodată a răsunat un șuierat asurzitor, apoi un răget a cutremurat lumea și sălbăticiunile au încremenit, privind la făptura ce se apropia cu salturi uriașe. Era asemeni unui leu, însă mult mai mare și fără coamă, iar de pe falca de sus îi coborau doi colți încovoiați la vîrf, ca ai elefantului.

N-a fost nici o luptă : cînd noul venit și-a căscat botul enorm, slobozind un urlet care a părut să umple văzduhul de tunete, tigrii au înțeles că nu se puteau măsura cu el. Fără să pregete au luat-o la goană spre pădure, pe cînd fiara cu blană vineție se oprea la cîțiva pași de oamenii ce zăceau în țărînă. Învăluiți în mirosul său greu ca izurile morții, daharii nici nu cutezau să răsufle și, în tăcerea aceea înghețată, glasul străin i-a făcut să tresară asemeni unei lovituri. Întorcîndu-și capul, Kuhn a văzut o fată înaltă, cu pletele ca un rîu de întuneric. Avea ochii verzi, alungiți spre tîmple și zîmbea, dezmierdînd grumazul sălbăticiunii care îi lingea supusă picioarele.

* * *

Trecînd pragul peșterii, Kuhn a privit neliniștit împrejur. De multă vreme nu mai avusese un adăpost adevărat, iar acela semăna într-atît cu locul unde se născuse încît, pentru o clipă, s-a crezut acasă. Înăuntru erau stăpîne umbrele desprinse din pereții de piatră și daharul șovăia, încercînd să deslușească mișcă-

rile nelămurite ale străinei. Apoi, în beznă s-a aprins o licărire gălbuie, din pîlpîirile căreia au crescut cu repeziciune flăcări. Fata cu părul de noapte a mai aruncat un braț de lemne peste foc, iar vîlvătăile au luminat grota pînă în cele mai îndepărtate cotloane.

Uitînd de toate, Kuhn a întins mîinile spre flăcări ; le-a simțit mușcătura, s-a tras înapoi, dar tot nu-i venea să creadă că sînt cu adevărat acolo. Nimic nu-i lipsise mai mult decît focul, făptura fără trup, care dădea putere oamenilor. Cîndva, străbunii daharilor îl prinseseră — nimeni nu știa cum — lăsîndu-l neamului ca pe cea mai de preț pradă dobîndită vreodată. Copiii învățau de mici să-l cunoască și să se teamă de el. Era prietenos și alinător asemeni soarelui, dar uneori se dovedea mai crud decît orice fiară. Ca toți ai săi, Kuhn se pricepea să-l vegheze și să-l hrănească, însă n-ar fi putut să-l iște din senin, așa cum făcuse străina...

În spatele lui, Warra s-a lăsat în genunchi : tremura de osteneală și rănile i se deschiseseră, arzătoare. Cînd fata cea înaltă s-a aplecat asupra ei, ajutînd-o să se ridice, a fost atît de uimită încît a urmat-o fără împotrivire la izvorul ce șiroia pe unul dintre pereții peșterii. Mîini agere au curățat-o de sînge și noroi, lipindu-i petale de mac și frunze peste zgîrieturile care-i brăzdau carnea. Atingerile străinei erau repezi dar blînde și dahara a simțit cum durerea îi amorțește treptat, făcînd loc unei călduri binefăcătoare, ce i se revărsa în tot

trupul. S-a întors lîngă fratele ei și au rămas amîndoi neclintiți, privind în tăcere la cea care știa să poruncească deopotrivă fiarelor, focului și suferinței.

...Kuhn s-a trezit brusc : flăcările muriseră. Ba nu, tresăreau încă, asemeni unor vietăți istovite, unduind peste tăciunii aproape stinși. Era gata să se ridice, cînd l-a fulgerat un gînd viclean. Dacă străina se pricepea cu adevărat să cheme șerpii focului din cenușa unde dormeau, avea s-o facă din nou, în zori și atunci va izbuti, poate, să-i fure taina. În seara aceea nu reușise să afle decît că o chema Luara și era din neamul rhunilor, luptătorii cu lancea de pe malurile Apei Sărate.

Nu-i era somn și a rămas o vreme ascultînd șuierul vîntului ce se zbuciuma neputincios afară. În peșteră era cald, un fum înțepător plutea sub bolta de piatră. Lui Kuhn îi plăcea mirosul acela aspru, pe care mintea sa îl lega de tihna unui adăpost, umplîndu-i ființa de o bucurie adîncă.

S-a răsucit s-o vadă mai bine pe străină ; avea culcușul de cealaltă parte a focului și pîlpîirile slabe îi aruncau pe trup dungi de umbră și de lumină. Prima oară îi păruse prea subțire, cu șolduri înguste și brațe firave, nepotrivite să ducă vînatul ori să poarte pruncii la drum lung. Dacă toate fetele rhunilor îi semănau, atunci era de mirare că nu li se stinsese neamul... Dar aici, lîngă foc, Luara părea alta, mai împlinită, de parcă s-ar fi hrănit din făptura tremurătoare a flăcărilor. S-a tîrît într-acolo, neauzit ca o adiere. I-a apucat glezne-

le, a tras-o spre el, cînd, din străfundul peșterii a răsunat mîrîitul leului uriaș. Numai o dată și, scuturîndu-se cu greu de spaima care-l făcuse să încremenească, daharul a grăbit înapoi.

Warra a murmurat ceva nedeslușit, îndesîndu-se mai bine în nisipul fierbinte, în vreme ce el închidea ochii și încerca să-și potolească clocotul gîndurilor. Rhuna îl întrecea în prevedere și înțelepciune, dar fiara cea vineție n-avea s-o vegheze mereu. Mai devreme sau mai tîrziu va rămîne singură și atunci va ști el s-o supună...

Se luminase de ziuă cînd a ieșit din grotă. Străina și Warra dormeau încă, iar leul i-a aruncat o privire leneșă, fără să se miște. Kuhn s-a îndreptat spre rîul umbrit de sălcii și trestii groase. Dincolo de tufărișuri, o căprioară sorbea în pripă, înălțîndu-și capul și privind împrejur după fiece înghițitură. Vîntul era prielnic și daharul a început să se strecoare spre ea cu fereală. Ajunsese foarte aproape cînd căprioara a părut să-l simtă ; adulmecînd văzduhul cu nări fremătătoare s-a încordat, gata de salt. Făcîndu-se una cu prundișul, omul a așteptat cîteva clipe, apoi a țîșnit, izbind năprasnic. Prea tîrziu : sprintena făptură sărise într-o parte, pornind spre pădure. Parcă nici nu atingea pămîntul cu picioarele, însă Kuhn se ținea îndîrjit pe urmele ei, deși inima îi bătea să-i spargă pieptul. Deodată, ceva a spintecat aerul, iar căprioara s-a poticnit, rostogolindu-se în iarbă.

Mai răsufla încă și daharul s-a apropiat în fugă, cu securea ridicată. Abia atunci a zărit prăjina lungă care i se înfipsese între coaste. Ivită ca din pămînt, Luara a smuls lancea din trupul ce-și încetase zvîcnirile, apoi l-a săltat pe umeri, prefăcîndu-se că nu vede furia de pe chipul bărbatului.

Warra îi aștepta înaintea peșterii, curățind niște piei. Cînd și-a văzut fratele întorcîndu-se cu mîinile goale n-a rostit o vorbă ; i-a întins coaja de salcie umplută cu apă rece, atingîndu-i ușor umărul. De copii ținuseră unul cu altul și asta îi unise mai mult decît orice. Warra îi purta de grijă, știa întotdeauna dacă este flămînd ori însetat, simțea cînd trebuie să-l lase singur cu gîndurile lui. Kuhn o ocrotea împotriva tuturor și nu o dată se luptase pe viață și pe moarte cu cei care voiau s-o aibă cu de-a sila. Nu se încredeau în nimeni din neamul lor și se fereau de toți străinii. Asemeni celorlalți dahari stăteau laolaltă cu tribul numai pentru că se știau prea slabi ca să înfrunte altfel fiarele.

Acum o priveau cu luare-aminte pe rhuna care jupuia cu îndemînare vînatul. Cînd a intrat în grotă, Kuhn a dat să se furișeze după ea, dar n-a fost destul de iute : Luara pășea deja afară, cu un lemn aprins la capăt și daharul a lăsat să-i scape securea din mînă. Fusese înfrînt de două ori în aceiași zi, însă necazul nu-l împiedica să se minuneze de șiretenia fetei cu plete întunecate.

...Carnea era fragedă și mirosea îmbietor, dar Khun înghițea în grabă, fără să-i simtă gustul. Ardea de nerăbdare să cerceteze ciudata armă și tocmai își frămînta mintea cum s-o fure înainte ca Luara să prindă de veste, cînd aceasta s-a ridicat, pornind spre pădure. Abia dispăruse printre copaci că vînătorul se și năpustea în peșteră ; pricepîndu-i gîndul, Warra a luat-o la fugă pe urmele străinei.

S-a afundat în desișuri pîndind fiece foșnet, fiece clătinare a frunzișului. În fața ei, rhuna mergea liniștită, fără să arunce vreo privire împrejur, de parcă n-ar fi știut că la vremea aceea sălbăticiunile ieșeau după pradă... Un răget a răsunat deodată, atît de aproape încît Warra a țîșnit în goană după străină, uitînd că venise s-o iscodească. A ajuns-o la marginea pădurii, unde apele rîului se prăbușeau de pe crestele unor stînci înalte, într-un lac albastru și limpede. Luara nu s-a arătat mirată văzînd-o ; a întins brațul spre cascadă, a rostit ceva și ochii i s-au umplut de lumină. Dahara a privit în sus nedumerită : nu erau decît niște colți de piatră cenușie, iar zgomotul asurzitor al apei o înspăimînta mai degrabă decît să-i placă. Izbucnind în rîs, rhuna s-a răsucit spre lac, aruncîndu-se în valuri, pe cînd cealaltă se apropia încet de mal.

Străina se mișca în apă cu ușurința unui pește : se cufunda, se ivea iarăși, despica undele ori se lăsa în voia lor, plutind alene, înväluită în șuvițele-i bogate. Într-un tîrziu a

părut să-şi aducă aminte de Warra şi a pornit spre ea, însă aceasta a scuturat din cap, sărind înapoi temătoare. Cunoştea apa : cînd nu era decît un izvor subţire potolea setea şi alina fierbinţeala rănilor. Dar marile rîuri prindeau făpturile pămîntului, le trăgeau în mijlocul bulboanelor clocotitoare sau le purtau cu ele tot mai repede, pînă le zdrobeau de creştetul vreunei stînci. Puhoaiele erau şi mai rele — dezlănţuite înecau chiar şi soarele, căci apa se vădea mai puternică decît focul.

De bună seamă, rhunii făcuseră legămînt cu valurile, cu flăcările, şi erau, poate, la fel de schimbători. Warra ştia că nici un dahar n-ar fi rîvnit-o pe străină. Dar se temea — ar fi vrut să-i deprindă graiul, s-o întreacă în dibăcie, să afle de ce i se supunea întreaga fire...

Soarele stătea gata să apună şi rhuna tot nu se îndura să iasă din apă. Warra s-ar fi întors de mult la peşteră, însă cutezanţa celeilalte, nesăbuită sau nu, îi stîrnea mîndria. Pe neaşteptate, un tropot a răsunat în pădure, iar dintre ultimii copaci s-a ivit un bizon care gonea din răsputeri. Îl hăituia cu salturi prelungi, aproape în joacă, leul cel vineţiu. Zărindu-l, Luara s-a ridicat deasupra valurilor. O singură chemare a fost de ajuns : părăsindu-şi prada ce se depărta într-un nor de praf, uriaşa fiară s-a întors înapoi. A trecut pe lîngă dahara pierită de frică fără s-o ia în seamă şi s-a întins la picioarele fetei ce păşea pe mal, scuturîndu-se într-o ploaie de stropi.

* * *

Warra pîndea de mult un prilej prielnic, dar acum, cînd i se ivise, stătea în cumpănă. Leul dispăruse încă din zori, iar Khun urmărea de zile întregi o turmă de mistreţi şi n-avea să se întoarcă prea curînd. Nimeni nu s-ar fi amestecat în răfuiala ei cu străina şi totuşi era ceva, un fior de teamă şi sfială, care o făcea să pregete.

Rhuna tocmai ieşea din pădure. Avea flori în plete şi o salbă din colţi de leopard la gît, păşea sprintenă, unduindu-şi şoldurile ca într-un dans, iar dahara a simţit cum o cuprinde din nou mînia. S-a ascuns într-un cotlon al peşterii, lipindu-se de perete şi ţinîndu-şi răsuflarea. În clipa cînd cealaltă se apleca peste mormanul de tăciuni s-a năpustit asupra ei, înfigîndu-şi mîinile în şuviţele negre — o smucitură, un icnet şi s-au prăvălit încleştate peste cenuşă. Însă rhuna era lunecoasă şi iute asemeni unui şarpe ; din cîteva mişcări prelinse a ajuns deasupra Warrei, strivindu-i coastele, stăpînindu-i zvîrcolirile cu o nebănuită putere. Dahara s-a mai zbătut o vreme, apoi împotrivirea i-a slăbit şi, fără să vrea, a privit în ochii verzi ai străinei. Crezuse că va găsi acolo neîndurarea focului şi a puhoaielor, dar n-a întîlnit decît o durere pe care nu izbutea s-o priceapă... Deodată, rhuna s-a ridicat dintr-un salt. Tremura. Şi-a cules ultima floare din plete, s-a uitat la ea, la învinsă, şi a ieşit zvîrlind ghemul de petale mînjite.

Warra zăcea în nisip amețită ca de o lumină mare. Pînă atunci toate îi fuseseră limpezi : erau ea și Khun, apoi daharii, de-un neam cu ei deși nu rareori vrășmași. La urmă veneau ceilalți : hoarde, sălbăticiuni, șuvoaie și smîrcuri — prigonitori sau pradă. Numai străina aceea ciudată îi învăluia gîndurile într-o liniște adîncă, umplîndu-i sufletul cu o blîndețe de care nu mai știa să se rușineze...

Zile în șir, Khun iscodise fiece mișcare a rhunei, căutînd să priceapă cum de învie mereu focul. Zadarnică trudă : vîlvătăile izbucneau pe neașteptate, de parcă s-ar fi născut chiar dintre degetele ei. Nici cu lancea care hăituia vînatul prin văzduh nu avusese mai mult noroc ; fata o purta cu sine din zori pînă la căderea beznei, iar noaptea dormea alături de leul cu colți de fildeș, unde nimic n-o putea atinge.

Într-o dimineață, daharul a urmărit-o pînă în vîrful muntelui, printre stînci goale și cuiburile unor păsări urîte, cu pene cafenii și picioare lungi, ca de barză. Ajunsă pe creastă, Luara se așezase între bolovanii rotunjiți de ploi, rămînînd nemișcată, cu privirea pierdută în zare. Khun s-a întors într-acolo, dar nu erau decît șiruri de culmi ce sfîrtecau trupurile norilor alburii și abia atunci i-a trecut prin gînd că străina îl amăgise, rîzîndu-și de el. Nu pîndea vreo sălbăticiune, nu căuta nici măcar florile roșii care-i plăceau atîta ; oare suise pînă aici doar ca să vadă niște pietre ?

Cînd s-a ivit înaintea ei, gîfîind de oboseală și furie prea îndelung stăpînită, fata a tresărit, ca trezită din somn. Khun s-a apropiat fără o vorbă, întinzînd mîna spre armă. O clipă, Luara a părut gata să i-o dea, apoi a țîșnit în picioare, azvîrlind lancea în prăpastie în vreme ce vînătorul încremenise la un pas de ea, nevenindu-i să creadă că născocirea aceea minunată era pierdută pentru totdeauna.

Încleștîndu-și pumnii, s-a răsucit spre rhuna care l-a înfruntat, cu obrajii împurpurați de o mînie mai aprigă decît a lui. Dorința de a frînge în brațe trupul acela zvelt l-a încercat din nou, ca în prima noapte. Avusese adesea femei din neamul său : le trăgea în cîte o văgăună și ele i se dădeau fără împotrivire, asemeni izvoarelor care-i astîmpărau setea. Dar nu erau decît apropieri fugare și nici una dintre fiicele daharilor nu-i stăpînise vreodată gîndurile. Acum însă voia s-o supună pe rhuna cea mîndră, să-i pătrundă tainele și simțirea, să știe fiecare vis zămislit în adîncul ochilor ei scăpărători. Și-ar mai fi vrut să-i atingă pletele, ușor ca o mîngîiere, să aducă iarăși zîmbetul pe chipul ce pălise de parcă viața începea să-l părăsească... S-a îndreptat grăbit, aproape cu teamă, fără să arunce vreo privire în urmă.

...Focul din cer dădea să se stingă cînd au ajuns pe malul lacului, însă pădurea năpădită de umbre i se păruse Warrei mai puțin dușmănoasă. Acum, freamătul frunzișului și al ierbii, murmurul gîzelor sau furișarea jivinelor printre tufe căpătaseră alt înțeles, ca și cum

nu mai erau aceleași. Sau poate că numai ea se schimbase... Și-a plecat capul, ocolind cu îndărătnicie ochii rhunei, care o ținuse de mînă tot drumul. Luara s-a oprit, desfăcîndu-și larg brațele, de parcă încerca să cuprindă întreaga boltă. Adierile aduceau miresme de flori neștiute, vuietul cascadei răsuna asemeni tropotului unei turme de bivoli, soarele își flutura coama de flăcări peste pădure și, pentru întîia oară, Warra a priceput măreția lumii în care trăia.

Pînă atunci nu o tulburaseră toate astea — poate pentru că nu știa să le vadă... Rhuna a intrat dintr-o dată în valuri, trăgînd-o după ea, și dahara s-a pomenit învăluită de apele calde și atît de limpezi încît putea zări nisipul de pe fund. A închis ochii, ascultînd șoaptele lacului care o dezmierda cu degete de spumă. Undele sale veneau de departe : fuseseră nori pîntecoși sau pîraie săltînd printre pietre, își purtaseră neastîmpărul pe sub pămînt, încremenind apoi în dealuri de gheață și din nou se risipiseră în abur, rouă sau izvoare pentru a sfîrși aici, în peștera albastră dintre stînci. Căci apa era veșnic schimbătoare dar mereu aceeași, dădea viață, moarte, alinare ori durere, fără părtinire sau cruzime, după legea firii, mai bătrînă decît primii oameni.

Pluteau amîndouă purtate de valuri și nu l-au zărit decît tîrziu pe leul care pășea ațîțat de-a lungul plajei. Înfiorîndu-se sub privirea-i arzătoare, Warra s-a agățat de rhuna ce unduia alături, dar fiara s-a zbîrlit pe dată,

de parcă i-ar fi priceput gîndul. Își arcuise spinarea, coada îi biciuia văzduhul și labele săpau gropi adînci în prundiș, în vreme ce Luara se apropia de mal. Cînd fata i-a cuprins grumazul într-o îmbrățișare de liană, leul a dat să se tragă înapoi, însă ea își îngropase obrajii în blana aspră, mîngîindu-i apăsat fruntea și, curînd, împotrivirea sălbăticiunii s-a topit într-un mîrîit de plăcere. Pletele rhunei s-au prelins asemeni unor șuvoaie de beznă peste ochii care vărsau flăcări, apoi mîinile firave au silit capul acela uriaș să se plece.

Pe nisipul plajei, dahara se prăbușise în genunchi, amorțită de groază. N-a izbutit să se clintească nici măcar atunci cînd rhuna a venit spre ea, urmată de fiara ce părea zămislită din neguri și jar. Oprindu-se înaintea Warrei, fata a zîmbit, apăsîndu-și palma pe buzele ei ca un legămînt, apoi i-a așezat mîinile pe grumazul leului. Warra tremura încă, dar atingerea limbii care-i netezea șoldul era neașteptat de blîndă și teama i s-a preschimbat într-o bucurie năvalnică.

Abia acum înțelegea strălucirea ce îngemănase ochii leului vinețiu și-ai rhunei. Puterea fiarei își trăgea seva din pămînt ca și din soare, sporind cu fiece gînd de ură sau de fugă pe care-l stingeau colții săi cumpliți. Nenumărate sălbăticiuni îi jertfiseră dorul lor de viață, dar, într-un tîrziu s-au deprins să-i cunoască pasul greu și de-atunci, umerii au început să i se încovoaie sub povara faimei. Dintre toate făpturile, numai Luara știuse să deslușească în

răgetul lui nu furie oarbă ci spaima celui ce trece singur prin lume...

Ierburile cîmpiei se albiseră sub ploaia razelor de lună, însă nu departe, hățișurile întindeau brațe de întuneric, dincolo de care se ghicea freamătul goanei după pradă. Lui Khun nu-i plăcea noaptea, cu liniștea-i înșelătoare, ce ascundea deopotrivă șarpe și tigru, ghimpe și prăpastie... Se trezise la foșnetul nisipului și o zărise pe Luara furișîndu-se afară din peșteră. A găsit-o rezemată de pinul care străjuia intrarea, sub ramurile unite cu stîncile într-o boltă mirosind veșnic a rășină. Fata ațintea cerul cu atîta încordare, încît nici nu l-a auzit apropiindu-se și fără să vrea, Khun s-a pomenit ridicîndu-și privirea spre frînturile de lumină care tremurau pe boltă. De cînd le știa vegheau acolo, fără să-și schimbe locul ori să coboare vreodată spre pămînt. Daharii le credeau scîntei țîșnite din lună, mormanul de jar ce rămînea de la focul pe care oamenii din cer îl hrăneau toată ziua. Cînd adormeau păzitorii soarelui făptura lui scădea, ajungînd pînă la urmă doar o pată albă, cu lumină puțină și înghețată ; apoi, în zori, flăcările erau întețite, iar pămîntul se dezmorțea din nou la dogoarea lor.

Khun se ferise întotdeauna să-și cufunde ochii în zare ori în adîncurile vreunei prăpăstii. Asemeni oricărui dahar, judeca alcătuirile firii după simțurile sale agere, ce nu-l înșelau decît arareori. Dar nemărginirea nu se putea cuprinde cu brațele ; încerca zadarnic s-o deslușească, să-i audă glasul, să-i pătrundă înțelesul. Necuprinsul nu avea gheare, colți sau venin și totuși era mai înspăimîntător decît orice fiară... Însă Luara nu se temea de bolta înstelată, îmblînzise văpăile și apa, iar leul cu colți de fildeș alerga la prima fulgerare a privirii ei semețe. Poate că tocmai ochii aceia verzi, plămădiți din adiere și furtună, piatră și scînteie, îi dădeau putere asupra vieții și morții deopotrivă...

*

* *

Warra o așteptase pe rhună pînă ce apele lacului se umpluseră de jarul căzut din soarele care abia mai pîlpîia. În peșteră a întîmpinat-o doar tăcerea. Khun rostogolise niște bolovani lîngă tăciunii stinși și dahara s-a așezat alături de el, privind cum netezește un corn de cerb. Ca și altă dată, vorbele erau de prisos între ei. Amîndoi se gîndeau la fata cu plete întunecate și aceeași neliniște le încleșta inimile.

...N-o auziseră intrînd ; trupul ce părea să fi adunat toată lumina asfințitului s-a ivit deodată înaintea lor, făcîndu-i să tresară. Rhuna ținea în mînă o lance nouă : coada păstra încă albeața lemnului descojit, iar piatra albăstruie înțepenită în vîrf era îngustă, cu margini tăioase și fețele șlefuite aidoma unei frunze de salcie. A întins arma cu o mișcare atît de iute încît Khun a tresărit speriat, apoi fără să priceapă, a apucat-o cu grijă, de parcă se temea să n-o frîngă.

Luara și-a scos salba, punînd-o în mîinile daharei, care o privea uimită : își dorise atît de mult podoaba aceea, încît i s-a tăiat răsuflarea și a rămas fără grai, răsucind-o pe degete în neștire. Asculta înfiorată glasul bucăților de os ce se izbeau una de alta. Acum, că puterea leoparzilor trecuse asupra sa, avea să pășească fără teamă pe sub bolțile pădurii, în cîmpia cea mare... A îmbrățișat-o pe rhună dintr-un imbold nestăpînit, iar pletele roșcate și cele negre s-au amestecat ca apele unei cascade. Apoi, Luara s-a desprins și i-a șoptit ceva, arătînd spre vatră. În vreme ce dahara îngrămădea ramuri și mușchi uscat peste vechea cenușă, rhuna s-a lăsat în genunchi, scormonind nisipul lîngă bolovanul pe care stătea Khun. A dat la iveală două pietre verzui, cu colțurile tocite de nenumărate izbituri și s-a aplecat peste mormanul de lemne.

În clipa aceea, bărbatul i-a cuprins mîinile într-ale sale, luîndu-i pietrele cu blîndețe. La fel de nedumerită ca și rhuna, Warra l-a văzut apropiindu-se de vatră și lovindu-le una de alta cu atîta putere că un roi de scîntei a țîșnit în toate părțile. O flacără s-a prelins peste mușchi, mistuindu-l, dar rășina de pe crengile de pin se aprinsese deja și, curînd, vîlvătăile izgoneau întunericul.

Dahara și rhuna se uitau la vînător cu ochii măriți de o negrăită mirare. Cum izbutise să afle taina pe care Luara o păzise cu atîta străşnicie ?... Ferindu-și privirea, Khun s-a afundat într-un cotlon pe jumătate ascuns de

șiroaiele izvorului ; cînd s-a întors, pășea încet și Luara a simțit o căldură ciudată încingîndu-i obrajii : daharul avea brațele pline de flori roșii. Rhuna a zîmbit, strîngînd degetele Warrei, i-a întins cealaltă mînă și au ieșit împreună din peșteră, sub stelele ce străluceau asemeni unor focuri îndepărtate.

CULOAREA DE UMBRĂ

Nu izbutea cu nici un chip să se oprească, nici măcar nu-şi putea lua privirea de la fiara tolănită sub copacul singuratic, fără o frunză. Deodată, un bolovan i s-a rostogolit de sub tălpi şi pantera a întors alene capul, aţintind-o cu ochi strălucitori...

Kera s-a trezit scăldată în sudoare. A dat să se ridice, dar o sfîrşeală ciudată a silit-o să rămînă în culcuş, răsuflînd anevoie. În jur, ceilalţi dormeau cu toţii şi, treptat, spaima i s-a mai risipit. După o vreme a pornit spre gura peşterii, călăuzită de lucirea albăstruie care abia se strecura prin galeria lungă şi întortocheată.

Afară, vîntul a făcut-o să se înfioare şi, fără voie, a grăbit pasul. Poteca nu era decît un fir de nisip bătătorit, şerpuind printre stînci şi tufişuri uscate, însă Kera făcuse drumul acela de atîtea ori că l-ar fi regăsit chiar şi în bezna cea mai adîncă. În curînd, soarele avea să alunge umbrele nopţii, iar copiii lui Vhaal, Prima Panteră, zugrăviţi de străbunii suwarilor pe întreg peretele muntelui vor prinde viaţă. Erau nenumăraţi, jucîndu-se, pîndind, aruncîndu-se asupra prăzii şi toţi îi priveau pe oameni cu ochi care ardeau şi îngheţau deopotrivă, toţi păreau să trăiască, razele dezvăluind freamătul muşchilor sub culoarea ce acoperea piatra, neastîmpărul şi puterea din trupurile aflate veşnic în mişcare. Ca întotdeauna, Kera s-a oprit înaintea lor. Ştia, de ani de zile, locul fiecărei linii, însă picturile acelea ajunseseră să-i stăpînească gîndurile oriunde s-ar fi aflat, iar atunci cînd le avea înainte nu încetau s-o tulbure, s-o uimească, la fel ca întîia oară... S-a apropiat, şi-a lipit obrazul şi palmele de stînca rece şi a rămas aşa un timp, simţind cum muntele se trezea din somnul greu al nopţii.

...Îngenuncheată între vasele pline cu seu, Kera frămînta lutul galben şi gras. Pe lîngă ea treceau vînători cu scuturi de nuiele împletite şi lănci cu vîrful din coarne de cerb, femei ducînd ulcioare pe umeri, copii fugărindu-se cu ţipete ascuţite. Şi toţi purtau, pe scuturi, pe ulcioare ori pe cîte un petec de piele atîrnat la gît, chipul Primei Pantere.

Mîinile Kerei se mişcau singure, căci gîndurile îi rătăceau aiurea. De mică deprinsese meşteşugul de a-l înfăţişa pe Vhaal. Făcea ce făcuseră atîtea alte suware înaintea ei, murmura aceleaşi vorbe, dar nu mai credea în puterea lor... A muiat pensula în vopsea : liniile ieşeau strîmbe, tremurate şi a trebuit să pună ulciorul de-o parte, fără să isprăvească. A închis ochii. Înapoia pleoapelor s-au ivit iarăşi, nechemate, siluetele de pe povîrnişul abrupt. Stră-

bunii purtaseră război cu neamul panterelor, alungîndu-l din peșteră și de pe munte. Statornicindu-se în locurile acelea, își însemnaseră ținutul și sălașul cu zugrăveli parcă plămădite din carne și sînge, nu stoarse din lutul fără viață. Datina se păstrase și, cu fiecare generație, o fiică a tribului deprindea tainelor culorii. Dar, cu vremea, în lucrul lor nu mai rămăsese nimic din ce începuseră străbunii. Nu mai era decît frica. Ea îi silea pe oameni să se înconjoare pretutindeni cu chipurile lui Vhaal, însă nici unul nu se putea măsura cu cele din vechime, pe care soarele și frigul nopții nu izbuteau să le șteargă, iar șiroaiele ploilor de primăvară nu putuseră să le spele în atîta amar de ani.

Deodată, Kera s-a pomenit rostind vorbele numai de ea știute. Datina cerea să fie șoptite cînd bulgării de pămînt se amestecau cu seul din vase, dar nimeni nu încercase să le pătrundă înțelesul. „Negrul se plămădește din noapte, galbenul vine de la soare, însă de vrei să nu mori niciodată, caută culoarea lui Vhaal, culoarea de umbră". Kera a ridicat din umeri. Lutul galben i-l aduceau femeile de la izvoare, cel negru îl lua din adîncurile peșterii, iar verdele se trudea să-l scoată din ierburile culese de pe creastă. Și negrul era aidoma cenușii, verdele căpătase deja culoarea frunzelor pălite de arșiță... Mînioasă, a țîșnit în picioare, azvîrlind vasele și pensula. Va pleca să caute alte culori, și nu la izvoare. Înspre răsărit se întindea ținutul de nisip, însă mai departe, la capătul zării, se ghiceau alți munți, asemeni unor vîrfuri de lance. Acolo va găsi, poate, culoarea soarelui și-a beznei, culoarea de umbră fără de care nici o zugrăveală nu prindea viață.

*

* *

Încovoiată, clătinîndu-se, Kera a mai făcut cîțiva pași, apoi s-a prăbușit din nou. A rămas întinsă, abia mai răsuflînd. Vîntul îngrămădise deja nisipul în jurul ei, cînd a izbutit să se ridice și a pornit să urce dealul. Tălpile i se afundau în povîrnișul moale, mîinile căutau zadarnic un sprijin în pulberea ce i se scurgea, fierbinte, printre degete. Întunecimea se coborîse brusc peste dune ; soarele, cerul, deșertul, toate se amestecau într-un vîrtej șfichiuitor și suwara mergea înainte, orbește, cu pieptul ars de dogoarea văzduhului, cu trupul săgetat de nisipul care se. năpusteau asupră-i de pretutindeni.

După o veșnicie a ajuns în vîrful colinei. Prin furtuna care se învolbura cu urlete de fiară a zărit ceva, ca o umbră, tăindu-i calea. Și-a strîns pleoapele cu putere, dar, cînd a deschis ochii, umbra era în același loc, nespus de mare, veghiind întinderile de nisip : Vhaal, pantera neagră. Picioarele n-au mai vrut s-o poarte și Kera s-a prăvălit fără un geamăt, așteptînd sfîrșitul.

Nu știa cît zăcuse așa, încremenită de spaimă. Cînd și-a ridicat fruntea, privind cu

fereală împrejur, furtuna încetase. Deasupră-i, zugrăvită pe un stei de piatră, pantera o privea cu ochi ce sclipeau în soare : semnul de hotar lăsat de cei vechi. Era la marginea ținutului suwarilor. Dincolo de dune se înălțau munții unde nimeni din neamul ei nu se încumetase vreodată. S-a răsucit pe-o parte, ferindu-și chipul cu brațele și ascultînd tăcerea deșertului, care sorbea lacom picăturile de sudoare ce-i alunecau pe gît aidoma unor lacrimi.

Deșertul, bătrîn ca însuși timpul, o lume de foc și jar, însuflețită doar de vîntul ce răscolea dunele. Un pas, încă unul și încă unul. O dună după alta. Suiș, coborîș, scrîșnetul nisipului sub tălpi, strălucirea nefirească a dunelor, albe în lumina zorilor, roșii la asfințit... Cu buzele crăpate de arșiță, Kera murmura descîntecul străbun. Culoarea de soare. Era acolo, în șuvoaiele de foc ce-i scăldau trupul, în nisip și în stele — ochii nopții. Și mai era negrul adînc al cerului, pînă cînd se iveau zorii, lăsînd doar un petec ce se tîra ostenit pe pămînt : umbra Kerei. Cum să prindă culorile acelea, cum să închidă în vasul de lut o fărîmă de nemărginire ?

...Soarele coborînd către zare a luminat o clipă intrarea în peșteră, pe jumătate ascunsă de niște tufe. De cînd lăsase în urmă deșertul, Kera urca necontenit și nopțile erau tot mai reci. Munții nu se asemănau celor din ținutul suwarilor. Stîncile de aici erau înecate de ierburi și pîraie sprintene săltau printre rădăcinile unor copaci cum nu mai văzuse : înalți

pînă la cer, cu ace lungi, verzi și negre în loc de frunze, și trunchiurile atît de groase că nu le putea cuprinde cu brațele. Și văzduhul era altfel, mai proaspăt, mai răcoros la amiază, fără norii de pulbere care se ridicau la fiece adiere în preajma peșterii unde se născuse.

A rupt un vraf de ramuri și le-a îngrămădit la gura vizuinei ; curînd, lemnul ardea cu trosnete, iar flăcările umpleau pereții de ape sîngerii. Se făcuse frig. Kera s-a ghemuit lîngă foc, strîngîndu-și genunchii la piept cu brațele. Moleșeala îi îngreuna tot mai mult pleoapele și, în cele din urmă, s-a lăsat la pămînt, biruită de oboseală.

În noaptea de afară a răsunat un răget, apoi, o umbră uriașă a crescut de partea cealaltă a flăcărilor. După o clipă s-a pierdut în întunecime, dar Kera nu îndrăznea să se clintească. Vhaal era acolo, aproape, pîndind-o. Îi zărise ochii și lucirea colților, auzise scrîșnetul ghearelor pe pietre.

Gîndul că n-avea să mai apuce zorii a săgetat-o ca o durere. Erau atîtea lucruri pe care nu le făcuse, atîtea de isprăvit, de văzut și de aflat... După saltul panterei ce va fi ? Doar uitare, tăcere și întuneric. Și nimeni, niciodată, nu-și va aminti că ea, Kera, fusese cîndva pe lume. Nici oamenii, nici stîncile... S-a aplecat încet, ca într-un vis, desfăcînd legătura cu vopsele. A scos un bulgăre de lut, apoi altul ; a început să îi frămînte, stropindu-i cu apă și picurînd seva ierburilor strivite.

Prima dungă neagră s-a curmat brusc. Frica îi scutura trupul prea tare și suwara a lăsat brațul în jos, neputincioasă. A rămas cu ochii ațintiți la peretele pe care dansau pete de umbră și lumină. Deslușea trupuri prelungi, mlădioase, spinări arcuite, cozi biciuind văzduhul, fulgerarea ochilor galbeni sau verzi...

S-a pomenit strîngîndu-și tîmplele în palme de parcă voia să le fărîme. Inima îi bătea nebunește și simțea un gol în pîntece, ca și cum ar fi privit într-o prăpastie fără fund. A întins mîna spre perete, dar nu l-a mai găsit. Piatra se prefăcuse în văzduh jilav, încărcat de mirosuri : al pămîntului, al frunzelor, al apei și, printre ele, atotputernic, al vieții. Umbră între umbre, se furișa prin desișuri, pîndind fiece foșnet, fiece adiere. Deodată, în jur s-au ridicat, răscolitoare, izurile spaimei, și trupul i s-a încordat, gata de marele salt...

Dezmeticindu-se, Kera s-a tras un pas înapoi ; pe stîncă, Vhaal încremenise în mijlocul săriturii, cu botul căscat și ochii vărsînd văpăi. S-a uitat neîncrezătoare la zugrăveala fără seamăn, apoi și-a privit mîinile mînjite de vopsea ca și cum atunci le vedea pentru întîia oară. Culorile erau așa cum le dorise dintotdeauna : blana — pată de negură, ochii — jar verde, scînteietor. În clipa aceea și-a dat seama că peretele era scăldat în lumina zilei. S-a răsucit, înăbușindu-și cu greu țipătul. Focul murise și, lîngă grămada de tăciuni stinși stătea Vhaal, al cărui trup uriaș făcea vizuina să pară

mai strîmtă. Suwara și-a mușcat buzele, lipindu-se de stîncă. Părul de pe spinarea panterei, zbîrlit, se lăsa la loc, vîrful cozii i se mișca alene, ca un șarpe sătul ; s-a mai uitat o vreme la geamănul său, la fata de-alături, apoi a ieșit fără grabă, pe cînd Kera luneca de-a lungul peretelui, prăbușindu-se în uitare.

S-a trezit abia la amiază și primul lucru pe care l-a văzut a fost trupul cerbului, aruncat de-a curmezișul intrării. Vhaal era afară. A privit-o, îngustîndu-și ochii, iar suwara a trecut prin fața lui cu pași măsurați de bătăile inimii. După o clipă s-a uitat înapoi, fără să vrea : fiara îi adulmeca urmele, pufnind. A pornit mai departe și Vhaal s-a prelins după ea, neauzit, umbră ce înghițea razele soarelui.

...Kera a simțit pămîntul fugindu-i de sub picioare. Și-a încleștat degetele într-o tufă de scaieți, smulgînd-o din rădăcină, nenumărați spini și colți de piatră i-au zdrelit carnea, însă durerea a săgetat-o abia jos, la poalele povîrnișului. S-a ridicat anevoie, sprijinindu-se de o stîncă. Pantera se și ivise pe buza rîpei : s-a uitat la ea, apoi a dispărut din nou, iar suwara a răsuflat adînc. Știa că Vhaal n-avea să se mai arate o vreme. Uneori nu-l zărea o zi întreagă, pentru ca la asfințit să-i iasă înainte, ațintind-o cu ochii aceia în care nu se putea desluși nimic. Noaptea îi dădea tîrcoale, într-o tăcere apăsătoare, și Kera se înfiora de cîte ori adierile îi aduceau mirosul greu al fiarei întoarse din hăituială. La început, gîndul că pentru Vhaal nu

decît o pradă, aproape c-o scosese din minți. Tresărea la fiece foșnet, se poticnea orbește în iarba deasă, iar spaima o silea să alerge pînă se prăbușea fără suflare, îi umplea gura de acreală, asemeni fructelor înghițite în pripă, nemestecate. La căderea serii, frica devenea de neîndurat, într-atît că suwara ajunsese să aștepte cu nerăbdare lovitura de labă care avea să-i scurteze chinul. Însă Vhaal nu se grăbea să curme vînătoarea aceea ciudată, de parcă ar fi vrut să-i calce pe urme pînă la capătul lumii... Într-un tîrziu, chiar și spaima i se istovise. Nu mai era decît o durere înăbușită noaptea și o împunsătură iute la prima geană de lumină, făcînd-o pe Kera să sară în picioare, încă nedezmeticită din amorțeala somnului. Pașii o purtau tot mai adînc în ținutul acela străin, iar suwara mergea din zori pînă-n seară, fără să știe încotro, fără să-i pese dacă drumul se va sfîrși vreodată.

Pînă într-o zi, cînd a văzut ivindu-se în zare un copac stingher, care-și întindea spre ea crengile desfrunzite, ca o chemare. Copacul din vis. Aproape, mereu mai aproape... Un țipăt i-a oprit inima, dar nu era decît o pasăre și Kera a privit-o cum se pierdea în depărtare. S-a mai uitat o dată la cerul limpede, nemărginit, apoi, cu umerii încovoiați, a pășit în umbra trunchiului.

De pe fiece ramură, fiii și fiicele Primei Pantere o aținteau cu ochi arzători. Nici una nu se clintea din loc. Doar cozile lungi biciuiau

văzduhul și urechile se mișcau necontenit, iar la răstimpuri, cîte o labă tresărea, dînd la iveală ghearele albăstrui, arcuite. Deodată, o creangă a trosnit chinuit, ca un geamăt : una din pantere se ridicase pe jumătate și acum se întindea. Kera și-a simțit gîtul uscat, trupul dogorind ca jarul. Într-o fulgerare, s-a văzut în mijlocul unei învălmășeli de spinări negre, tăvălită prin țărînă ca o frunză purtată de vînt, zvîrcolindu-se neputincioasă.

Pantera a căscat și s-a lungit înapoi, cu capul pe labe. Kera a închis ochii. A trecut pe sub ramurile joase ținîndu-și răsuflarea, iar cînd și-a venit în fire, copacul rămăsese în urmă. Un mîrîit surd i-a încrîncenat carnea ; a șovăit dar nu se întîmpla nimic, apoi și-a dat seama că sunetul venea de lîngă ea și nu din spate.

Vhaal pășea alături, atît de aproape că umbrele lor deveniseră una. Genunchii suwarei s-au înmuiat și s-a pomenit sprijinindu-se de grumazul panterei. Vhaal a încremenit. Mîrîitul ce-i creștea în gîtlej s-a stins, a privit-o și a pornit încet, potrivindu-și mersul după al ei.

Cînd s-au oprit, copacul nu mai era decît o pată la marginea zării și înserarea se grăbea să-l înghită. Jur împrejur, grohotișuri și stînci roșcate se îngrămădeau într-un pustiu de piatră stearpă, care păstra încă fierbințeala zilei. Kera și-a desprins degetele din blana deasă. A făcut cîțiva pași singură, dar se clătina pe picioare, vlăguită, și a trebuit să se așeze la poalele unui

stei ce se boltea deasupră-i ca un braț ocrotitor. Vhaal se uita la ea, iar ochii verzi luceau aidoma unor stele în lumina săracă a amurgului. Nopți la rînd, ochii aceia o urmăriseră pînă și-n somn ; zile întregi o făcuseră să gonească fără încetare. Însă acum, cutezînd să-i înfrunte, suwara nu desluşea înăuntrul lor decît o aşteptare înfrigurată, pe care n-o putea pricepe. Spaima stătuse mereu între ei, ca un zid de beznă, hăituind-o cu suflarea-i otrăvită. Dar spaima rămăsese acolo, sub copacul panterelor și n-avea să-i mai dea tîrcoale vreodată, nici măcar în vis... Pleoapele îi coborau, grele, și în cele din urmă a adormit, vegheată de ochii lui Vhaal.

A trezit-o frigul tăios al nopții. Piatra pe care se ghemuise părea un sloi de gheață, colțurile îi intraseră în carne, trupul îi amorțise de tot și s-a răsucit spre perete, încercînd să-și stăpînească tremurul. A simțit o răsuflare fierbinte pe gît, a dat să se întoarcă, însă apăsarea unor labe mari a țintuit-o locului ; apoi, pantera s-a lipit de ea, acoperind-o din creștet pînă în tălpi. Kera a rămas nemișcată, pe cînd căldura i se răspîndea încet în vine, toropitoare ca văzduhul amiezelor de vară. Vhaal o veghease fără odihnă, ferind-o de primejdii, ocrotind-o de colții alor săi, iar acum o încălzea cu trupul lui, așa cum în ziua aceea, la peșteră, îi dăruise cerbul doborît în timp ce ea dormea... S-a cuibărit mai bine și a închis ochii, liniștită, pentru prima oară după atîta vreme.

* * *

Pantera se depărta cu pași neauziți printre vălătucii de ceață. Kera a ridicat capul o clipă, apoi s-a vîrît la loc în culcușul de frunze, încercînd să adoarmă din nou. Zadarnic : frigul îi alungase somnul. S-a tîrît afară, zgribulindu-se cînd aburii reci i s-au lipit de piele ; zorilor vizuina, o gaură între niște stînci prăvălite una peste alta, era atît de îngustă încît nu știa cum încăpuseră amîndoi în ea. Dar negura se lăsase încă înainte de amurg și Vhaal n-a mai vrut să meargă cu nici un chip... Acum plecase la vînătoare, deși suwara nu pricepea ce ar fi putut să prindă în norii alburii care acoperiseră întreaga lume. Arsura din pîntece i-a amintit că de două zile nu pusese nimic în gură. Poate că, în sfîrșit... Kera s-a rezemat de piatra umedă, începînd să aștepte.

Pe la amiază, vîntul s-a pornit să sufle fără veste. O rază de soare a străpuns pîcla, apoi alta ; fuioarele de ceață se destrămau dezvelind tufe uscate, lespezi roase de ploi, trunchiuri negre și strîmbe, al căror șir se curma brusc, nu departe de locul unde stătea suwara. Într-un tîrziu, văzduhul s-a limpezit de tot. Kera s-a sculat anevoie, scuturîndu-se de amorțeală, și a pornit prin crîngul mort.

Pe neașteptate s-a pomenit înaintea unei rîpe — rană deschisă în trupul muntelui. Un soi de potecă întortocheată șerpuia spre fundul văgăunii, presărat cu bolovani. Pe alocuri

se vedeau șanțuri săpate de puhoaie, bălți cafenii, stătute, desișuri de salcîm. Chiar în mijlocul rîpei, dintr-un ochi asemeni unui petec de cer, porneau trei firicele de apă limpede, pierzîndu-se printre tufe.

Kera a coborît în fugă, abia atingînd țărina cu tălpile. Izvorul șopotea alene în căușul său de piatră ; i-a oglindit chipul, apoi s-a spart în nenumărate frînturi cînd suwara și-a cufundat brațele înăuntru. Deodată, un urlet prelung a răsunat în spatele ei, părînd să vină de undeva, din măruntaiele pămîntului. Nici nu se stinsese, că un altul a izbucnit mai aproape, făcînd-o să se cațere pe o grămadă de pietre. A rămas nemișcată, ascultînd cu încordare liniștea care se lăsase iarăși peste văgăună. Locul părea pustiu, însă Kera apucase să zărească spinările ce se furișau printre tufe. Dholeii : cîinii roșii. Mai răi decît lupii, mai vicleni decît vulpile, se strîngeau în haite, ca numărul să le dea tărie, dar se fereau de oameni și de fiarele mari, căutînd adesea hoiturile, pentru care se încăierau cu rudele lor, șacalii.

Licăriri de tăciune s-au aprins la poalele movilei și unul dintre cîini și-a ridicat botul, adulmecînd văzduhul. Pînă să se dezmeticească, Kera s-a pomenit într-un cerc tăcut, amenințător. Erau slabi de li se vedeau coastele, cu blana roasă și plină de colb, dar cei mai mulți aveau colți tari, de jivine deprinse să lupte pentru viață. O aținteau nedumeriți. Adierile le aduceau, amestecate, izul fricii și mirosul omului. Pe primul îl știau prea bine — îl răspîndea orice

pradă și asta dădea plăcerea hăituielii. Nici al doilea nu le era străin, dar îi făcea să se înfioare de o sfială firească. Oamenii erau puternici și, în preajma lor, simțeau cum li se trezește în adîncurile ființei un îndemn de supunere și umilință. Făptura dinaintea lor era deopotrivă om și pradă ; un timp, teama și pofta au părut să cumpănească la fel.

Suwara se ghemuise pe creasta dîmbului, însă picioarele îi alunecau mereu și, pe neașteptate, un cîine și-a pierdut răbdarea. A sărit s-o înșface, dar altul s-a năpustit asupra lui, mușcînd, sfîrtecînd. Ca trezită din somn, Kera a țîșnit prin spărtura cercului de răsuflări încinse și mirosul spaimei a umplut văzduhul, copleșitor. Uitînd de orice, dholeii au izbucnit în lătrături întărîtate și au pornit după ea. Se îndemnau cu urlete ce nășteau ecouri ciudate între pereții văgăunii și, din găuri, de după stînci, din tufele de mărăcini, se iveau alții, într-o curgere fără capăt.

La răstimpuri, păreau s-o fi încolțit, dar Kera o lua îndată pe alt drum, bătînd aerul cu brațele, ca o pasăre încurcată în plasa vînătorului. Ajungînd la poalele rîpei, a încercat să urce, însă tălpile îi alunecau pe bolovanii lucioși și s-a rostogolit înapoi, icnind de durere. N-a apucat să se ridice : haita se și îmbulzea în jurul ei, fremătînd. Goana îi stîrnise într-atît, că ar fi fost de ajuns o tresărire ca s-o sfîșie, dar suwara părea că împietrise. Dholeii se în-

ghesuiau deasupră-i, ultimii luptînd furioși să ajungă în față ; mai întîi cu sfială, apoi cu tot mai multă ațîțare, boturile au prins să lunece peste pielea și pletele jilave.

Lipăituri, colți care apucau fără să se-nfigă, hîrîit și gemete. Degetele Kerei se adînciseră în țărînă, picioarele îi vîsleau într-o goană închipuită, se zvîrcolea, tușea, aproape sufocată sub vălmășagul de blănuri lățoase, cînd răgetul lui Vhaal a umplut lumea de tunete. Cîinii s-au oprit, șovăind. Pantera venea în salturi mari, ochii îi vărsau văpăi și haita n-a mai așteptat al doilea răget. Dholeii nu purtau război cu alte fiare ; chiar dacă prada era a lor după legea vînătorii, n-ar fi cutezat să-i stea împotrivă lui Vhaal. Au rupt-o la fugă, schelălăind înspăimîntați, dar, la capătul rîpei s-au oprit : poate că pantera avea să le lase rămășițele ospățului, după ce se va fi îndestulat...

Vhaal se plecase peste fata pe jumătate afundată în crusta cafenie și o adulmeca neliniștit. După o vreme a întins o labă, atingînd-o cu grijă, ca pe un pui firav. Kera își venea în fire, încetul cu încetul ; și-a dat la o parte șuvițele murdare care-i acopereau ochii, apoi l-a cuprins pe Vhaal de grumaz, îngropîndu-și obrajii în blana lui. Tîrziu, suspinele suwarei au încetat și pantera a împins-o ușor cu botul — mîngîiere și îndemn. Kera s-a ridicat, clătinîndu-se. Soarele asfințea cînd au ieșit din rîpă ; undeva, la marginea zării, razele lui înroșeau primele dune.

— :..Era dimineață și în preajma peșterii nu rămăseseră decît femeile care uscau ulcioarele. Cînd Vhaal s-a ivit pe poteca îngustă, pufnind și încrețindu-și botul a nerăbdare, cele trei suware l-au privit uluite, nevenindu-le să-și creadă ochilor. În clipa următoare alergau mîncînd pămîntul, să le ducă celorlalți vestea că panterele se întorceau în locurile pe care le stăpîniseră odată... Vhaal nu s-a luat după ele. Din spate se apropiau pașii osteniți ai Kerei ; o mînă i s-a lăsat pe spinare, un glas abia auzit i-a șoptit numele. Au pornit amîndoi la vale, spre sălașul oamenilor.

În peșteră, toate păreau neschimbate : culcușurile, vetrele în care focul mocnea încă, grămezile de piei și mormanul de împletituri abia isprăvite. Într-un cotlon zăceau, neatinse, pensulele și vasele cu vopsele. Kera s-a aplecat, trecîndu-și palma peste uneltele acelea vechi, lustruite de atîtea suware pînă la ea. Parcă vedea aevea zbuciumul deșertului în furtună, peștera unde-l zugrăvise pe Vhaal în noaptea cînd credea că va muri, copacul plin de trupuri negre, văgăuna dholeilor... Și, deodată a priceput că amintirile erau acolo, înăuntrul său, așteptînd să prindă viață, în culori de soare, jar și umbră.

Spre seară, cînd războinicii s-au năpustit în adîncul muntelui, urlînd ca să-și dea curaj, Kera dormea. Pantera i-a ațintit fugar, apoi a căscat, iar înaintea colților lucitori avîntul suwarilor s-a frînt asemeni unui trunchi izbit de

trăsnet. În tăcerea tulburată doar de răsuflări iuţi, a răsunat un strigăt ; abia atunci, oamenii s-au uitat în jurul lor şi spaima li s-a prefăcut într-o uimire fără margini. Pereţii erau acoperiţi cu zugrăveli cum nici străbunii nu ştiuseră să aştearnă şi, în toate, Vhaal păşea alături de Kera, veghiind-o ca o umbră credincioasă.

Războinicii au privit iarăşi copacul panterelor, haita învălmăşită deasupra prăzii, apoi s-au întors spre uriaşul cel negru, care nu se clintise de lîngă fata adormită. Şi-au lăsat armele jos, îngăduind femeilor şi copiilor să se furişeze înăuntru, iar Vhaal s-a întins nepăsător, fără să ia seama la foială şi murmure.

ULTIMUL WHAL

A lovit din toate puterile mistreţul ce grohăia furios, gata să se repeadă. Din desişuri creştea larma care gonise jivina, se auzeau paşii grei şi gîfîitul vînătorilor. Strigătelor de îndemn, Gurk le-a răspuns aţîţat şi a izbit iarăşi, cu sete ; îi rupsese unul din colţi, dar mistreţul nu voia să moară. Se prăbuşise pe o coastă, pîndindu-l încă — avea ochii împăienjeniţi de vinişoare roşii, botul i se umpluse de spumă, copitele îi zvîcneau, scurmînd ţărîna. Gurk n-a mai apucat să ridice arma : un vîjîit, şi ghioaga lui Ruh s-a abătut peste ţeasta păroasă, spărgînd-o ca pe o coajă de ou. Ceilalţi veneau în goană, însă trupul uriaş nu mai mişca, iar Ruh a început să taie hălci aburinde.

Tot drumul înapoi, Gurk a simţit fierbinţeala aceea ciudată, care-l cuprindea după fiecare vînătoare. Păşea în urma lui Ruh, uitîndu-se la umerii şi braţele-i vînjoase ; picioarele sale, mai sprintene, îl ajutaseră să ajungă mistreţul, dar nu-l putuse răpune dintr-o lovitură.

Cei mai mulţi whali ar fi izbutit. Ştia, căci împărţise cu ei osteneala hăituielilor prin pădurea întunecoasă, pîndele şi primejdia din ierburile cîmpiei ; erau neam de vînători aprigi şi erau fraţii lui. Ar fi vrut să fie asemeni lor, însă nu reuşea. Acolo unde el întrezărise doar scînteieri de licurici în umbra frunzişului, Ruh sau Ghaw vedeau şi fiarele ai căror ochi se aprinseseră în beznă ; cunoştea izul apei rele şi duhoarea fiecărei jivine, dar Horl avea mirosul mai ascuţit decît un cîine şi deosebea cerbul ce rumegă de cel speriat, gata să fugă la orice foşnet ; desluşea cîţi lupi se aflau într-o haită numai ascultîndu-le urletele, şi totuşi, nu pricepea încă graiul adierilor ori zvîcnirea tainică a ierburilor la trecerea şarpelui. Gurk era cel dintîi cînd se încleştau cu fiarele — pentru ca tribul să nu-i ghicească teama. Căci, dacă whalii se aruncau în luptă orbeşte, încrezători în ghioagele lor, el nu putea uita cîţi pieriseră răpuşi de puterea şi viclenia vînatului.

...Femeile aprinseseră Focul afară, la intrarea în peşteră : semn de bucurie şi îndestulare. Păstrate în cuşti cu pereţii de piatră ori în gropi adînci, flăcările erau ferite de ploaie sau de vînt şi hrănite cu crenguţe uscate, pe care făptura lor pîlpîitoare le înghiţea cu o foame niciodată potolită. Adus pe pămînt de o suliţă albă, căzută din cer la vreme de furtună, prins şi îmblînzit de oameni, Focul îi ferea de frigul nopţilor şi alunga cea mai netemătoare fiară — cînd îşi ridica trupul din grămada de lemne, grăind cu glas de vipie şi tunet, whalii îl simţeau cu adevărat părintele tribului.

De pe o piatră, mai la o parte, Gurk se uita la femeile ce pregăteau ţepuşe pentru fript, înfigînd în ele fîşii de carne. Fiicele whalilor mînuiau adesea toporul şi ghioaga alături de bărbaţi şi poate, din pricina asta, chiar cele mai tinere aveau purtări repezite, aspre. Nesupuse, cu pletele ca o coamă, cu ochii adumbriţi de sprîncene groase, îl făceau pe Gurk să se piardă cu firea în preajma lor. Ochii aceia cu sclipiri galbene, el i-ar fi vrut liniştitori, senini, ca ai căprioarelor ce veneau seara la izvor şi pe care nu se înduraseră vreodată să le răpună... Femeile îi simţeau teama, şovăiala ; unele se fereau de el, altele rîdeau. Gurk ştia cît este de urît : chipul îngust, trupul prea înalt, prea subţiratic îl deosebeau de ceilalţi pînă şi noaptea. Cînd era copil văzuse un bizon cu blană albă zăcînd într-o mlaştină. Sălbăticiunea se afundase pe jumătate şi mugea înfricoşată, dar turma nu se oprise din drum — trecea pe lîngă acel ce-avea să piară, asemeni unei viituri de movile pămîntii, nepăsătoare. Ar fi putut să-l scape ; în loc de asta îl lăsaseră în seama oamenilor şi-a lupilor, iar Gurk se întrebase ani la rînd de ce. Cînd a priceput, s-a gîndit întîi la whalii care-l

teau cu puterea lor, a tuturor. Apoi, la el, Era *el* unul din trib ? Oare de ce iscodea mereu înăuntrul lucrurilor, vrînd să desluşească pentru ce fuseseră alcătuite cum erau şi nu altfel ? Căuta Horl pricina pentru care după arşiţă veneau ploile, pierdea Ruh vremea să afle de ce se zbuciuma rîul peste pragurile din munte doar pentru a se domoli în cîmpie şi a pieri în adîncurile Lacului cel Mare ? !

Ceva a trecut prin faţa lui, umbrindu-l o clipă : Horl o trăgea de mîini pe Iza şi femeia se împotrivea, în joacă. Gurk s-a uitat după ei pînă ce s-au pierdut în desişuri, apoi s-a ridicat, cu prefăcută nepăsare. Foamea îi dispăruse ca şi cînd n-ar fi fost, mirosul cărnii rumenite i se părea acum înecăcios. A pornit încet spre pădure, singur cu gîndurile care nu-i dădeau pace.

De cîte ori nu căutase să le dăruiască whalilor ceva, să le aducă un folos, să fie mai mult decît un bărbat cu mintea de copil. Dar nimic nu-i izbutea... O dată născocise un lucru care i s-a părut însemnat. Gîndul se născuse pe cînd privea nişte păsări zburînd printre ramurile mlădiate de vînt — a rupt o creangă de alun, i-a potrivit la capăt o piatră, a arcuit-o cît a putut. Cînd i-a lăsat vîrful slobod, lemnul a despicat văzduhul cu un şuierat, iar piatra a ţîşnit atît de iute că abia a zărit-o. A mai încercat o dată, de nenumărate ori, lovind un

trunchi pînă ce i-a jupuit coaja. Atunci l-a chemat pe Ghaw, curios din fire şi mai răbdător decît alţii. I-a desluşit rostul născocirii, l-a îndemnat s-o folosească. Dar în mîinile uriaşului piatra nu voia să stea la locul ei, iar lemnul s-a frînt ca un os de pasăre între fălcile lupului. Ghaw s-a întristat : n-o făcuse înadins, de vină era stîngăcia pe care toţi i-o ştiau. Întotdeauna îi purtase de grijă lui Gurk, luîndu-i partea de cînd erau copii — poate pentru că nu-i plăcea să-i vadă pe cei tari rîzîndu-şi de el, poate pentru că Gurk se dovedea atît de dornic să fie asemeni celorlalţi. Însă nu pricepea cum ar putea să doboare vreo jivină altfel decît cu ghioaga sau toporul. Suliţele, torţele, pietrele erau pentru fetele temătoare, ieşite prima oară la o hăituială. Un whal adevărat, fie el bărbat sau femeie, nu trebuia să şovăie a se apropia de vreo fiară. Gurk fusese mereu în frunte, deşi n-avea puterea altora — începea oare să-şi piardă curajul ? Ascultîndu-l, Gurk a lăsat capul în jos — uriaşul grăise tocmai ce-i şopteau gîndurile sale de-atîta vreme...

Cînd a ieşit dintre ultimii copaci, înaintea lui se întindea cîmpia : pretutindeni ierburi dese, mai înalte decît un om, cu firul gros, mustind de sevă. Şi undeva, spre apus, deasupra mării unduitoare, Muntele Alb. Statornic, dintotdeauna acolo, acoperit cu blană de culoarea luminii din zori. Neschimbat ca Muntele Alb, spuneau bătrînii. De la un timp

însă, deasupra vîrfului rotunjit se iveau mereu vălătuci de fum, de parcă înăuntru s-ar fi aflat o peşteră cît cîmpia, în care nenumărate triburi îşi uniseră Focurile. Ce semn să fi fost oare ?...

Gurk s-a căţărat anevoie pe un stei de piatră cenuşie — nu erau decît puţine, răspîndite în ierburi ca nişte urşi adormiţi şi ploile le făcuseră alunecoase, dîndu-le o netezime de tigvă. Dar de sus se vedea mai bine cîmpia şi Gurk venea adesea aici, să-şi macine îndoielile pînă tîrziu, la căderea nopţii.

Întîi a auzit nişte tunete îndepărtate, stinghere. Apoi, liniştea s-a lăsat peste lume. Şi, pe neaşteptate, vuietul ca de puhoaie, crescînd, umplînd zarea o dată cu valul de spinări albe, roşcate, negre : caii. Iuţi, plini de un neastîmpăr ce li se ghicea în fiece mişcare, în fluturarea necontenită a coamelor, cozilor, în hîrjoana cu muşcături şi nechezat prelung. Îşi puneau copitele pe spinarea celor din faţă, smuceau de coamă pe cei de-alături, se ridicau în două picioare, fremătînd, ciulind urechile ca să prindă zvonuri de primejdie. Însă lupii nu cutezau să se apropie, iar tigrilor nu le plăcea arşiţa şi rămîneau în desişuri — cîmpia era toată a hergheliei. Gurk ar fi rămas zile întregi să privească făpturile acelea frumoase, singurele care nu erau nici vînători, nici pradă. Căci mîncătorii de carne mai lesne ar fi prins vîntul şi caii nu alergau decît după ceva nevăzut, ceva ce nu păreau să fi găsit vreodată...

Un cal galopa înaintea celorlalţi, pată întunecată, ce se apropia clipă de clipă. Un armăsar cu trupul de beznă, cu coama atîrnînd pînă la pămînt. Venea drept spre piatra sură şi, deodată, Gurk şi-a amintit : acelaşi trup, parcă mai scund, mai firav, aceiaşi ochi, aproape omeneşti dar care, cu două ploi în urmă îl urmăreau cu spaimă dinăuntrul gropii-capcană săpată de whali de mult, dinainte ca mamuţii să plece spre miazănoapte. Calul încerca să urce pereţii abrupţi, căzînd mereu, dar fără să se lase ; numai văzîndu-l pe omul de pe buza gropii fornăise, trăgîndu-se de-andăratelea pînă ce s-a lipit de ţărîna uscată. Tremura, ostenit, muiat în sudoare. Însă Gurk ştia că nu va ridica ghioaga : ochii aceia l-ar fi urmărit peste tot, pînă şi-n somn dacă ar fi făcut-o... N-avea cum să-l scoată din capcană, dar în fiecare zi răsăritul îl găsea acolo, aruncînd înăuntru mormane de iarbă pline de rouă. La început, calul se arătase neîncrezător ; cu vremea se obişnuise şi venea singur la el, întinzîndu-şi fără teamă grumazul. Apoi, cînd vipia se sfîrşise şi torentele au prefăcut iarăşi cîmpia în mlaştină, Gurk găsise groapa umplută cu ape tulburi şi nici urmă de armăsar... Acum, calul cel negru îl privea de la poalele stîncii, nechezînd. Un salt, încă unul, şi Gurk a fost jos. Au rămas nemişcaţi clipe nesfîrşite ; cînd mîna omului s-a lăsat pe grumazul încordat, armăsarul a făcut un pas înainte şi Gurk s-a pomenit trecîndu-şi

degetele prin coama mai moale decît pletele femeilor. Iza... Odată, pe cînd dormea, îi atinsese părul, obrazul, puful des de pe brațul ce-i ferea ochii de lumină. Ea se trezise și îl îmbrîncise, sărind în picioare. Apoi... Vorbele lui, chinuite, greoaie, rîsul femeii, ca un ascuțiș de cremene... Calul a nechezat încet. Umbrele înserării înghițeau ultimele pete de soare, herghelia era departe, adierile aduceau miros de ierburi strivite și de noapte. Răsucindu-se, armăsarul a țîșnit după ai săi, în vreme ce omul pornea spre pădure prin cîmpia deodată pustie.

Gurk a luat bucata de carne din mîinile femeii — frigea, dar mirosul îi ațîța și mai mult pofta. Rya nu s-a depărtat. Îl privea, și în ochii aidoma cerului se ivise o lucire jucăușă. Gurk îmblînzise odată un pui de vulpe — îl urma pretutindeni, iar seara venea lîngă foc, încercînd să prindă flăcările cu laba și ochii lui avea aceeași căutătură, temătoare și neastîmpărată... Whalul a rupt o ciosvîrtă și i-a întins-o femeii. O clipă, doar o clipă, degetele li s-au atins ; apoi ea s-a așezat lîngă foc și el a început să mănînce uitîndu-se la pletele lungi, revărsate ca o apă de jar peste trupul alb, peste nisipul de lîngă vatră. Așa o văzuse și prima oară, pe pietrele de la gura peșterii, în zori,

înconjurată de whalii care nu cutezau s-o atingă. Părea fără viață. Nici bătrînii nu-și aminteau să fi auzit despre oameni cu pielea netedă ca obrazul unui copil, cu părul de flacără — cum ajunsese străina la sălașul lor ? Doar Gurk s-a lăsat lîngă trupul nemișcat, i-a ascultat răsuflarea abia ghicită. Obrazul femeii dogorea, buzele-i erau crăpate, numai o rană. Cînd i-a turnat apă printre ele, pleoapele străinei s-au ridicat brusc, mîinile au apucat coaja de mesteacăn și a sorbit cu înghițituri mari, lacome, înecîndu-se și vărsînd jumătate. Gurk i-a adus alt căuș, plin, tăcerea whalilor a fost spartă de murmure, rîsete și femeia ce-și spunea Rya a rămas printre ei. Nu putuseră să priceapă de unde venea, de ce tresărea mereu de spaimă, pentru ce se ferea de vînători și de femei deopotrivă și dormea prin cele mai îndepărtate cotloane ale peșterii. Cum whalii n-o alungaseră și se arătau darnici la împărțirea prăzii, străina și-a luat locul între celelalte femei, deprinzînd lesne orice i se arăta ; curînd, răzuia pieile și hrănea Focul mai bine decît o fiică a tribului. Dar ghioagele erau prea grele pentru ea și își cioplise o piatră îngustă și lungă, netezindu-i marginile zile întregi, pînă ajunseseră mai tăioase decît așchiile rupte din cremene. Avea și alte ciudățenii. Făcuse niște cuiburi de lut, le ținuse în foc pînă se întăriseră, apoi pusese înăuntru apă și bucăți dintr-un elaf. Whalii gustaseră din carnea albită,

moale, din zeamă caldă. Unii pufniseră în rîs, cei mai mulţi se uitaseră cu milă la străina cea neştiutoare, dar nimeni n-o mustrase — îşi irosea partea ei şi nu pe-a altora. Femeilor nu le venea să creadă cînd o vedeau împletind ierburi şi flori, înşirînd scoici şi cozi de iepure pe un fir lung. Ce rost avea să şi le înfăşoare în jurul şoldurilor, să şi le prindă la gît sau în păr ? Whalii nu se acopereau decît atunci cînd începeau ploile, iar pieile uscate la fum erau bune doar ca să-i apere de frigul nopţilor... Şi alcătuirile acelea din ramuri mlădii, în care purta poverile — pînă şi copiii se arătau mai dibaci să ducă o grămadă de lemne fără să o risipească.

Focul abia mai pîlpîia însă nu era nimeni să-l înteţească. Afară, bufniţele cerului îşi deschiseseră ochii strălucitori, iar vîntul aducea urlete de lupi ieşiţi la vînătoare. Whalii dormeau. Gurk s-a întins pe blana mistreţului, căscînd ; aştepta somnul şi ziua întreagă, cu pînda, goana şi apoi încordarea dinaintea izbiturii îi trecea pe sub pleoapele îngreunate. Încă o hăituială norocoasă. Era ciudat cum, din toate cîte le trăise — chiar cu atîtea ploi în urmă că le pierduse şirul — nici una nu se irosea. Rămăseseră undeva, sub frunte şi un gînd era de-ajuns să spulbere uitarea. Dar de nimic nu-şi amintea mai bine decît de mişcările, vorbele, înfăţişarea Izei... Ţipătul l-a făcut să tresară, buimăcit. Un glas de femeie, apoi un al-

tul, gros, glasul lui Horl. Nişte vorbe de neînţeles, alt ţipăt — veneau dintr-un ungher întunecat şi abia tîrziu bărbatul s-a ivit, tîrînd după el un trup alb. Străina se zbătea încă. Zgomotele, vaietele, trezeau tot mai mulţi whali, cineva a aruncat nişte crengi în foc şi, la lumina crescută iarăşi, Gurk a văzut-o pe Iza. Se ridicase din culcuş, dar părea împuţinată, urîţită de lacrimi, de mînia care-i boţise chipul. Horl a îmbrîncit-o în lături, apoi pumnul i s-a abătut, cumplit, peste umărul Ryei, năruind-o. Atunci... Totul s-a petrecut prea repede şi whalii n-au desluşit decît o fulgerare albă cînd picioarele femeii au izbit în pieptul lat — un icnet şi Horl s-a pomenit în genunchi, holbîndu-se neîncrezător la cea care cuteza să-l înfrunte. Străina ţîşnise printre trupurile culcate în jurul vetrei. Gurk l-a zărit pe Horl împleticindu-se în urma ei cu ghioaga în mînă, a auzit strigătele celorlalţi ; apoi, un vălmăşag de plete roşcate şi nişte ochi măriţi de groază i-au trecut prin faţă şi cineva s-a poticnit de el, prăbuşindu-se pe blana de mistreţ. N-a apucat să priceapă — Horl era acolo şi ghioaga se prăvălea spre el, spre ea... A împins-o pe femeie, s-a rostogolit, a sărit strîngînd lemnul lustruit al ghioagei lui şi cele două arme s-au ciocnit cu o bufnitură seacă, asemeni unui trosnet de ţeastă.

Era în picioare ; la cîţiva paşi, Horl îşi rotea ghioaga, hîrîind de turbare şi Gurk a

știut că va muri. Deodată, o umbră s-a aștemut între ei, uriașă, iar în peșteră nu s-au mai auzit decît răsuflările pripite ale whalilor. Horl l-a privit pe Ghaw și umerii i-au căzut odată cu arma. Încet, parcă golit de vlagă, a pornit spre culcușul unde nu mai era nimeni. Fără o vorbă, Gurk s-a lăsat pe blana de mistreț; femeia s-a ghemuit lîngă el și amîndoi au rămas nemișcați, cu ochii larg deschiși în întuneric.

...În zori, străina dormea. Gurk și-a luat toporul, ghioaga și a pășit spre vatră, să ceară de la Focul-Părinte îngăduința de a răpune sălbăticiunile. Cînd a trecut pragul peșterii, Rya era alături. Whalul s-a făcut că n-o vede. Mergea repede, dar ea nu rămînea în urmă, și abia atunci a băgat de seamă cît era de înaltă; de atîtea răsărituri venise în trib și el n-o cercetase vreodată cu luare-aminte. Mai puțin împlinită ca Iza, avea însă o sprinteneală cu care fiicele whalilor nu se născuseră. Mișcările ei îi aminteau de ale cailor — la fel de iuți, la fel de firești. Pe umăr, pe obraz, pe brațe avea pete mari, vineții — Horl lovise fără cruțare. Iza i s-ar fi supus de-ndată, dar străina cu plete de jar nu se plecase. De cînd era printre whali urma rînduielile lor ; și totuși le făcea pe toate altfel. Iar acum, după datină, Gurk se legase de ea înaintea tribului — înțelegea străina asta ?

A întins mîna. Părul femeii era cald — parcă într-adevăr de jar. Cînd ea a întors capul, Gurk se aștepta la vorbe aspre, la hohote de rîs... Ochii străinei, picături de cer albastru, limpede, buzele rostind o întrebare. Whalul s-a dat înapoi, dar vorbele ei se revărsau mai departe. Blînde, dezvăluind o tristețe pe care o simțise și el, adesea. Graiul îi rămînea de neînțeles — și totuși îi plăcea mai mult decît cel repezit, șuierat, al whalilor. A încercat să-i spună că nu-i cere nimic, că nu vrea decît s-o știe aproape... Străina a scuturat din cap : nu pricepea. Dar nu și-a tras degetele dintr-ale lui și Gurk s-a clătinat, orbit — în piept îi zvîcnea ceva, urcînd în gîtlej, arzînd totul în cale. Tîmplele îi dogoreau, gîndurile i se tălăzuiau sub frunte de parcă ar fi vrut s-o spargă ; nu mai trăise vreodată asta și îi era teamă. A strîns mîna femeii și a tras-o după el, în cîmpia care se ivise dincolo de peretele găurit al copacilor.

Lîngă steiul de piatră, calul aștepta, ca în fiecare zi. Gurk i l-a arătat femeii încă de departe, i-a arătat zarea nesfîrșită, herghelia și, cînd ochii li s-au întîlnit, a știut că străina le simțea pe toate, ca și el. Tăcerea dintre ei era alta, o bucurie nouă, în care nu rămăsese loc pentru singurătate. Cînd s-au apropiat, armăsarul și-a ciulit urechile și, o clipă, Gurk a șovăit. Dar Rya s-a dus la făptura cîmpiei fără fereală ; s-a lăsat adulmecată de nările fremătătoare, i-a netezit coama, fruntea. Calul s-a liniștit. Ea îi vorbea încet și Gurk s-a rezemat de stîncă, închizînd ochii. Voia să-i păstreze

în minte aşa, trupul alb şi cel negru, lumină şi noapte, deopotrivă de zvelte, deopotrivă de frumoase. Deodată, un nechezat : Rya era pe spinarea calului, cu mîinile încleştate în coamă. Armăsarul părea să nu se fi dezmeticit. Întorcea capul spre genunchii care-i strîngeau coastele, şi-l smucea, fornăia a nedumerire. Apoi, cum ea nu se clintea, s-a ridicat în două picioare şi Gurk a încremenit. Dar femeia se ţinea zdravăn ; n-a căzut, s-a lipit doar de grumazul calului şi coama, pletele s-au amestecat într-un şuvoi de luciri roşii şi negre. Scuturîndu-se, nechezînd ca turbat, armăsarul s-a năpustit în galop pe cîmpie.

...De sus, de pe bolovanul uriaş, Gurk se uita la vîrtejul ce nu înceta să tulbure valurile mării de iarbă. Soarele era la jumătatea bolţii şi dogoarea îi încingea creştetul, umerii ; dar n-o lua în seamă. N-avea ochi decît pentru lupta aceea între două făpturi la fel de mîndre, la fel de neîmblînzite. Teama îi făcuse pumnii să se strîngă pînă la albire, grumazul şi spinarea să-l doară de parcă ar fi purtat povara stîncii pe care stătea. Teama. Rece, jilavă ca un şarpe. Nu pentru viaţa lui — pe aceea o putea stăpîni, da uitării. Dar să aştepte aşa, de-atîta vreme moartea altuia... Să vadă cu ochii minţii trupul alb zdrobit sub copite, pe cel negru frînt de ghioaga lui, să se vadă iarăşi singur într-o lume pustie... A tresărit. I se năzărise, ori goana calului se domolea ? Alte

clipe, fără capăt, flăcări ţinute în palmă. Apoi a desluşit pletele arzînd în soare, armăsarul ce se apropia într-un galop potolit. A coborît, mai mult rostogolindu-se. Jos, cele două trupuri scăldate în sudoare, acum doar un gînd, o voinţă : a Ryei. Gîfîiau amîndoi. Calul avea botul plin de spumă, obrajii ei erau roşii ca focul. Dar ochii rîdeau şi faţa rîdea şi Gurk a simţit nevoia s-o atingă, să se încredinţeze că femeia era acolo, vie şi a lui.

N-a apucat să ajungă la ea. Un tunet prelung a umplut văzduhul, preschimbîndu-se într-o grindină de ecouri. Venea dinspre Muntele Alb. Deasupra piscului se ridica tulpina unei flori de negură, înfricoşătoare. Sus, tot mai sus — pînă cînd s-a frînt şi vîntul a risipit-o în fîşii murdare, ce cădeau undeva, departe. Din măruntaiele muntelui au prins să pufăie iarăşi ghemotoace de ceaţă şi totul a fost ca mai-nainte. Însă armăsarul tropăia cu ochii ieşiţi din orbite, iar Rya se pierduse cu firea şi vorbele i se îngrămădeau pe buze într-o izbucnire care-l uimea pe Gurk. Încet, cu greu, femeia s-a mai liniştit. Mai mult prin semne i-a povestit cum pieriseră ai ei în rîurile de foc ţîşnite dintr-un pisc geamăn cu Muntele Alb. Cu cîteva răsărituri înainte, din vîrful de piatră se născuseră flori negre, ajungînd pînă la cer ; dar nimeni nu ştia ce vestesc. Ea scăpase numai fiindcă hăituia nişte caprioare cale de zile şi nopţi de sălaşul tribului.

Cînd se întorsese, cîmpia, sălașul, lacul erau doar niște pustiuri de cenușă fumegîndă — nici o vietate nu putuse fugi destul de repede... Gurk nu pricepea cum pot focul, jarul să curgă ca puhoaiele, cum poate un munte să le scuipe. Dar spaima femeii care nu se temuse de puterea lui Horl, a armăsarului, îl cuprindea treptat și pe el. A luat-o la goană spre peșteră, în vreme ce Rya lovea calul cu călcîiele, îndemnîndu-l în urma lui.

Whalii erau afară, în jurul Focului. Se întorseseră fără pradă și copiii se încăierau pentru rămășițele de la ultima vînătoare ; însă cînd Gurk și făptura jumătate om-jumătate cal s-au arătat din pădure, tribul s-a îmbulzit să-i vadă, uitînd de toate. Un whal era mai presus decît străinii — prefăcîndu-se că n-o iau în seamă pe femeia călare, vînătorii l-au ascultat pe Gurk pînă ce a isprăvit. Rîuri de foc, munți despicîndu-se, triburi pierind pînă la unul... Femeile, bărbații rîdeau cu lacrimi. Dar n-au mai rîs cînd Gurk le-a spus ce-i sfătuia străina. Pe fețe s-a înstăpînit mirarea, apoi mînia. Au răsunat primele strigăte, însă Horl i-a îmbrîncit, cerînd să vorbească tribului. Dacă Gurk cel necopt la minte voia să se ducă spre alte zări, o putea face chiar atunci — de voia să rămînă, va trebui să asculte de alții, mai înțelepți. Dar femeia să fie alungată ! Iscase numai tulburare și vrajbă, iar acum îi îndemna pe whali să plece din peștera unde

se născuseră întîiul Bărbat și întîia Femeie, din sîngele cărora li se trăgea neamul ! Mai bine i-ar stinge viața din trup cu ghioagele și-ar da-o Focului-Părinte, ucigîndu-i pînă și amintirea... Gurk a privit împrejur : Ghaw plecase fruntea, întristat, ceilalți îl ațînteau cu neîndurare. S-a răsucit pe călcîie și nu s-a mai uitat înapoi la cei pe care-i știa de-o viață.

...Soarele trecuse de amiază. Nici o adiere nu clătina ierburile și nici o pasăre nu străbătea văzduhul, de parcă arșița moleșise întreaga fire. Gurk și Rya pășeau repede, în tăcere. Între ei, calul, scuturîndu-și coama încinsă. Brusc, au simțit că pămîntul li se clatină sub picioare. O dată, de două ori, tot mai tare. Armăsarul a nechezat, dar în clipa aceea vîrful Muntelui Alb s-a rupt în bucăți, aruncînd spre cer o tulpină de jar. Abia după asta a venit urletul pămîntului rănit, asurzindu-i, gata să le spargă țestele. Din piscul retezat au izbucnit nori de fum și flăcări. Pe urmă, rîurile de foc din care ieșeau aburi gălbui s-au revărsat peste marginile rupturii, înecînd coastele, văile, prelingîndu-se peste pădurile de la poale. Mai mult n-au putut desluși, fiindcă răsuflarea fierbinte a muntelui i-a izbit cu putere, doborîndu-i, iar cînd s-au ridicat iarăși, bîjbîiau printr-o beznă fumegîndă. Gurk a suit-o pe Rya în spinarea calului, săltîndu-se apoi la spatele ei și cuprinzîndu-i mijlocul. Fără vreun

îndemn, armăsarul a luat-o la goană din calea întunecimii care răbufnea dinspre apus, unde cerul ardea cu furie. O ploaie de cenuşă şi pietre cădea din văzduh ; printre tunetele muntelui, răsunau, la răstimpuri, trosnetul pădurilor ce se mistuiau, urletele de moarte ale jivinelor. Pe lîngă ei ţîşneau umbre nelămurite, apoi, după nechezatul tînguitor şi tropotele de copite înconjurîndu-i din toate părţile, au înţeles că nimeriseră în mijlocul hergheliei. Văpăile înaintau spre marginea zării, ameninţînd să-i împresoare. Strecurîndu-se de-a lungul unei albii secate, muşcîndu-se, călcîndu-i în picioare pe cei mai slabi, caii s-au bulucit spre singura limbă de pămînt unde prăpădul nu ajunsese încă. Armăsarul a trecut ultimul, cu îndoita sa povară ; după el, şuvoaiele clocotinde au închis capcana.

Pe culmea unui deal, calul s-a oprit, tremurînd. Gurk a sărit jos, primind-o în braţe pe femeia care s-a prăbuşit aidoma unui copac lovit de suliţele cerului şi abia au apucat să se întindă în iarbă, că somnul i-a şi înghiţit.

...Dimineaţa, Gurk s-a trezit cu mădularele amorţite, cu o durere mare sub frunte. Unde era ? Ce căuta acolo ? Un fornăit : armăsarul păştea la cîţiva paşi de el. Strîngîndu-şi genunchii la piept, Rya se ascunsese cu totul sub pletele acum cenuşii, năclăite. Gemea în somn şi Gurk i-a dezgolit chipul, mască

neagră, brăzdată de lacrimi. I-a şters obrajii, pleoapele — rămăsese ultimul whal, iar gîndul i-ar fi fost de neîndurat dacă n-ar fi ştiut-o aproape.

Lumina străbătea cu greu prin negura deasă. Negura... Abia izbutea vîntul s-o mai risipească pe alocuri, că se şi strîngea din nou, apăsînd asupra pămîntului ars. Rîurile de foc amuţiseră freamătul pădurii, al ierburilor, viaţa ce ieri umplea lumea... Uitîndu-se la cîmpia moartă, Gurk simţea bulgărele înecăcios din gîtlej umflîndu-se, oprindu-i răsuflarea. Rya se sculase ; şi-a lipit obrazul de umărul lui şi, după o vreme, whalul s-a întors. A încercat să vorbească, dar n-a putut. Ea l-a luat de mînă şi, împreună, cu armăsarul ţinîndu-se după ei ca o umbră, au pornit mai departe.

MUNTELE CE VINE

Cornul s-a înfipt în pata neagră de la picioarele lui și Krul a tresărit, simțind parcă durerea umbrei. Rinocerul s-a dat înapoi. Ultima izbitură cutremurase cumplit steiul — încă una și l-ar fi zvîrlit la pămînt... Krul aștepta, ținîndu-și răsuflarea, dar tropotul răsuna tot mai slab, tot mai îndepărtat. Tîrziu, a coborît și el. Rinocerul nu se mai zărea, soarele începuse să dogorească și crăpătura ce despica de-a curmezișul cîmpia părea să n-aibă capăt. Hogaii îi pomeniseră de ea, ca și de cele trei rîuri. Hogaii... A dus mîna la amuletă — îl scăpase din nou ! — și, pipăind rotunjimea fără cusur a pietrei, amintirea s-a ivit nechemată : șerpii de fum încolăcind chipurile zbîrcite ale hogailor, mîinile întinzîndu-i amuleta, buzele lor rostind vorbe pe care el nu le putea pricepe... De douăzeci de răsărituri străbătea ținutul acela, unde privirea n-avea de ce să se agațe, unde cerul era prea înalt ; încă o dată pe atîta și Noa va fi a lui. Dacă se va întoarce, cu shuna.

Cînd a ajuns la rîu — cel mai îngust, ultimul — lăsase soarele în spate și umbra s-a întins să soarbă din unde înaintea lui. Apă... Flăcări prelinse peste trupurile nemișcate, peste stînca hogailor. Erau cinci bărbați întinși pe piatra cea netedă și împrejurul lor fîlfîiau aripi de dogoare, iar vasele cu apa pe care femeile o făceau să clipocească dincolo de focuri păreau atît de aproape că toți își lungeau gîtul, doar le vor ajunge. Fuseseră mulți — mai erau cinci și flăcările mușcau din carne, tobele bubuiau să le spargă tîmplele, brațele li se încordau să-i salte, dar ei rămîneau acolo, răbdînd. Durere peste durere, peste durere. Gata să țîșnească în strigăt, cu neputință de stăpînit. Și atunci l-a văzut pe cel de-alături căzînd, năruindu-se încet, cu urlete de fiară, ce răzbunau tăcerea și chinul tuturor. Cîțiva bărbați l-au tîrît la o parte. iar durerea a venit iarăși, cu scrîșnet de dinți și gemete înfundate...

A scuturat din cap : trecuse și asta, ca toate celelalte. Cîmpia urca, se umpluse de trunchiuri ce pipăiau văzduhul asemeni unor mîini schilodite. Copacii trăgeau să moară. Pretutindeni gropi, rădăcini scoase din adîncuri, dar nici o frunză, nici o ramură cu muguri. Urmele erau proaspete : din lemnul rupt încă mai picura seva, o negură se topea în zarea de miazăzi. Mamuți. Cîndva, veniseră și-n valea lor — un colț gros, împlîntat în mijlocul peșterii era singura amintire din hăituiala aceea stră-

veche... Krul a închis ochii şi stîlpul alb s-a ivit din bezna de sub pleoape. Lucea în lumina torţelor, la fel ca şi trupul gol, scăldat în sudoare, al fetei lipită de el. Cînd Noa s-a înălţat pe vîrfuri, încolăcindu-l ca o iederă, cînd braţele şi picioarele s-au înodat peste fildeşul şlefuit de atîtea atingeri, din sutele de piepturi a izbucnit un oftat. O unduire, încă una, apoi tobele au prins să bubuie sălbatic şi zvîcnetul sînilor striviţi de stîlp s-a repetat la nesfîrşit în privirile mulţimii. Noa se rotea tot mai repede, parcă abia atingînd pămîntul, pletele i se învîrtejeau, ochii i se lărgiseră, avea gura căscată, poate ţipa, dar nu-şi dădea drumul şi pata cafenie a cărnii ei îmbrăca fildeşul asemeni unui veşmînt. Era a treia oară şi Krul simţea pornirea clocotind în el, ar fi vrut s-o aibă chiar atunci, se ridica mereu şi ghearele hogailor i se-ngropau în umeri, silindu-l să se prăvălească la loc, iar şoaptele îi răsunau în sînge : „Cînd te vei întoarce"...

Şi-a trecut mîna peste frunte — peştera, Noa, nu erau decît năluciri. Adevărate rămîneau cîmpia şi oboseala ; şi lacul, revărsare de jar în lumina asfinţitului. Aidoma Gheţarului. Şi el îşi schimba culoarea, uneori de la o clipă la alta. Lucea roşu în zori, albastru sub cerul amiezii, iarăşi roşu la apus. Dar cum arăta Gheţarul nu văzuse decît o dată, la căderea unui fulger în noapte : străveziu, limpede ca izvoarele... Apa şi gheaţa. Începutul şi sfîrşitul, pentru el, pentru trib.

A luat-o spre stîncăriile de pe mal ; cînd a găsit ce căuta s-a oprit, a răsuflat adînc. Spinul se mişca iarăşi, rănindu-i gîtlejul — îl mai simţise, înainte de a primi amuleta. Şi tot ca atunci nu voia, dar avea să se ducă... O scobitură între steiurile cenuşii, nici peşteră, nici colibă, mai curînd vizuină. Şi-a lăsat lancea în prag, semn că venea cu gînduri bune. Nu era prea mult adevăr în asta, însă hogaii nu alegeau întotdeauna calea cea dreaptă — iar el nu era decît o armă, la fel ca şi cea de pe jos... A dat la o parte blana ce ascundea intrarea şi a păşit înăuntru, temător.

Shuna privea flăcările din vatră. Krul nu i-a văzut decît părul argintiu, curgînd de-a lungul spinării ; apoi, femeia s-a ridicat. Nu era bătrînă, cum crezuse el. Chipul, cu ochii verzi, prea mari pentru obrazul îngust, părea al unei fetiţe. Trupul îi era firav, neîmplinit. Dar shunele se năşteau cu mintea bătrînă de tot ce ştiuseră cele dinaintea lor, de cîte n-aveau să afle vreodată alţi oameni... Nu-l întreba nimic şi Krul s-a ferit să spună ceva, era doar un străin în sălaşul ei, la vreme tîrzie. Cîţi veniseră astfel, în mare nevoie, schiloditi de vreo fiară, mînaţi de foame, de spaimă ? Cine-i călca pragul cu alt gînd decît să ceară — un leac, un semn, o îmbărbătare ? Iar ea, Dhana, îi întorsese pe hogai fără răspuns.

Era cald în încăperea de pămînt şi piatră. Prea cald... Mîna shunei, ridicîndu-se, făcînd semnul tăcerii, trosnetul flăcărilor lîngă

care ea așternea niște piei, amorțeala ce i s-a strecurat în vene, în minte, pe cînd aștepta să-i vină somnul. Și, dincolo de lumina unduitoare, femeia care își lepăda veșmîntul și se vîra în culcușul ei, firesc, ca și cum ar fi fost singură.

...Penumbră, răcoare, sălașul gol. Krul a sărit în picioare, amintindu-și vorbele hogailor : „Lucrurile, jivinele, oamenii nu sînt întotdeauna ce par să fie.“ Pe *ei*, shuna îi ascultase măcar... A apucat amuleta — o s-o găsească și ea își va împlini menirea, chiar fără voie. Altfel, tribul, Noa nu mai aveau mult.

Afară, soarele orbea. Krul a pornit de-a lungul malului, printre pîraiele ce grăbeau spre lac. Nădușea în văzduhul încins — și ziua era abia la început ! În vale, răsuflarea ghețarului se simțea chiar și la amiază ; doar în peșteră n-avea putere, iar tribul trăise acolo de cînd se știa, fără grijă. Pînă într-o zi, cînd muntele străveziu a prins să se miște, să alunece între pereții de piatră. Krul intrase în a zecea vară cînd un trosnet cumplit și tremurul pămîntului îl goniseră afară, în miez de noapte, împreună cu ceilalți : crezuseră că peștera se năruia. Abia în zori au văzut ghețarul mai aproape, de parcă, la adăpostul întunericului, se furișase un pas spre ei... Iarna, muntele dormea. Pornea iarăși odată cu dezghețul, la răstimpuri pe care hogaii nu izbuteau să le deslușească și, curînd, avea să astupe gura peșterii. Numai o shună putea să-l oprească.

Dhana nu era departe. A dat peste ea între niște stînci și s-a tras repede în umbră. Dar shuna nu vedea decît lucrul pe care-l ținea în palmă. Spatele, umerii îi păreau striviți de o povară prea grea și, cînd și-a ridicat fruntea, Krul a tresărit. Ochii femeii erau ai cuiva care privise în moarte. S-a lipit de bolovan, însă shuna se uita dincolo de el ; a lăsat să-i cadă ceva ce lucea în soare, și-a trecut degetele prin păr, încet, parcă fără să-l simtă.

Krul i-a urmărit pașii poticniți, căznindu-se să înțeleagă. Luase piatra cea străvezie de pe jos : era galben-roșcată, caldă și, în lumină, se întrezărea înăuntru o gîză cu aripile desfăcute în ultima-i zbatere. O lacrimă de rășină întărită — erau destule pe lîngă rîuri. Ce văzuse shuna sub fețele netede, rotunjite ?

A intrat îndată după ea, dar femeia nu s-a mirat. Nici cînd a scos muflonul de fildeș, semnul tribului, nici cînd a vorbit. L-a ascultat cu pleoapele pe jumătate coborîte ; după ce Krul a tăcut, s-a așezat lîngă vatră, ghemuindu-se și, de sub valul de păr argintiu ce-i ascunsese chipul, bărbatul a auzit vorbele de care se temuse toată vremea. Nimeni nu putea stăvili ghețarul, cum nu putea opri ploaia să cadă din înalturi, soarele să apună. Tribul trebuia să plece, le spusese asta hogailor și... Mai mult, Krul n-a răbdat.

Uitate erau amuleta, praful alb pe care i-l dăduseră hogaii. S-a năpustit asupra femeii,

a cuprins-o, a trecut pragul din două salturi luînd-o la fugă. O strîngea atît de tare că-l dureau brațele și alerga aplecat înainte, de parcă aștepta ca din vizuină să țișnească după el ceva, făptură sau lucru, care să-l sfîrtece, să-și scape stăpîna. Abia tîrziu și-a dat seama că shuna nu se zbătuse, atîrna moale, fără un geamăt, fără alt semn de viață decît zvîcnetul inimii.

*
* *

Mirosul — de rășină, blănuri jilave, carne friptă, sudoare. Sforăituri, un plînset de copil, un oftat, o tuse. Umbre lunecînd pe pereții afumați ai peșterii. Și Noa, întinsă în culcușul de piei, cu trupul lucind stins, buzele lui strivindu-i buzele, mîinile încleștînd, frămîntînd carnea tînără, geamătul femeii care tremura de aceeași nerăbdare. Și, ca de atîtea nopți, cu neistovită uimire, o afla mereu alta, supusă ori zvîrcolindu-se ca o sălbăticiune, primindu-l și dăruindu-i-se iarăși și iarăși, pînă ce se despărțeau abia suflînd ; atunci, pe cînd zăcea în culcușul răvășit, împletind pe degete o șuviță neagră, Krul *știa* că ea nu era a lui doar din vrerea hogailor, a tribului. Atunci, ca și ziua erau ca o singură simțire și-un singur trup, de parcă așa fuseseră dintotdeauna.

După o vreme, toate s-au potolit în jur : murmurele, foiala, pînă și răsuflarea femeii

de-alături. Tribul dormea somnul dinaintea zorilor. Numai din mijlocul peșterii se auzea, la răstimpuri, cîte un foșnet. Krul s-a răsucit într-acolo. Duhoarea nu ajungea pînă la el, dar căpățîna de muflon putrezise de tot și, din găvanele goale, dintre fălcile căscate, din blană, viermii albi, grași ieșeau, momiți de tăcere. Urcau pe coapsele dezgolite, pe veșmîntul Dhanei, i se-ncurcau în plete. Cînd și cînd, un fior trecea prin trupul legat de stîncă. Așezată, cu picioarele încrucișate sub ea, shuna privea hîrca din poale — de douăsprezece zile, douăsprezece nopți. Nu se clintise, nu rostea o vorbă. Nici cînd o rugau femeile cu prunci în brațe, nici dacă o blestemau bărbații, nici la țipetele hogailor.

Hogaii... Ghemuiți, cu nările sîngerînde și pleoapele umflate de la fumul pe care-l trăgeau în piept fără contenire, ca să li se arate calea. Cîte unul se ducea la femeia legată, o smucea de plete, se apleca peste ea ; uneori zăbovea mai mult, alteori numai o clipă. Ceilalți azvîrleau ierburi în vatră, fumul ascundea piatra și, o vreme, nimeni nu mai zărea nimic. Pe urmă, shuna era tot acolo, cu buzele strînse, hogaii chirciți lîngă foc, iar Krul își amintea de drumul prin cîmpie, printre stîncării și desișuri, de soarele ce preschimba în flăcări pletele argintii, de serile cînd răsucea brațele firave, înodînd frînghia, cînd, dincolo de foc, ochii verzi păreau două stele căzute în iarbă,

simţea din nou spaima dimineţii în care nu mai găsise amuleta şi crezuse că s-a sfîrşit cu el, cu tribul. Însă zilele veneau una după alta, iar Dhana nu-l supunea, nu l-a răpus... Apoi, intrarea în vale, strigătele celorlalţi, Noa.

Trosnetul de-afară a răsunat ca şi cum pămîntul s-ar fi rupt pînă-n străfunduri. Au izbucnit ţipete, tînguiri. Oamenii se căutau, se chemau, prin năuceala somnului şi-a fricii, de pretutindeni tribul năvălea spre gura peşterii, cu torţe şi crengi aprinse. Krul a ajuns printre primii şi mîna îi tremura cînd a înălţat flacăra. Spre cerul negru, spuzit cu stele, nu către peretele de gheaţă : moartea nu sosise încă şi, rînd pe rînd, cu paşi grei, s-au întors în sălaş.

O vreme s-au mai auzit scîncete domoale, sfîrîitul răşinii, şoaptele mamelor care-şi potoleau pruncii. Apoi, tăcere — silnică, mai rea decît orice strigăt. Bărbaţii ocoleau ochii femeilor, îşi plecau frunţile. Copiii amuţiseră. Cîte un vînător se uita la hogai, la shună, fără să cuteze a curma liniştea apăsătoare. Pînă ce, întîi cîţiva, apoi tot mai mulţi, oamenii au pornit spre piatra cea mare, iar Krul s-a pomenit mergînd cu ei. S-au oprit înaintea hogailor, strîngîndu-se unii într-alţii ca să-şi dea tărie. O femeie a rostit ceva şi prin mulţime a trecut un murmur ; într-o clipă, glasurile s-au învălmăşit, au crescut, ameninţătoare. Bătrînii nu păreau să-i vadă. Se ridicaseră şi umbrele li se arcuiau peste mulţime, iar cînd au vorbit,

parcă tot focului, în peşteră s-a lăsat o tăcere de moarte. Ce voia tribul ? Ca Muntele-ce-Vine să încremenească, să nu îngroape sălaşul ?

Oamenii i-au privit cu sfială. Îşi uitaseră mînia. Nu mai voiau decît să asculte, să se supună. Ca părinţii lor şi părinţii părinţilor lor. Hogaii ştiau, hogaii puteau... Iar acum, hogaii îi îndemnau pe ei să aleagă — vorbele picurau una cîte una şi în zadar încercau să nu le audă, ele rămîneau să plutească în văzduh, răsunau aidoma tunetelor în minţile înfricoşate...

Tîrziu, un urlet a izbucnit din piepturi, cutremurînd bolta de piatră. Era voia lor, a tuturor. Hogaii ştiau, hogaii puteau. Iar shuna va opri Muntele-ce-Vine ; pentru totdeauna.

Femeia îşi lăsase capul în piept — cu ochii închişi, părea că doarme. N-a tresărit cînd i-au tăiat legăturile, cînd au săltat-o. Dar, în vreme ce o tîrau spre ieşire, dinăuntrul făpturii cu nenumărate chipuri, numai al ei, orb, era netemător. Apoi, cînd răsăritul a iscat scînteieri în pletele lungi şi oamenii au pornit spre gheţar, pleoapele Dhanei s-au zbătut. De cîteva ori, ca aripile unui fluture aruncat în flacără.

...Chipuri, lănci, trupuri, ivindu-se şi pierind în tremurarea văzduhului prea plin de lumină. Krul o trăgea pe Noa după el, însă de la un timp lunecau mereu, amîndoi : poteca pierise, picioarele li se afundau într-o

apă înşelătoare, de raze. Ajunşi pe creastă, toţi se opreau şi, de jos, părea că o pădure crescuse peste noapte deasupra muntelui străveziu ; curînd au răsunat primele lovituri de secure, apoi plesnetul gheţii.

Scobitura s-a adîncit repede. Cei dinăuntru s-au cufundat pînă la genunchi, pînă la umeri, au dispărut — carnea muntelui se muiase. Soarele ardea creştetele, topea bolovanii mărunţi. Aici nu fusese niciodată frig... Krul şi-a simţit tîmplele străpunse de gîndul-tăiş : soarele mişca Muntele-ce-Vine şi nimeni n-avea cum să-i pună stavilă. Dar hogaii ştiau asta — ca şi shunele. Atunci ?...

Cînd bărbaţii s-au săltat pe buza gropii, tribul rînduise mormanele de crengi. Întîiul bătrîn a zvîrlit spre cer muflonul de fildeş şi Krul a scuturat din cap. Nu, hogaii nu puteau greşi. I-a văzut arătînd spre femeia ţinută de braţe, a văzut ochii verzi lărgindu-se, apoi n-a mai fost decît o învălmăşeală de mîini ce apucau, smuceau, de fîşii de blană purtate de vînt. Femeile se băteau să le sfîşie, copiii urlau, un bărbat a smuls o şuviţă din părul argintiu, altul a rupt ultima zdreanţă şi Dhana a rămas despuiată, aşa cum intrase în lumea oamenilor. Trupul alb, ca un copac abia descojit, pletele fluturînd, degetele unui hogai frămîntînd aerul, un obraz încreţit de un rîs rău... Trei

vulturi şi o căprioară. Şi ceilalţi, cu răsuflări iuţite, cu ochi de jar, aşteptînd.

Krul a făcut un pas înainte, dar era prea tîrziu. Un vîrf de cremene s-a încrustat între coastele femeii, braţele ei au bătut albastrul bolţii, apoi ţipătul scurt, singurul, s-a curmat într-o bufnitură. Un bolovan străveziu a urmat-o, încă unul, al treilea a lovit-o în pîntece, strigătele mulţimii au zguduit muntele şi Krul a căzut în genunchi, frîngînd lemnul lăncii ca pe o surcea. De ce făceau asta ? Erau orbi, nu voiau să priceapă ?

Shuna nu mai mişca, ţintuită sub mormanul de gheaţă. Jur-împrejurul gropii, bărbaţi şi femei hrăneau focurile, aruncau crengi peste vetrele care se adînceau sfîrîind şi, treptat, pereţii au prins să se topească, iar apa a răbufnit, umplînd mormîntul. Brusc, trupul femeii a zvîcnit, s-a arcuit. Braţele subţiri şi-au făcut loc printre spărturi şi unde şi lupta pentru viaţă a început. Ghemuită, împingînd cu tălpile, cu genunchii, cu palmele, răsucindu-se, sfredelind cu înverşunare, Dhana urca, urca, hogaii zbierau ceva ce nimeni nu lua în seamă, ceilalţi încremeniseră, uitînd de focuri, de armele din mîini. Deodată, femeia s-a izbit ca de un zid — apa de deasupra se închegase. Mormîntul se-nchisese, apa şi gheaţa se înfruntau pentru făptura încă vie şi, între ele, shuna se împotrivea tot mai slab.

Cu un răcnet, Krul s-a pomenit îmbrîncind, lovind în dreapta și-n stînga. N-a apucat să ajungă la groapă — un topor l-a izbit în umăr, pumnii plouau din toate părțile. S-a încovoiat, chipurile înnegrite de ură se amestecau, loviturile îi amorțeau carnea, îl năuceau, una l-a năruit, aducîndu-i scîntei sub pleoape ; apoi, au venit întunericul și ultimele gînduri : Dhana, Noa, ghețarul...

Cînd și-a ridicat fruntea din zăpadă, pe cer se iviseră primele stele. S-a mirat că putea sta în picioare, dar a pornit șovăielnic spre focurile care abia mai pîlpîiau și a văzut. Dhana era dedesupt, un biet trup strivit, ochii verzi ațînteau cerul, dincolo de el, ca *atunci* și Krul s-a înfiorat la amintirea gîzei din boaba de rășină. De ce venise cu el, de ce nu-i spusese ? Dar ar fi ascultat-o oare ?... S-a întors, trăgîndu-și umbra ca pe o povară. Nu s-a mirat cînd Noa s-a desprins din beznă, cînd i-a zărit chipul scăldat de lacrimi. Dar i s-a făcut milă. De ea, de ceilalți. Turbarea, bucuria sălbatică a tribului, nu erau decît frică. Iar hogaii... Noa i-a căzut la piept și bărbatul i-a mîngîiat părul cu o înduioșare nouă.

...Merseseră toată noaptea și acum, cînd țestele de mufloni de la marginea stîncăriilor întorceau lumina cenușie din zori, Noa s-a așezat pe un bolovan, golită de vlagă, tremurînd. În urmă era tot ce cunoștea, tot ce trăise. În

fața, altă viață, necuprinsul... Krul nu i-a dat vreme să-și lămurească teama, îndoiala. A luat-o în spinare dar, după cîțiva pași, gîndul s-a ivit, nechemat : așa o purtase și pe Dhana, spre moarte. A privit cîmpia, pe cînd femeia scîncea abia auzit — pe Noa, o va duce spre scăpare.

LUMEA LUI HIND

Smucise cu atîta putere că sulița i s-a frînt ca o trestie. A azvîrlit-o cît colo. O noapte de pîndă, o zi de hăituială — pentru ce ? S-a aplecat, a săltat căprioara pe umeri, apoi a pornit cu pași mari printre copaci, fără să-i vadă. Lumina albă a zorilor, sălbăticiunea abia deslușindu-se în clătinarea frunzișului, brațul său încleștînd lemnul dintr-o dată viu, încordarea dinaintea saltului — pe toate le-a trăit din nou, într-o clipă și gîndul acela s-a ivit nechemat, răzvrătindu-i fiece simțire. Cu el, bucuria pierea, iar trupul căprioarei i-a părut deodată prea greu — goana îngenunchiată a prăzii, iscusința lui erau de-acum ale Capului de Piatră. Așa fusese dintotdeauna, însă ceva înăuntrul său nu-i dădea pace : de ce să trudească pentru Hind ? Doar fiindcă toți vînătorii se supuneau rînduielii căreia numai bătrînii îi mai știau rostul ?

Dincolo de copaci, de tufele tot mai rare începeau colinele, înșiruindu-se pînă în zarea

unde asfințea soarele. Din înalturi, o ploaie de jar curgea pe pămînt, peste trunchiuri, peste Cap. Hind : țeastă lustruită, orbite veșnic întunecate, gura cît o peșteră, cu dinți dintr-o piatră galbenă, lucioasă. Semn de hotar, de aducere-aminte... Kyle a lepădat căprioara pe lespedea din fața Lui, lîngă coșuri, salbe și blănuri ; răsuflarea i se iuțise, o gheară îi încleșta pieptul. Frica, abur otrăvit îi dădea tîrcoale. Dar n-avea să fugă. Aici era lespedea, în urmă copacii, iar Hind nu se clintise — cine să-i creadă pe bătrîni ? ! Cînd cele puse pe lespede piereau ca luate de vînt, Capul era mulțumit ; și nici un om al pădurii nu îndrăznea să-l mînie, deși nu se arătase cuiva de multă, multă vreme. Odată, cînd iernile erau mai lungi decît vara și toamna la un loc, vînătorii tribului se avîntaseră în coline — lumea Lui. Nu se întorsese nici unul, iar asupra femeilor din corturi se abătuse prăpădul, El năpădind sălașul din toate părțile, cu mulțimi de trupuri ce purtau același chip și loveau cu fulgere împietrite. A ucis, a siluit, a supus. Apoi își lăsase Capul la marginea pădurii și cele dăruite cu viață i-au dus din ce agoniseau, zi după zi, ca să-l țină departe. Așa au făcut și copiii lor, și nenumărați alții după ei... Însă Kyle nu se temea de oameni, nici de fiare — și l-ar fi putut răpune. Ce să-i ia Hind mai mult decît sîngele,

suflarea din piept ? Într-o zi o să-i strige în faţă,
o să-l caute în lumea Lui, singur, şi atunci va
vedea, va şti.

* * *

Ţipătul unui şoim, ascuţit, sfredelitor.
Dara a zîmbit, păşind în apa groasă, caldă, ce
clipocea între colţii de stîncă. S-a afundat în-
cet, pînă ce undele i-au trecut de mijloc, apoi
a închis ochii şi s-a lăsat pe spate. O clipă,
două, zece ; cînd a ţişnit afară, stropii nu s-au
împrăştiat, au căzut aproape, grei, şi albastrul
care se lipea, îi pătrundea în piele i-a părut
iarăşi lacrima nopţii, mîngîiere şi îndemn. Che-
marea păsării rătăcite peste coline a răsunat
încă o dată, parcă mustrătoare ; cu o unduire le-
neşă, Dara a plutit spre mal.

* * *

Trupul îi amorţise, gîndurile-i erau oarbe
— Kyle s-a scuturat cu furie. Să fi fost som-
nul, spaima ?... De trei ori pîndise în tufele de
salcîm şi zorii îl găsiseră mereu înaintea les-
pezii goale. În noaptea asta n-o să mai fie aşa !
Linişte, adieri, zborul tăcut al bufniţelor ; după
o vreme, capul i-a căzut. Şi, brusc, fiorul,
gheaţa scursă pe şira spinării : ceva mişcase

acolo, lîngă lespede. Apoi mai departe şi ia-
răşi — în Capul de Piatră ? Suflarea lui Hind
umbră prin bezne ? Căci [illegible], darurile erau
neatinse. N-a stat să mai chibzuiască. Fuga în
copci de la un bolovan la altul, peştera neagră,
tot mai aproape, mai cumplită ; în sfîrşit, ur-
cuşul.

Văzduh fierbinte, umed — gîtlejul lui
Hind. Kyle a întins mîinile, orb, neputincios.
Abia după un timp a desluşit trecerea spre al-
bia de nisip cu pereţii atît de apropiaţi că îi
putea atinge deodată. Din loc în loc, căuşe să-
pate în stîncă, pline cu o apă gălbuie ; din fie-
care se isca o flacără cît palma, şi, văpaie după
văpaie, se înşiruiau pînă departe, pîlpîind,
parcă temătoare, în întuneric.

...Umbre. Una dreaptă, îngustă ca o lamă,
alergînd la picioarele Darei : cealaltă frîntă,
mereu schimbătoare, prelingîndu-se pe pereţi.
De cînd se ştia, avusese umbre în preajmă,
uneori atîtea încît se închideau împrejuru-i ai-
doma unor petale. O urmau pretutindeni, chiar
şi cînd intra în apa albastră, căci Colinele erau
lumea lor, ca şi a ronilor... În pădure însă
n-avea decît una, firavă, sfielnică, lipindu-i-se
de călcîie. Şi pe ea o tulburau cerul prea înalt,
copacii şi desişurile foşnitoare — casa Celor-
lalţi, oamenii înveşmîntaţi în piei, trăind prin-
tre jivine, deopotrivă cu ele. Dara nu-i văzuse
niciodată ; nu se apropiau de hotar decît ca
să-şi reînnoiască darurile. Cîndva, triburile cu-

tezaseră să vină pînă în Coline, năzuind la focul şi adăposturile ronilor. Nu aflaseră decît moartea — şi copiii lui Hind au purtat-o pînă în pădure, cruţînd doar atîţia sălbatici cît să nu li se stingă neamul. Însă asta fusese demult şi nimeni nu mai ştia ce fac triburile acolo, în nemărginirea de trunchiuri şi frunziş. Vînatul, podoabele nu lipseau, ba, de la o vreme erau tot mai bogate... Oare, în Ceilalţi, frica se păstrase la fel de trează ? Supunerea le era deprindere sau vicleşug ?

...Kyle păşea încet, ca pe jar. Abia ieşise de sub pămînt şi lumea aceea, în care soarele nu se vedea, iar cerul coborîse pînă pe vîrful movilelor de piatră nu înceta să-l uimească. Izvoare ţîşnind de pretutindeni ca nişte flori de apă, rîuri fierbinţi, bolborosind printre bolovani şi ochiuri de mîl vînăt din care se înălţau văpăi, lumina sîngerie, de asfinţit veşnic, aburii cu miros înţepător — aşa să fie măruntaiele lui Hind ? Şiruri de stînci aidoma unor trunchiuri, ramuri de cremene, arcuite peste ape, steiuri şi muşuroaie, găuri adînci în pămînt şi, brusc, o spinare albastră lucind înaintea lui. Un om ? S-a furişat neauzit după făptura ce dispăruse printre aburi şi flăcări. Cînd a ajuns-o, siluetă singuratică în umbra dintre doi pereţi, s-a năpustit şi toate s-au petrecut într-o fulgerare : ţipătul, zvîrcolirea femeii în braţele lui, lovitura, apoi trupul atîrnînd, nu mai greu decît o căprioară.

...Flacăra unduia prea aproape de obrazul ei şi Dara a dat să se ridice. Însă gleznele îi erau strîns legate, la fel şi mîinile, şi o fîşie de piele îi strivea buzele. Zăcea pe o coastă, cu faţa la peretele în care se desluşeau nenumărate firide. Înăuntru, vase mari, cu gurile astupate cu ceară ; o peşteră păstrătoare — dar cum ajunsese acolo ?

S-a răsucit pe cealaltă parte, icnind. Lîngă ea, dormea un sălbatic. Părul arămiu, pieptul plin de cicatrice, pielea arsă de soare şi vînturi, veşmîntul, încălţările, cuţitul din colţul unei fiare de care n-auzise... Era cu adevărat om ? Cînd s-a mişcat, murmurînd ceva, Dara a tresărit şi lupta, încleştarea cumplită, durerea din ceafă, pe toate le-a simţit încă o dată. Cutezaseră oamenii pădurii iarăşi... ?

Bărbatul se trezea. Gîndurile Darei au pierit, mînia i s-a pierdut în şuvoiul spaimei ; dar el n-a luat-o în seamă. Îşi dezmorţea braţele şi, privindu-l, Dara vedea parcă haitele de oameni ai pădurii năvălind în Coline, ucigînd, supunînd — da, supunînd, aşa cum şi ea căzuse în puterea lui — căci ronii rămăseseră atît de puţini şi erau atît de nesăbuiţi... Se bizuiseră pe teama Celorlalţi şi iată, acum aveau să cunoască teama, pieirea.

De la intrare, sălbaticul se uita afară. Avea cuţitul în pumn, pîndea ; Dara nu mai pricepea nimic. De cine se ferea *el* ?! Brusc,

o lumină i-a izbucnit sub frunte, năucind-o: omul pădurii îi luase urma, singur. Drumul pe sub pămînt nu mai era taina ronilor, se va întoarce cu ai lui și numai ea purta vina. Cum de nu-l auzise furișîndu-se în Coridor, cum de se lăsase doborîtă atît de lesne ?... A închis ochii. Gîtul i se uscase, inima îi zvîcnea dureros, lacrimi mari, fierbinți i se scurgeau spre bărbie. Flacăra s-a zbătut pe neașteptate, cineva a apucat-o de umeri și Darei i-a scăpat un scîncet curmat iute. Deci, aici se sfîrșeau toate. Atingeri pe care nu le puteau desluși, legăturile desprinzîndu-se ca niște șerpi fără viață, sîngele alergînd prin trupul înțepenit — și-a ridicat pleoapele. Sălbaticul era aplecat deasupră-i. Ochii albaștri îi întorceau uimirea, cuțitul zăcea pe nisip ; apoi n-a mai văzut decît vasul pe care mîinile *lui* i-l duceau la buze, apa din care sorbea cu înghițituri lacome, zgomotoase.

* * *

Bărbatul a izbit bucățile de cremene și scînteia s-a prefăcut în văpăi ce dansau de la o scobitură la alta, umplînd peștera de lumină. Ghemuită într-un cotlon, Dara se uita la el. O jivină vicleană, și-a spus, dar fără s-o mai creadă. Căci sălbaticul știa să aprindă focul și

ghicise lesne, *prea lesne*, rostul izvorului care hrănea flăcările, învățase chiar să le stăpînească, turnînd nisip cînd creșteau prea mult. Apoi, dibuise cum să fiarbă hălcile de carne uscată, găsise frunzele care le dădeau gust și totul fără ca ea să fi scos vreo vorbă — mai bine ar fi murit de foame. Însă omul pădurii n-o întrebase vreodată ceva. Părea că uitase de ea, o lega doar noaptea și Dara se putea mișca în voie, din zori pînă la asfințit. Nu încercase să fugă — n-ar fi apucat să iasă, iar în valea peșterilor păstrătoare ronii nu veneau decît arareori și nimeni n-ar fi auzit-o strigînd. Dar el ? De ce nu pleca ? Mereu gata de salt, ca o fiară, tăcut — oricum nu i-ar fi priceput graiul — o privea parcă fără s-o vadă și umilirea aceea era, pentru Dara, cel mai greu de îndurat. S-o sfîrtece, s-o atîrne printre hartanele din cîrligele de os, să-și verse furia de sălbăticiune în capcană — ar fi înțeles. Așa nu-i rămînea decît să aștepte.

Kyle a scrijelit încă un semn, lîngă celelalte. Opt zile de pîndă, opt nopți în care se furișa afară neștiut de ea, ca să caute ce n-avea să găsească : drumul spre lumea lui, spre pădure. Erau atît de multe peșteri, flăcări, ape, atîtea crînguri împietrite, atîtea poteci... Înaintea zorilor se întorcea istovit, trecînd pe lîngă străina care dormea și, uneori, apuca să ațipească pe furate, pînă cînd îl dezmeticea

lucirea tulbure a zilei lui Hind. Se gîndise, o dată, s-o sileascä pe femeie să-i arate drumul. Dar nu se cădea ca un vînător să-și vădească puterea asupra celor slabi — și apoi, el i-ar fi trădat pe ai săi ? Căci aici, în fagurele de piatră trăiau copiii lui Hind. Și străina cu trup și plete albastre era una de-a lor — buzele strînse, mînia care-o asprea cînd li se întîlneau privirile, ura de după prima spaimă... N-avea chipul lui Hind și nici fulgerele de care vorbeau bătrînii însă poate că fiicele Lui erau altfel, mai asemenea oamenilor. Ce știau bătrînii ? ! Nimeni nu le spusese vînătorilor că trudeau pentru ca în lumea Lui să fie belșug, că darurile erau puse la păstrare în ascunzători ca aceasta, din care s-ar fi îndestulat triburile ani la rînd... Că aici curgeau ape din care țîșnea focul, groase, leneșe, gîlgîitoare și altele care frigeau și altele amare ca fierea. Că aici nu era frig niciodată, dar soarele nu izbutea să treacă prin aburii gălbui, că în lumea de piatră nu creșteau nici copaci, nici iarbă, nici măcar buruieni. Nu văzuse păsări, jivine, nici șerpi sau broaște — oare vînaseră copiii lui Hind în pădure, *înainte...* ?

A luat un vas gol și l-a aruncat în perete, însă vasul a căzut pe nisip fără să se spargă. Încă unul și încă unul și, pe neașteptate, ceva a scos un sunet ascuțit, ca un țurțure de gheață lovit cu securea. În cel mai îndepărtat colț al peșterii, în pămîntul alb ce acoperea stînca, sclipea ceva și femeia se ridicase cu ochii mari, înfricoșați, a întins mîinile, dar el a fost mai iute, din cîteva salturi era acolo, izbind, izbind și bucăți întregi se desprindeau, pînă ce peretele s-a clătinat, prăbușindu-se cu un vuiet asurzitor.

Un nor de praf, mormanul de bolovani cu margini netede, tăiate drept, străina tremurînd lîngă el și, într-o scobitură înaltă cît gura peșterii, șiruri de chipuri cioplite dintr-o piatră cum nu mai întîlnise. Chipuri mînioase, aidoma, cu frunte bulbucată și fălci căscate într-un urlet mut — Hind. Sub fiecare, fulgere înghețate, străvezii, aprindeau văzduhul întunecat al tainiței.

*

* *

Kyle a ridicat arma și lama lungă, îngustă, cu două tăișuri a lucit aidoma ochiului de șarpe. Rece. Primejdioasă. Atît de tare că nici stînca n-o ciobea. La un capăt era rotunjită, pe măsura pumnului, la celălalt se termina într-un vîrf ca frunzele sălciei. Înăuntru întrezărea uneori siluete fumurii zvîrcolindu-se, umbrind limpezimea verde — spaimele celor răpuși de lamă, gîze prinse în rășină... Avusese în mînă destule arme, din lemn, din os,

din piatră, arcuri, lănci, securi. Fulgerele înghețate erau grele și se potriveau la despicat; lovind de sus în jos cu toată puterea, ar fi putut să reteze grumazul unui cerb, o labă de urs. Iar vîrful putea pătrunde la fel de lesne între coastele zimbrului sau în pieptul leului — arma era însă anevoie de cumpănit și după ce o făcea să șuiere o vreme prin văzduh, Kyle își simțea brațul amorțit de încordare. Nu știa s-o folosească ; dar avea să învețe.

Dara și-a strîns picioarele sub ea ; îi venea să se repeadă la omul pădurii, să-l străpungă cu sabia pe care o înjosea. Armele ronilor — ce lăsaseră să se aștearnă uitarea peste ele — în mîinile lui ? ! Și cît de departe era ziua cînd avea să-i înfrunte, în lumea lor, cu armele dăruite de Hind, ce-i călăuzise aici în vremea Ghețarilor, scăpîndu-i de iarna fără sfîrșit ? Chipurile lui Hind, tăiate din cristal albastru ca bolta ai cărei fii erau ronii, îl mai tulburau încă. Pentru cîtă vreme ? Bărbatul continua să despice văzduhul. Cu stîngăcie. Cu lovituri care ar fi putut să taie un trunchi. Și umbra lui, uriașă pe pereții netezi, vîjîitul necontenit al săbiei creșteau, înnebunitor, pînă ce toate s-au amestecat și Dara s-a pomenit sub chipurile lui Hind. N-a știut cum a smuls o sabie, cum a ajuns înaintea sălbaticului care o privea uluit.

Fulgerul verde i-a mușcat din umăr — usturător, ca o arsură. Însă femeia izbise pieziș, prea slab și Kyle a sărit în lături. Alte două luciri, gata să-i smulgă arma, o împunsătură în șold, sîngele prelingîndu-se pe sub veșmînt, năclăindu-l. Cum putea să fie așa de iute ? Aproape că nici nu vedea rotirile lamei din mîinile ei și totuși era la fel de grea, iar străina atît de firavă... Așa să fi fost și *atunci* ? Copiii lui Hind, iuți ca viperele, armele lor despicînd piepturi și pîntece, vînătorii căzînd pentru a nu se mai ridica ? Dar chipul femeii nu era al lui Hind ; chiar cu rătăcirea care-i urîțea obrazul, chiar cu îndîrjirea din ochii lărgiți de turbare. Uneori, noaptea, o auzea gemînd în somn și se ducea să-i slăbească legăturile — nu-i plăcuseră niciodată lațurile, cursele, tot ce chinuia om ori sălbăticiune... O mișcare greșită, încă o crestătură. A văzut pupilele străinei mărindu-se și mai mult : moartea era cu ei. Brusc, ceva s-a răzvrătit în gîndurile lui, nu, n-avea să fie răpus de fiica lui Hind, a azvîrlit lama aruncîndu-se spre picioarele albastre, o smucitură și femeia a fost la pămînt, iar el i-a zburat arma, răsucindu-i brațele la spate. Străina a strigat o dată, apoi a început să se zvîrcolească și numai tîrziu, cînd a țintuit-o sub trupul lui s-a mai potolit, deși mai răscolea nisipul cu călcîiele și capul i se rostogolea dintr-o parte în alta într-o învolburare de plete încîlcite.

Răsuflînd arar, anume ca să amuţească tunetele ce-i răsunau sub tîmple, Kyle s-a arcuit, uitîndu-se la femeie : pielea îi lucea în penumbră, sînii alunecaseră spre coaste, pîntecele tresărea la fiece răsucire. A atins buzele jilave, palma i-a coborît de-a lungul gîtului, s-a oprit pe rotunjimea unui sîn şi degetele s-au înfipt singure în carnea moale. Străina a zvîcnit, dar el a silit-o să rămînă nemişcată : o vreme a părut să şovăie, apoi încleştarea s-a prefăcut în mîngîiere.

Mîna bărbatului se lăsa în jos şi Dara a dat să-şi încordeze coapsele, însă fiorii nu-i îngăduiau, de ce tremura, de ce nu ţipa să spargă pereţii, s-o audă lumea întreagă, de ce... ? O durere scurtă, căldura alergîndu-i prin vine şi bucuria, ciudată, cum nu mai încercase : o lumină aurie înecînd peştera, şoapte, unduiri răspunzîndu-şi fără greş... Un gînd fugar, nelămurit, o întrebare uitată, iarăşi ameţeala, buzele lui căutîndu-i pleoapele, blîndeţea din ochii albaştri şi altceva, nu mai ştia ce dar îi lipsise, unde se adînceau amîndoi acum ?

...Dara a deschis ochii. Afară, zorii se mai luptau cu noaptea şi în tot trupul, în suflet, liniştea alungase orice gînd. Capul străinului se odihnea pe şoldul ei, avea obrazul fierbinte, degetele i-au rătăcit prin părul de flacără şi o clipă a fost gata să strige. *Nu era legată.* Tumultul de sub frunte a izbucnit pe neaşteptate,

nemilos. Să fugă ? El dormea, cristalul săbiilor sclipea pe perete — a alungat gîndul... de ce ? — cineva trebuia să le spună ronilor, omul acela o cruţase iarăşi, ce să facă ? S-a tras cu grijă de sub el, ridicîndu-se. Un pas, altul, bătăile repezi ale inimii, şuviţele căzîndu-i în ochi, văzduhul dens ca o apă, apoi gura peşterii, tot mai aproape şi deodată un glas, glasul *lui*. A întors capul. Străinul o privea, ochii îi erau atît de nedumeriţi, de rugători, că picioarele n-au mai vrut s-o poarte, dar *trebuia*, a scuturat din cap şi a pornit în goană, spre lumea în care se născuse.

* * *

Ochiul de mîl a plesnit, împroşcînd pînă departe stropi care sfîrîiau în zbor şi mormăitul lui Kyle a răsunat laolaltă cu şuierul aburilor ce ţîşneau ca dintr-un burduf storcit. Iarăşi aburi... Şi petele ruginii aşternute peste nisip, peste bolovani, aidoma frunzelor moarte, frînturile de piatră în care se poticnea, sudoarea acoperindu-l din creştet pînă-n tălpi. S-a oprit să bea dintr-un firicel de apă amăruie dar rece, a muşcat dintr-o bucată de carne. De cîte zile şi nopţi umbla ? Pierduse şirul însă erau multe, foarte multe. La început, îi aşteptase pe copiii lui Hind. Să-l caute, să-l hăitu-

iască, să-l sfîrtece cu armele lor străvezii. Ce trib ar fi lăsat un vrăjmaș slobod în sălașul său ? Și străina... Nu se putea gîndi la ea. Orice vînător ar fi cruțat-o ; apoi, fusese nevoia de femeie... Ba nu, fusese și altceva, simțise asta toată vremea și de atunci nu era noapte ca ea să nu i se arate, să nu-i șoptească vorbe pe care nu le înțelegea, dar buzele albastre știau grăi și altfel... A lovit cu pumnul în stîncă pînă ce durerea l-a făcut să-și vină în fire.

Acum nu se mai temea de copiii lui Hind. Îi văzuse. într-o dimineață, doi bărbați și o femeie, subțiratici, fără veșmînt sau podoabă pe trupurile atît de nevolnice că și un copil mai răsărit le-ar fi putut frînge. Nu crezuse. Ziua întreagă le călcase pe urme, le ascultase sporovăiala ; noaptea intrase după ei într-o peșteră plină de pîraie, dormeau, ochii femeii erau adînciți în orbite, oasele, deși mici, i se deslușeau sub pielea lucioasă, bărbații nu-și țineau armele aproape, nu le-a zărit nicăieri și totuși nu închiseseră locul, nu puseseră capcane. Se furișase afară de-andăratelea și, la lumina flăcărilor ce se alungau peste valurile unui puhoi negru, cumpănise lama în mîini apoi o vîrîse în teaca de piele pe care o purta de-a curmezișul spatelui. Dacă cei din lumea lui Hind se bizuiau într-atît pe ocrotitorul lor trebuia să fie puternic. Dar unde era ? Cînd avea să se arate ?

Zi după zi, pricepea că se înșelase. Alți oameni albaștri, tot așa de nepăsători, nicăieri vreun fulger de gheață, măcar un chip al lui Hind, doar siluete firave, rătăcind fără rost, mai adesea stînd în peșteri sau pe malurile lacurilor și vorbind, vorbind la nesfîrșit. Ce-și spuneau ? Îi zărise suind pe movile și stînci ca să se uite la bolta înecată în ceața lumii de foc și ape clocotitoare, îi văzuse cufundîndu-se în gropi ce musteau de o miere albastră, aducînd vase și hrană din ascunzători ; dar niciodată cioplind arme, vase sau plăcile rotunde cu care erau așternute destule peșteri și poteci, șlefuind măști ale lui Hind ori cuțite ca acelea ce nu lipseau din nici un loc al lor. Cuțite cu lama neagră, străbătută de vinișoare sîngerii, cu marginile mai subțiri decît firul de păr, cum nimeni din trib n-ar fi visat. Luase și el unul, după cum luase și o armă verde — nu le cunoștea îndeajuns, oricare bărbat sau femeie din fagurele de piatră era mai îndemînatic cu ele, însă decît nimic... Și apoi, se pricepeau într-adevăr oamenii aceia la luptă ? ! Dacă n-ar fi avut cicatricele să-i amintească de mișcările străinei — așteptare, rotiri, legănarea lamei și țîșniri ca ale capului de șarpe — i-ar fi fost greu să creadă.

Ziua murea. Kyle a grăbit pasul, crîngul de trunchiuri răsucite — nu frunze, nu scoarță, nici o pasăre, nu se putea deprinde cu stîncile-copaci, lumea asta îl înfuria — se însufle-

ţise de umbre şi lui nu-i plăcea să le ştie pe-aproape, atîtea umbre acolo unde erau aşa de puţini oameni. Nici jumătate de trib — iar în pădure, triburile se desfăceau, plecau spre apus ca să găsească alte locuri de vînătoare... De cînd iernile se îmblînziseră viaţa era altfel, oameni şi sălbăticiuni simţeau că trăiesc, nu se mai tîrau de la un anotimp la altul. Pădurea, cu freamăt şi adieri, frunze strălucind după ploaie, văzduh limpede şi soare... Oftînd, Kyle a intrat în prima peşteră ce se căsca înainte-i.

Aproape că adormise cînd zgomotul şi glasurile l-au făcut să tresară, încleştînd arma. Încăperea din măruntaiele dealului era îngustă, cotea în două locuri, mai curînd o galerie cu capătul mărit, n-avea firide, însă căuşele cu flăcări nu lipseau şi din ungherul său Kyle a văzut femeia şi copilul umblînd nestingheriţi, rîzînd, stropindu-se cu apă. După un timp s-au liniştit, băiatul s-a întins lîngă perete şi femeia a rămas să-l vegheze, cu ochii la zbaterea focului. Era tînără ? Kyle nu putea spune. Pielea netedă, pe care vopseaua părea o altă piele, trupurile zvelte, parcă neieşite din copilărie, pletele de aceeaşi culoare, a nopţii senine, nu-l lăsau să ghicească ; dar era sigur că nu întîlnise nici bătrîni, nici bătrîne. Şi nici destui copii.

Femeia avea sîni ascuţiţi, de lupoaică. Pleoapele i se coborau tot mai des, îşi trecea

degetele prin păr şi Kyle s-a închipuit răsturnînd-o, sorbindu-i strigătele şi spaima, potolindu-şi clocotul sîngelui... Însă ştia că n-ar fi fost decît revărsarea mîniei, a neputinţei împotriva lumii care-l ţinea acolo, fără măcar să-i pese. Cu cealaltă, străina plămădită din flacără şi gheaţă asemeni lamei ce dormea în teacă, fusese ca o furtună, aşa cum nici una din fetele tribului nu trezise în el, cum nici Cîntecul Primăverii nu schimba firea... Unde era *ea*, la vremea aceea de noapte ?

...Dara a tăcut, ostenită. Din zori mersese din peşteră în peşteră — vorbise atîta încît îşi simţea gîtlejul aspru, zgrunţuros, de parcă ar fi înghiţit nisip. Ronii o ascultaseră, unii pînă la capăt, alţii nu, dar toţi pufneau în rîs : şi ce dacă nu mai afumau vînatul găsit pe lespezile din pădure ? Aveau destulă carne, puteau să arunce o parte în gropile cu foc şi apoi era plictisitor să stea zile în şir păzind hartanele spînzurate la abur. Mulţi se uitau cam lung la ea de cînd începuse cu nebunia despre primejdia triburilor. Să scoată armele ? Să pună străji în jurul Colinelor ? Oamenii pădurii nu-şi uitaseră supunerea ; săbiile strămoşilor, coifurile cu chipul lui Hind nu văzuseră lumina de zece generaţii şi tot de atîtea hotarele nu fuseseră călcate — cum să treacă sălbaticii de rîurile clocotite ? ! La asta, Dara se încrunta, muşcîndu-şi buzele.

Nu spusese nimănui despre străinul ce-i luase urma, de care fugise după noaptea cînd... Din nou, zvîcnetul inimii. De ajuns. Străinul căzuse în vreo prăpastie, erau nenumărate, și mlaștini cu crustă înșelătoare, și ape otrăvite; ronii nu-l zăriseră, de ce să-i tulbure, era doar un singur om și chiar dacă avea sabie, nu se pricepea să lupte... Cum să le spună altora că ea nesocotise Legea, că-i dăruise viața celui care, cutezînd de atîtea ori, era mai vinovat decît năvălitorii din vremea Ghețarilor?

Ceilalți o uitaseră, ascultîndu-l pe ultimul venit. Stelele se mișcaseră pe boltă, Hind le trimitea un semn — dar ce era oare? Verile se lungiseră, ca și ziua, poate că zăpezile se vor preface în ploi, cerul... — aici toți au prins să vorbească deodată și Dara a închis ochii. Imaginile s-au ivit repede, mîinile *lui* ridicînd vasul cu apă, atingîndu-i pletele ca din întîmplare, privirea uimită cînd îl fulgera cu ură, cea furișă, cînd lăsa jumătate din carne anume pentru ea. Sălbatic? Ce fiară ar fi răbdat mușcătura sabiei, care din roni și-ar fi lăsat vrăjmașul să fugă la ai săi?... A trezit-o murmurul din jur, ceilalți începuseră Apropierea, cîțiva intraseră în undele albastre, se îmbrățișau acolo asemeni lui Hind, unii se trăseseră după stînci, la picioarele ei o pereche răvășea nisipul, dar fata se uita în gol, indiferentă, așa erau mulți, dacă nici de asta nu le păsa... Bărbatul de jos a apucat-o de gleznă, fata a chemat-o,

însă Dara s-a smucit cu putere. Altă minciună? N-o voiau, nu mai știau ce sînt dorința, bucuria, viața. Triburile, înfrînții de odinioară aveau înainte Timpul; ronii pierduseră pînă și amintirea.

Tîrziu, și-a dat seama că alerga, era afară, pe o potecă din Marea Mlaștină, coloane de abur și mîl roșu se înălțau pretutindeni, apoi un desiș de ziduri și punți, iarăși mîl, valea, movilele aidoma unor capete. Gîfîia, văzduhul fierbinte și ceața îi umpleau pieptul ca o apă, nu mai auzea decît tunetul inimii dezlănțuite și lumina flăcărilor o înfricoșa — în sfîrșit, peșterile. Intrarea, *el* nu era acolo — cum de se gîndise că... însă toate rămăseseră ca atunci, culcușurile, vasele căzute, mormanul de pietre și ascunzătoarea. Hind o privea cu ochi morți pe zeci de chipuri, săbiile odihneau în firide, doar una lipsea, avea să mai lipsească una.

*
* *

De pe coama ultimei coline, cele două lumi se vedeau pînă departe, în fiece zare. În față, dincolo de rîul din care se ridicau aburi și de gropile de foc, era pădurea: necuprins de frunziș verde, mereu zbuciumat. Înapoi, șirurile de dealuri, viroagele și apele ascunse sub o crustă de ceață roșcat-gălbuie, încremenite

cu toată învolburarea ei. O lume vie, o lume moartă. Și, între ele, lucind ca o țeastă sub ploaia de soare a zorilor, culmea albă, hotar și strajă.

Dreaptă în bătaia vîntului, Dara a înălțat sabia către cer. Din lamă a țîșnit un mănunchi de fulgere și cristalul a părut să se aprindă el însuși ; clipe lungi, în care a privit în sine și în trecut, apoi Dara a retezat oblic văzduhul, mînă și sabie pornind un dans numai de ele știut, clădind un zid de sclipiri orbitoare. Geamătul aerului crestat cu zeci de lovituri, spinarea și picioarele încordate pînă la pleasnăt, brațul drept zburînd ca desprins de trup vîrtejul gîndurilor... De copii, ronii învățau despre bolta lui Hind, despre Coline, pădure, jivine și oameni, despre săbii, ape și pietre, despre cristalul și focul ce veneau din măruntaiele pămîntului. Erau multe de aflat ; și Darei i se păreau încă prea puține. Ani la rînd se întrebase, căutase singură răspunsurile. Altele își luau plăcerea din Apropieri, alegeau să aibă copii ori schimbau un bărbat după altul. Ea nu-și găsea liniștea nici măcar în somn. Iar anii trecuseră, acum nici unul din roni nu știa cît ea, și poate de aceea îi stingherise adesea — dar n-ar fi arătat-o, o ascultau răbdători, fără s-o audă cu adevărat. Nu cunoscuseră foamea, frigul, frica, trăiau de două ori cît Ceilalți, de ce să-și irosească viața lor și-a neamului ?...

Iuțeala brațului se întețise, nu mai ținuse o sabie de atîta vreme și totuși mișcările se nășteau fără greș, fără șovăială, erau în sînge sau undeva, în adîncul minții. Șoldurile îi unduiau, se înfierbîntase. Un gînd a făcut-o să zîmbească : străinul cumpănind sabia cu stîngăcie, rotind-o temător să n-o frîngă... O gheară i-a răscolit pieptul și a trebuit să încetinească.

Abia cînd lîngă ea s-a aprins al doilea cerc verde a întors capul și țipătul i s-a pierdut în văzduh, și-a simțit obrajii încinși, ca o fetiță, însă a continuat să despice văzduhul și brațul *lui* era la fel de sigur ca al ei, cine să fie omul pe care nu-l înfricoșau mînia lui Hind, nesfîrșirea bolții ?

...Soarele trezise toată pădurea. Numai femeia albastră dormea și Kyle a simțit din nou oboseala zilei și nopții în care merseseră fără oprire, galerii după galerii, credea că nu se vor termina vreodată, erau tot mai întortocheate și doar pomenindu-se între niște desișuri, apoi într-o poiană înecată de beznă, a înțeles. Singur n-ar fi nimerit drumul, nici gura galeriei, așa cum nu găsise nici calea pe care pătrunsese în lumea lui Hind. Femeia nu se încredea în el. Dar atunci de ce nu-l trădase, de ce îl adusese în pădure ? Astupaseră ai ei gîtlejul Capului de Piatră ? Și de ce era *aici*, dormind fără grijă ?

Dimineața aprindea flăcări pe lama uitată în iarbă, lucioasă, desăvîrșită ca și goliciunea

femeii. Însă pielea albastră nu întorcea lumina, părea s-o înghită şi mîna lui Kyle a trecut prin pletele jilave, de care se lipiseră petale şi frunze : şuviţele erau năclăite de vopsea, şerpuiau pe gît, pe sînii mici, muiaţi aidoma unor fructe prea pîrguite. Trup de copil, sîni şi chip de femeie — cîte anotimpuri văzuse fiica lui Hind ? De ce-l tulbura atîta, oare era numai înverşunarea aceea, ciudată într-un neam vlăguit ? O simţea mai puternică decît el, decît lumea pădurii şi cea a Capului de Piatră la un loc. Cum ar fi primit-o ceilalţi ? Pradă ori primejdie ? Cîţi ar fi vrut-o, cîţi ar fi încercat... ?

A privit îndelung cuţitul *lor*. Fire de sînge în piatra întunecată... Tribul n-avea s-o cruţe pe străină. Erau prea multe de luat, armele verzi, apa care arde, femei asemenea ei... Îi vor stoarce vorbele odată cu viaţa şi el nu putea s-o îngăduie. Între cei din pădure şi copiii lui Hind cursese destul sînge, odată ; triburile erau şi carne din carnea oamenilor albaştri, pricepuse asta, ca şi femeia. Dar Hind îşi întorsese faţa de la cei pe care-i ocrotise — sub ceaţă şi abur, în nepăsare şi încremenire, lumea lor murea.

S-a ridicat, a scos lama din teacă, aţintind-o spre boltă, braţul i s-a rotit larg, apoi fulgerele s-au îndesit şi Kyle a rîs ; credeau

ei — toţi, chiar şi Capul de Piatră — că o s-o părăsească ?... Femeia deschisese ochii, se uita la el, n-a scos o vorbă pînă cînd au pornit, ştia la ce se gîndeşte. Păşind alături a spus ceva, arătînd spre sine, iar vînătorul a dat din cap, îi plăcea numele acela : Dara.

CUPRINS

Copacul schimbării	5
Gheața verde	22
Drumul fără sfîrșit	42
Calea renilor	56
Chemarea adîncurilor	77
Ploaia cea mare	95
Culoarea de umbră	116
Ultimul whal	132
Muntele ce vine	152
Lumea lui Hind	166

DE ACEEAȘI AUTOARE:

EFECT HOLOGRAFIC
Editura Albatros, București, 1985

ȘOIMUL ALB
Editura Facla, Timișoara, 1987

URIAȘUL CEL BUN
Editura Ion Creangă, București, 1989

Tiparul executat sub comanda nr. 10 378
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" București
ROMÂNIA

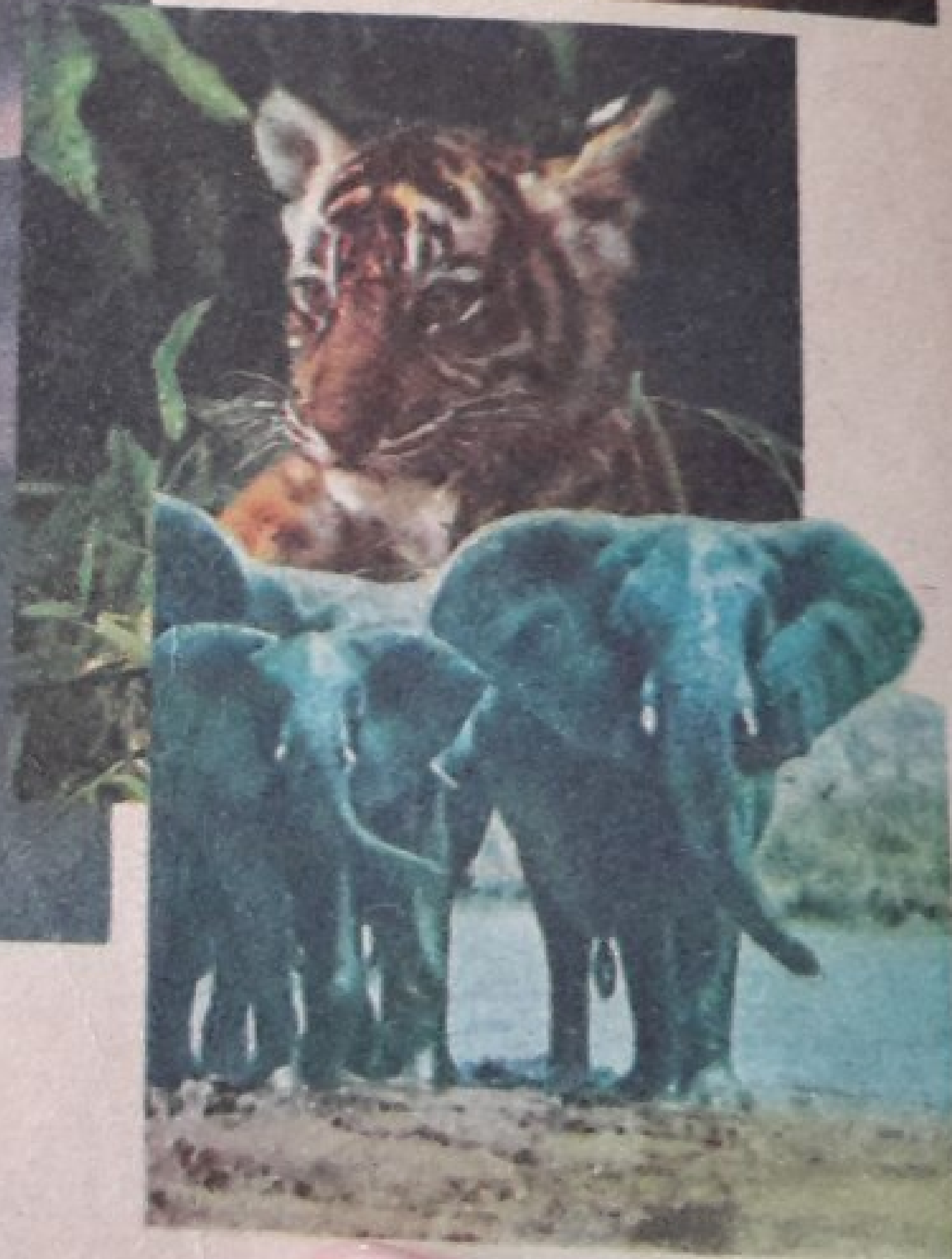

ISBN 973-9081-00-2

LEI: 58
+ 2 T.L.
TOTAL = 60